

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet budjetoidaan myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä. Valtuusmenettelyn piiriin kuuluvat valtionosuudet ja -avustukset budjetoidaan kuitenkin maksuperusteisesti.

Selvitysosa:

Hallinnonalan toimintaympäristö

Kansainvälisen keskinäisriippuvuuden lisääntyminen ja työnjaossa tapahtuneet muutokset, digitalisaatio ja muu nopeasti kehittyvä teknologia, väestön ikääntyminen, ilmastonmuutos sekä Euroopan pakolaiskriisi ovat tehneet toimintaympäristöstä epävarman ja muutosherkän.

Maailmanlaajuisesti arvoketjuihin kytkeytyvä tuotanto on mennyt yhä enemmän osaamisintensiiviseen suuntaan. Aiempaa merkittävämpi osuus lisäarvosta ja taloudellisesta kasvusta muodostuu aineettomasta pääomasta ja arvonluonnista. Tämä pätee erityisesti Suomeen. Suomen työmarkkinoilla on kysyntää korkeaa koulutusta ja monipuolista osaamista vaativalle työlle. Talouden kestävä kasvu ja tuottavuuden paraneminen edellyttävät tiedon, osaamisen ja luovuuden tehokkaampaa hyödyntämistä yrityksissä, palvelujärjestelmissä ja julkisessa hallinnossa. Tiedolla johtamisen merkitys kasvaa. Tavoitteena on parantaa päätöksenteon tietopohjaa sekä tutkimus- ja asiantuntijatiedon hyödyntämistä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Suomen talouden rakennemuutos, kasvun pysähtyminen, velkaantuminen ja julkisen sektorin sopeuttamistoimet asettavat ministeriön toiminnalle tiukat reunaehdot. Hallinnonalalle kohdistuu merkittävä määrärahavähennys vuoteen 2020 mennessä. Samaan aikaan kotimaiset ja kansainväliset vertailut ovat osoittaneet, että Suomen suhteellinen asema osaamisyhteiskuntana on heikentynyt. Koulutustason nousu on pysähtynyt. Nuorten osaamistaso on laskussa ja Suomen tiede on jäämässä jälkeen kilpailijamaistaan. Turvapaikan hakijamäärän kasvu vaikuttaa tarpeeseen kehittää koulutusta ja tukea heidän kotoutumistaan kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotyön keinoin.

Osaamista ja koulutusta koskevilla kärkihankkeilla kehitetään ministeriön toimialojen rakenteita, ohjausta, sisältöjä ja toimintatapoja niin, että suomalaisten koulutus- ja osaamistaso nousevat Kärkihankkeilla modernisoidaan oppimisympäristöjä, hyödynnetään digitalisaatiota osaamisessa ja oppimisessa, nopeutetaan siirtymistä työelämään, parannetaan taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta, vahvistetaan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä, toteutetaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen uudistus sekä vähennetään koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrää.

Koulutusjärjestelmän laadun ja vaikuttavuuden parantaminen edellyttävät uudenlaisia, avoimia ja kokeilevia toimintatapoja sekä aiempaa aktiivisempaa kotimaisen ja kansainvälisen toimintaympäristön kehityksen seuranta ja siihen vaikuttamista.

Hallinnonalan yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Koulutus- ja tiedepolitiikka

Korkea sivistystaso, toimivat varhaiskasvatuspalvelut sekä laadukas ja maksuton koulutus ovat suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan perusta. Tasapuoliset mahdollisuudet laadukkaaseen koulutukseen varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen on turvattava koko maassa. Tavoitteena on väestön koulutus- ja osaamistason kohottaminen siten, että suomalaiset ovat maailman osaavin kansa vuonna 2020. Toisen asteen koulutuksen palvelukykyä edistetään. Suomalaisten koulutustasoa kehitetään siten, että tavoitevuonna 2020 työikäisestä aikuisväestöstä 88 prosenttia on suorittanut perusasteen jälkeisen tutkinnon ja 30 prosenttia korkeakoulututkinnon. Vastaavasti 30-vuotiaista 94 prosenttia olisi suorittanut perusasteen jälkeisen ja 42 prosenttia korkeakoulututkinnon.

Osaavan työvoiman saatavuudesta tulee pulaa tietyillä aloilla jo lähitulevaisuudessa. Erityisen suuria työvoiman saatavuusongelmia tulee olemaan sosiaali- ja terveysalalla sekä tekniikan ja liikenteen aloilla. Koulutusjärjestelmään kohdentuvilla toimenpiteillä pidennetään työuria niiden alkupäästä ja kohdennetaan koulutustarjontaa siten, että se vastaa työvoiman alakohtaiseen tarpeeseen. Tavoitteena on, että nuorten kokonaiskoulutuspolku on aikaisempaa lyhyempi ja että he kouluttautuvat aloille, joilla työllistymisen edellytykset ovat hyvät. Koulutuksen ala- ja aluekohtaista tarjontaa suunnataan uudelleen väestökehityksen ja työvoiman tarpeen mukaisesti.

Koulutus- ja tiedepolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ovat

- Varhaiskasvatukseen osallistuvien alle 4-vuotiaiden lasten määrä kasvaa nykyisestä
- Kaikki perusasteen päättävät aloittavat perusasteen jälkeiset opinnot
- Puolet uusista ylioppilaista jatkaa opintojaan samana vuonna
- Korkeakouluista valmistuneiden keskimääräinen ikä laskee
- Koulutuksen läpäisyä parannetaan kaikilla koulutusasteilla.
- Tieteen taso nousee

Perusopetuksen päättäneiden välitön sijoittuminen koulutukseen (%)

	2012	2013	2014	2015 arvio	2016 arvio	2017 arvio
Ammatilliseen koulutukseen sijoittuneet	44,6	43,2	44,4	44,2	44,0	44,5
— perustutkintoon johtava koulutus ¹	41,5	40,3	42,1	42,0	42,0	42,0
— valmentavat koulutukset ²	3,1	2,9	2,3	2,2	2,0	2,5
Lukiokoulutukseen sijoittuneet ¹	50,0	50,8	51,6	52,0	53,0	53,0
Perusopetuksen lisäopetukseen sijoittuneet ³	3,3	3,1	2,1	2,5	3,0	2,5
<i>Tutkintoon johtavat koulutukset yhteensä</i>	91,5	91,1	93,7	94,0	95,0	95,0
<i>Lisäopetus ja valmentavat koulutukset yhteensä</i>	6,4	6,0	4,4	4,7	5,0	5,0
Yhteensä	97,9	97,1	98,1	98,7	100,0	100,0

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus.

²⁾ Lähde: valtionosuusjärjestelmän tilastot (myös vuoden 2015 luku on toteutumatieto).

³⁾ Peruskoulujen yhteydessä järjestettävän lisäopetuksen luvut ovat Tilastokeskuksen oppilasmäärätilastojen perusteella tehtyjä arvioita. Kansanopistoissa järjestettävän lisäopetuksen luvut ovat valtionosuustilaston oppilasmäärien perusteella tehtyjä arvioita.

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden keski-ikä (mediaani)¹

	2012	2013	2014	2015 arvio	2016 arvio	2017 arvio

	2012	2013	2014	2015 arvio	2016 arvio	2017 arvio
Ammattikorkeakoulututkinto	25,9	26,0	26,1	26,0	26,0	25,9
Ylempi korkeakoulututkinto	27,7	27,8	28,0	27,8	27,8	27,8

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus. Ammattikorkeakoulujen osalta nuorten koulutus.

Tavoiteajan kuluessa valmistuneiden osuus (%) aloittaneista¹

	2012	2013	2014	2015 arvio	2016 arvio	2017 arvio
Lukiokoulutus (3 vuotta)	79,5	79,6	80,6	83,0	84,0	84,0
Ammatillinen perustutkinto (3 vuotta)	61,2	62,1	63,0	64,0	65,0	66,0
Ammattikorkeakoulututkinto (5 vuotta)	53,3	55,1	57,0	59,0	60,0	60,0
Alempi ja ylempi korkeakoulututkinto (7 vuotta)	47,8	48,2	50,0	50,0	51,0	52,0

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus. Mukana vain opetushallinnon alainen koulutus. Ei sisällä näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta eikä oppisopimuskoulutusta. Tarkoittaa alemmissa ja ylemissä korkeakoulututkinnoissa tavoitetutkinnon suorittaneiden osuutta, ylin tutkinto, johon uusi opiskelija on saanut tutkinnon suorittamisoikeuden. Vuoden 2014 luku on ammatilliseen perustutkintoon johtavan koulutuksen osalta arvio.

Opiskelijat ja tutkinnot¹

	2012	2013	2014	2015 arvio	2016 arvio	2017 arvio
Varhaiskasvatus						
— lapset	208 300	211 550	211 190	212 550	213 050	213 550
Esiopetus						
— oppilasmäärä	58 800	59 800	60 420	62 500	62 000	62 000
Perusopetus						
— uudet oppilaat	58 820	60 150	59 940	60 500	60 500	60 500
— päättötodistuksen saaneet	60 850	59 580	57 660	61 000	61 000	61 000
— oppilasmäärä	522 000	526 850	529 880	531 000	531 000	534 000
Lukiokoulutus						
— uudet opiskelijat	35 780	35 820	34 740	38 000	38 000	35 000
— suoritettut ylioppilastutkinnot ²	31 450	31 540	31 620	33 000	33 000	33 000
— opiskelijamäärä	106 000	105 120	102 840	108 000	107 000	103 000
Ammatillinen peruskoulutus³						
— uudet opiskelijat	69 080	69 390	69 350	68 000	67 500	62 500
— suoritettut tutkinnot	45 860	46 210	48 750	49 300	49 800	50 700
— opiskelijamäärä	178 650	182 410	183 060	183 300	183 000	175 000
Ammatillinen lisäkoulutus⁴						
— uudet opiskelijat	30 190	26 740	30 930	31 200	31 000	30 700
— suoritettut tutkinnot	16 690	15 940	15 910	17 000	18 000	18 000
— opiskelijamäärä	69 420	63 290	64 890	66 500	66 500	66 000
Ammattikorkeakoulun perustutkinnot						
— aloittaneet ⁵	30 935	29 917	30 315	30 300	30 000	30 000
— suoritettut tutkinnot	22 123	22 800	22 778	23 716	23 500	23 500
— opiskelijamäärä	131 374	129 636	128 751	128 545	129 300	129 300

	2012	2013	2014	2015 arvio	2016 arvio	2017 arvio
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot						
— aloittaneet ⁶	2 905	3 285	3 453	3 600	4 000	4 300
— suoritettut tutkinnot	1 708	1 948	2 115	2 366	2 400	2 600
— opiskelijamäärä	7 834	8 566	9 218	10 133	10 300	10 600
Yliopiston perustutkinnot⁷						
— uudet opiskelijat	19 853	20 233	20 880	20 755	20 600	20 500
— suoritettut alemmat korkeakoulututkinnot	13 014	13 016	13 500	15 039	15 000	15 000
— suoritettut ylemmät korkeakoulututkinnot	13 829	14 444	14 855	15 316	15 200	15 200
— opiskelijamäärä	143 505	141 756	138 664	136 912	136 800	136 500
Yliopiston tohtorintutkinnot	1 649	1 724	1 860	1 881	1 840	1 750

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus. Opetushallinnon alainen koulutus. Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opiskelijamäärät ovat valtionosuusjärjestelmän mukaisia opiskelijamääriä. Päivähoidon, esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen luvut eivät sisällä Ahvenanmaata.

²⁾ Ei sisällä IB-lukioiden eikä Reifeprüfung-tutkintoja.

³⁾ Sisältää ammatilliseen perustutkintoon johtavan/valmistavan valtionosuusrahoitteen oppilaitosmuotoisen ja oppisopimusmuotoisen koulutuksen. Tilastokeskuksen opiskelijamäärät kuvaavat koulutukseen osallistuvien henkilöiden todellisia lukumääriä, jonka vuoksi ne poikkeavat rahoituksessa käytettävistä valtionosuusjärjestelmän mukaisista laskennallisista vuosio opiskelijamääristä.

⁴⁾ Sisältää ammatittutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavan valtionosuusrahoitteen oppilaitosmuotoisen ja oppisopimusmuotoisen koulutuksen. Tilastokeskuksen opiskelijamäärät kuvaavat koulutukseen osallistuvien henkilöiden todellisia lukumääriä, jonka vuoksi ne poikkeavat rahoituksessa käytettävistä valtionosuusjärjestelmän mukaisista laskennallisista vuosio opiskelijamääristä.

⁵⁾ AMK-tutkinnon aloittaneilla tarkoitetaan v. 2010 lähtien opiskelijoita, jotka ovat kyseisenä tilastovuonna ensimmäistä kertaa kirjautuneet amk-tutkintoon johtavan koulutuksen länän oleviksi ko. ammattikorkeakouluun.

⁶⁾ Ensimmäistä kertaa ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen länän oleviksi ko. ammattikorkeakouluun kirjoittautuneet.

⁷⁾ Sisältää alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijat ja tutkinnot.

Taide- ja kulttuuripolitiikka

Kulttuuripolitiikan tehtävät ja tavoitteet liittyvät luovuuden, kulttuurisen moninaisuuden ja osallisuuden edistämiseen. Taiteellinen ja kulttuurinen tuotanto ja sen käyttö, kulttuuriperinnöstä huolehtiminen ja monipuolinen kulttuurielämä lisäävät sosiaalista ja taloudellista hyvinvointia sekä vahvistavat demokratiaa. Kulttuuripolitiikka kytkeytyy myös moniin hallinnonaloja ylittäviin politiikan teemoihin, kuten kestävään kehitykseen, alueelliseen kehitykseen, terveyteen ja hyvinvointiin, elinkeinojen edistämiseen ja talouteen sekä yhdenvertaisuuteen ja monikulttuurisuuteen.

Kulttuuripolitiikan strategiset tavoitteet ovat:

- Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat sekä tuotannon ja jakelun muodot monipuolistuvat
- Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat
- Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen

Kulttuuripolitiikan tunnuslukuja

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 arvio

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 arvio
Valtionosuuden piirissä olevien teattereiden				
— laskennalliset henkilötövuodet	2 474	2 469	2 469	2 469
— esitysten määrä	12 675	12 704	12 800	12 800
— kävijät, 1 000 henk.	2 168	2 223	2 200	2 200
Valtionosuuden piirissä olevien orkestereiden				
— laskennalliset henkilötövuodet	1 037	1 037	1 033	1 033
— konserttien määrä	2 354	2 480	2 400	2 400
— kuulijat, 1 000 henk.	925	899	900	900
Suomen Kansallisoopperan				
— kuukausipalkkaisen henkilöstön määrä	532	532	533	532
— esitysten määrä	468	562	505	550
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	257	298	300	300
Suomen Kansallisteatterin				
— henkilöstön määrä	326	388	315	315
— esitysten määrä	781	760	700	700
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	177	251	175	175
Kansallisgallerian				
— henkilöstön määrä	224	237	230	237
— kokoelma- ja erikoisnäyttelyiden määrä	19	20	17	16
— kokonaiskävijämäärä, 1 000 henk.	584	533	480	595
Valtionosuuden piirissä olevien museoiden laskennalliset henkilötövuodet	1 183	1 183	1 183	1 183
Museoiden kävijät valtionosuuden piirissä olevissa ja muissa päätoimisesti hoidetuissa museoissa, 1 000 henk.	5 385	5 445	5 400	5 400
Kotimaisten elokuvien teatteriensi-illat	32	37	25	25
Kotimaisten elokuvien katsojat elokuvateattereissa, 1 000 henk.	2 051	2 594	1 900	1 900
Pää- ja sivukirjastojen määrä, kpl	756	738	736	736
Yleisten kirjastojen kokonaislainaus, 1 000 kpl	90 870	89 244	90 000	90 000
Fyysiset kirjastokäynnit, 1 000 kpl	50 379	49 369	49 000	49 000
Kirjastojen verkkokäynnit, 1 000 kpl	40 389	38 861	40 000	40 000
Kirjastojen järjestämien tapahtumien osallistujat, 1 000 henk.	812	863	870	880
Vuosiapurahan saajien/hakemusten määrä	298/2 416	299/2 414	300/2 400	300/2 400
Pääkaupunkiseudulla asuvien osuus Taiteen edistämiskeskuksen valtakunnallisten apurahojen hakijoista/saajista (sis. yhteisöt), %	51/56	52/57	52/57	52/57
Pääkaupunkiseudulla asuvien osuus kaikista Taiteen edistämiskeskuksen apurahojen hakijoista/saajista (sis. yhteisöt), %	44/46	45/47	45/47	45/47
Taiteilijaeläkkeiden kokonaismäärä (31.12.)	1 061	1 064	1 064	1 064
— Uusien taiteilijaeläkkeiden saajien määrä suhteessa hakijoiden määrään, %	11,99	11,61	11,61	11,61
Kulttuuriammateissa päätyössään toimivat (työvoimatutkimus)	128 498	131 600	131 000	131 500

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 arvio
Taidealan ammattien työttömät työnhakijat Kulttuurialan yritysten henkilöstö	7 150	8 082	8 100	8 150
Musiikin alan talouden arvo (1 000 euroa)	856	875	885	885
Kulttuurialan yritysten toimipaikat	21 678	21 500	22 500	21 000
Kulttuurialan yritysten henkilöstö	59 136	59 000	61 000	59 000
Kulttuurialan yritysten liikevaihto (1 000 euroa)	1 301	1 300	1 300	1 350

Liikuntapolitiikka

Liikunta edistää terveyttä ja hyvinvointia ja liikunnallinen elämäntapa on osa sivistysperustaa. Huippu-urheilu antaa elämyksiä ja lisää kiinnostusta oman liikuntaharrastuksen aloittamiseksi. Liikuntapolitiikan päämääränä on liikunnan edistäminen ja tämän myötä osallisuuden kasvattaminen sekä liikunnan avulla väestön hyvinvoinnin lisääminen. Liikunnalla ja urheilulla on myös taloudellisia sekä työ- ja toimintakykyä lisääviä vaikutuksia.

Huippu-urheilun perusta luodaan liikunta- ja urheiluseuratoiminnassa. Suomalaisen huippu-urheilun toimintamalleja on uudistettu vastaamaan yhä kovenevaan kansainväliseen kilpailuun. Tavoitteena on lisätä suomalaisten urheilijoiden menestystä sekä Suomessa järjestettävien urheilun suur tapahtumien vaikuttavuutta. Aktiivisella kansainvälisellä toiminnalla edesautetaan liikunnan ja huippu-urheilun eettisen perustan ja kilpailukyvyn vahvistamista.

Liikuntapolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ovat

- Liikunnallinen elämäntapa yleistyy
- Liikunta on yhdenvertaisesti saavutettavissa
- Liikunta ja urheilu lisäävät osallistumista

Liikuntapolitiikan tunnuslukuja

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2017 arvio
Vapaa-ajan liikuntaa harrastavat (vähintään 4 tuntia viikossa siten, että hengästyy tai hikoilee), %¹			
8—9 -luokkalaisten			
— pojat	43	53	56
— tytöt	37	50	53
Lukion 1—2 -luokkalaisten			
— pojat	48	55	56
— tytöt	39	47	50
Ammattiin opiskelevat 1—2 -luokkalaisten			
— pojat	31	40	42
— tytöt	21	33	36
Vakituisesti useita tunteja viikossa kuntoliikuntaa tai urheilua, kuten juoksua, hiihtoa, uintia, tai pallopelejä harrastavien osuus, %²			

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2017 arvio
20—54 -vuotiaat			
— miehet	32	33	34
— naiset	26	28	30
55—74 -vuotiaat			
— miehet	15	18	19
— naiset	12	14	16
Liikunta- ja urheiluseuroissa (vähintään 1 krt/vko) harrastavien osuus, %³			
7—14 -vuotiaat			
— tytöt	49	49	50
— pojat	61	61	61
15—19 -vuotiaat			
— tytöt	30	30	30
— pojat	30	30	30
Aktiivisesti (vähintään 1 krt/vko) liikunta- ja urheiluseurojen toimintaan osallistuvien osuus, %⁴			
20—54 -vuotiaat			
— miehet	37	34	36
— naiset	34	36	36
55—74 -vuotiaat			
— miehet	18	20	22
— naiset	28	30	32
75+ -vuotiaat			
— miehet	12	13	14
— naiset	16	16	17
Liikuntasuosituksen täyttävien osuus, %⁵			
11-vuotiaat			
— tytöt	26	26	30
— pojat	36	36	38
13-vuotiaat			
— tytöt	15	15	18
— pojat	22	22	25
15-vuotiaat			
— tytöt	9	9	13
— pojat	11	11	15
20—54 -vuotiaat⁶			
— miehet	15	15	18
— naiset	18	20	22
Palvelukseen astuvien miesten juoksutestin keskiarvo (m)⁷	2 433	2 423	2 410
Arvokisamitalit, lkm			
Olympiakisat	5	-	-
MM-kisat			
— olympialajit	1	8	5
— ei-olympialajit	107	157	120
EM-kisat (olympia- ja ei-olympialajit)	119	143	130

¹⁾ Kouluterveyskysely, THL. Tutkimus toteutetaan kahden vuoden välein. Vuoden 2014 luvut perustuvat vuoden 2013 tuloksiin.

²⁾ Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus ATH.

³⁾ Yhteenvetoarvio seuraavien tutkimusten pohjalta: Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2014, Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013.

⁴⁾ Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus ATH. Luku saattaa sisältää myös vapaaehtoistoimintaa liikunta- ja urheiluseuroissa.

⁵⁾ Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. Tutkimus toteutetaan kahden vuoden välein. Vuoden 2015 luvut perustuvat vuoden 2014 tuloksiin. Lasten ja nuorten liikuntasuositus: Kaikkien 7—18 -vuotiaiden tulee liikkua vähintään 1—2 tuntia päivässä monipuolisesti ja ikään sopivalla tavalla. Yli kahden tunnin pituisia istumisjaksoja tulee välttää.

⁶⁾ Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus ATH. Suositusten mukaan liikkuvien määrän tulkinnassa on käytetty UKK-instituutin liikuntapiirakan (www.ukkinstituutti.fi/liikuntapiirakka) mukaista liikunnan määrää.

⁷⁾ Puolustusvoimien kuntotestitulostatot

Nuorisotyö ja -politiikka

Nuorisotyön ja -politiikan tavoitteena on nuorisolain mukaan tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. Edellä mainitut tavoitteet koskevat kaikkia Suomessa asuvia alle 29-vuotiaita.

Nuorten mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa ovat viime vuosien aikana kehittyneet. Osallistumis- ja vaikuttamismuodot sekä harrastustoiminta ovat monipuolistuneet, erityisesti tieto- ja viestintäteknologian kehityksen myötä. Heikko taloustilanne kasvattaa kuilua parempi- ja heikompiosaiten nuorten välillä. Erot elämänhallinnan ja yhteiskunnassa toimimisen kannalta keskeisissä kyvyissä voivat olla merkittäviä. Asuinalue ja -kunta sekä sosioekonominen tausta vaikuttavat nuorten toimintamahdollisuuksiin. Ikä, etninen alkuperä, vammaisuus tai muu henkilöön liittyvä syy voi lisätä syrjintää. Nuoret eivät aina ole tietoisia oikeuksistaan. Heikko taloustilanne varjostaa länsimaissa asuvien nuorten tulevaisuutta. Nuoremman sukupolven tulotaso uhkaa jäädä pysyvästi vanhempien sukupolvien tulotasa matalammaksi. Toisaalta suomalaisten nuorten tulevaisuususkon on vielä vahva.

Nuorisotyön ja -politiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ovat:

- Nuorten osallisuus lisääntyy ja vaikuttamismahdollisuudet monipuolistuvat
- Nuorten elämänhallintataidot ja kokemus yhteisöllisyydestä vahvistuvat
- Nuorten harrastus- ja toimintamahdollisuudet ovat tasavertaisesti saavutettavissa
- Nuorten kokemukset yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta ja oikeuksiensa toteutumisesta vahvistuvat ja nuorten kasvu- ja elinolot paranevat

Nuorisotyön ja -politiikan tunnuslukuja

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2017 arvio
Vaikuttavuustavoite 1: Nuorten osallisuus lisääntyy ja vaikuttamismahdollisuudet monipuolistuvat			
— 10—29 -vuotiaat, jotka kuuluvat/ovat mukana järjestötoiminnassa tai vastaavassa (Vapaa-aikatutkimus), %	53	57	58
— 15—29 -vuotiaat, jotka kokevat kuuluvansa suomalaiseen yhteiskuntaan (Nuorisobarometri), %	76	56	56
Vaikuttavuustavoite 2: Nuorten elämänhallintataidot ja kokemus yhteisöllisyydestä vahvistuvat			
— 15—29 -vuotiaat, jotka kokevat elämän olevan hyvin hallinnassaan (Nuorisobarometri), %	90	90	92

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2017 arvio
— Peruskouluikäiset, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää (Kouluterveystutkimus/THL), %	8	9	8
Vaikuttavuustavoite 3: Nuorten harrastus- ja toimintamahdollisuudet ovat tasavertaisesti saavutettavissa			
— 15—29 -vuotiaat, jotka ovat jättäneet harrastuksen aloittamatta rahan puutteen vuoksi (Nuorisobarometri), %	35	35	32
Vaikuttavuustavoite 4: Nuorten kokemukset yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta ja oikeuksiensa toteutumisesta vahvistuvat ja nuorten kasvu- ja elinolot paranevat			
— 15—29 -vuotiaat, jotka ovat kokeneet syrjintää viimeisen 12 kk aikana (Nuorisobarometri), %	13	13	12
— 15—29 -vuotiaat, jotka suhtautuvat omaan tulevaisuuteensa optimistisesti (Nuorisobarometri), %	79	79	80
— Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä (TEM)	50 400	52 300	52 000

Kirkollisasiat

Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on turvata toimintaedellytykset evankelis-luterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle sekä muille uskonnollisille yhdyskunnille, edistää mahdollisuuksia uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen sekä muilla tavoin edistää uskonnonvapauden toteutumista. Hautaustoimen yleisessä järjestämisessä lähtökohtana on uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden sekä arvokkuuden ja kunnioittavuuden toteutuminen.

Valtionosuusmäärärahat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (1 000 euroa)

Mom.	Toimintamuoto	2015	2016	2017	2016/2017 muutos
29.10.30	Yleissivistävä koulutus	701 446	724 220	764 760	40 540
29.10.31	Vapaa sivistystyö	156 212	157 920	148 299	-9 621
29.20.30	Ammatillinen koulutus	737 192	725 618	735 385	9 767
29.20.33	Nuorten aikuisten osaamisohjelma	55 652	37 347	15 141	-22 206
29.80.30	Kirjastot	4 750	3 900	3 700	-200
29.80.31 ja 52	Teatterit, orkesterit ja museot	110 515	105 966	105 124	-842
29.80.33	Kuntien kulttuuritoiminta	106	0	0	0
29.80.34	Kirjastorakentaminen	4 500	0	0	0
29.90.50 ja 52	Liikunnan koulutuskeskukset	17 963	18 150	18 403	253
29.90.50	Kuntien liikuntatoimi	19 327	19 399	19 454	55
29.91.50	Kuntien nuorisotyö	8 061	8 048	8 030	-18
Yhteensä		2 281 015	1 865 332	1 818 296	17 728
Arvio valtionosuuksien ja -avustusten jakautumisesta					
Kunnat ja kuntayhtymät		889 705	882 278	890 965	8 687
— Kunnat		-304 279	-301 739	-304 710	-2 971
— Kuntayhtymät		1 193 984	1 184 018	1 195 675	11 658
Yksityiset		926 019	918 290	927 331	9 041

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukainen kunnan omarahoitusosuus lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen käyttökustannuksiin on 58,11 % lisättyä 290 948 000 eurolla kunnan rahoitusosuuden ammattikorkeakoulujen rahoituksesta poistamisen johdosta. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen opetus- ja

kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) muuttamisesta siten, että vuodesta 2017 lukien lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen valtionrahoitus ja siihen liittyvä kunnan omarahoitusosuus määräytyisivät vuosittain talousarvion perusteella. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) muuttamiseksi siten, että opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla valtionosuusindeksin korottaminen jätetään säästösyistä tekemättä vuonna 2017.

Rahapelitoiminnan voittovarot

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioon liittyvän esityksen arpajaislain muuttamiseksi siten, että jatkossa ainoastaan uudella perustettavalla rahapeliyhtiöllä olisi yksinoikeus toimeenpanna rahapelejä Suomessa.

Arpajaislain 17 §:n (xx/2016) mukaisesti 53 % rahapeliyhtiön tuotosta käytetään urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön edistämiseen. Rahapelitoiminnan voittovarot muodostavat keskeisen rahoituslähteen tieteen, taiteen, urheilun ja liikuntakasvatuksen sekä nuorisotyön sektoreilla. Arpajaislain 18 §:n mukaan rahapeliyhtiön asianomaisen tilikauden voittoa vastaavaksi arvioitu määräraha otetaan vuosittain valtion talousarvioon.

Rahapeliyhtiön varsinainen tuottoarvio vuodelle 2017 on 526,286 milj. euroa. Varsinaisen tuottoarvion lisäksi jakamattomien voittovarojen rahastoa puretaan yhteensä 19,4 milj. euroa, jolloin rahapelitoiminnan voittovaroja on käytettävissä vuonna 2017 yhteensä 545,686 milj. euroa eli noin 8,3 milj. euroa enemmän vuoden 2016 talousarvioon verrattuna. Tuottoarvio on kohdennettu edunsaajille arpajaislain 17 a §:n mukaisesti.

Voittovaroista ehdotetaan myönnettäväksi momentilta 29.40.53 tieteen tukemiseen 104,4 milj. euroa, momentilta 29.80.52 taiteen tukemiseen 233,6 milj. euroa, momentilta 29.90.50 liikunnan tukemiseen 156,1 milj. euroa ja momentilta 29.91.50 nuorisotyön tukemiseen 53,6 milj. euroa.

Tieteen, taiteen, liikunnan ja nuorisotyön valtionrahoituksen määräksi luvuissa 29.40, 80, 90 ja 91 vuodelle 2017 ehdotetaan 1 143,9 milj. euroa, josta 545,7 milj. euroa eli 47,7 % myönnetään rahapelitoiminnan voittovaroista.

Veikkausvoittovarot¹ ja samoihin tarkoituksiin myönnettyt muut määrärahat, milj. euroa

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	TP	TP	TP	TP	TP	TP	TA	TAE
Tiede	355,1	388,3	409,9	398,8	308,6	319,0	432,1	459,4
— voittovarot	95,8	100,3	101,2	102,2	102,4	102,2	103,4	104,4
— budj.varat ²	259,3	288,0	308,7	296,6	205,4	216,8	328,7	355,0
Taide	400,6	425,1	432,6	451,8	458,3	470,3	458,9	452,7
— voittovarot	209,3	220,3	222,4	224,6	237,0	236,9	233,3	233,6
— budj.varat	191,3	204,8	210,2	227,2	221,3	233,4	225,6	219,1
Liikunta	137,6	142,5	153,6	151,7	187,4	188,5	155,4	162,1
— voittovarot	135,8	141,9	150,9	151,6	147,3	148,0	147,6	154,1
— budj.varat	1,8	0,6	2,7	0,1	40,1	40,5	7,7	8,0
Nuoriso	69,3	65,2	71,8	73,9	74,3	74,4	73,5	69,7
— voittovarot	51,3	51,5	51,9	52,4	52,8	53,0	53,1	53,6

	2010 TP	2011 TP	2012 TP	2013 TP	2014 TP	2015 TP	2016 TA	2017 TAE
— budj.varat	18,0	13,7	19,9	21,5	21,5	21,4	20,4	16,1
Voittovarot yhteensä	492,2	514,0	526,4	530,8	539,5	540,1	537,4	545,7

¹⁾ Vuodesta 2017 lähtien rahapelitoiminnan voittovarot

²⁾ Määrärahoihin ei sisälly yliopistojen valtionrahoituksen mom. 29.40.50 määrärahat.

Eräisiin käyttötarkoituksiin varatut määrärahat veikkausvoittovaroista ja muilta talousarvion momenteilta (euroa)

	Rahapelitoiminnan voittovarot	Yleiset budjettivarat	Yhteensä
Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot	3 627 000	1 162 000	4 789 000
Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat	70 673 000	246 258 000	316 931 000
Valtionosuus ja -avustus teattereille, orkestereille ja museoille	49 963 000	55 161 000	105 124 000
Liikunnan koulutuskeskukset	16 914 000	917 000	17 831 000
Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen ja etsivä nuorisotyö	7 127 000	15 023 000	22 150 000
Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta	200 000	700 000	900 000

Talousarvioesitykseen liittyvät sukupuoli-vaikutukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan määrärahoista yli puolet on lakisääteisiä siirtomenoja, joiden vaikutukset sukupuolten asemaan riippuvat rahoituspäätöksistä.

Naisten ja miesten koulutustaso eroaa nuorissa ikäryhmissä varsin huomattavasti naisten eduksi. Perusopetuksen suorittamatta jättäminen, pelkän perusopetuksen varaan jääminen sekä ammatillisen tai korkeakoulutuksen keskeyttäminen on tyypillistä erityisesti poikaoppilaille ja miesopiskelijoille. Perusopetuksen laadun parantamisen, joustavan perusopetuksen käytäntöjen sekä ammatilliseen koulutukseen valmistavan koulutuksen arvioidaan pienentävän erityisesti ilman ammatillista koulutusta jäävien osuutta väestöstä ja siltä osin sukupuolten koulutustasoeroja.

Tyttöjen ja poikien opiskeluvälittävät pitävät yllä työelämän segregatiota. Jatketaan toimia, joilla vaikutetaan tyttöjen ja poikien opiskeluvälittöihin.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan toiminnot suuntautuvat lähtökohtaisesti sukupuolineutraalisti. Liikuntatoimen valtionavustuspoliittikan lähtökohtana on liikuntalain mukainen tasa-arvon edistäminen, ja tämä otetaan huomioon avustuskriteereissä. Tasa-arvo sisältyy myös nuorisolain arvoihin. Nuorisotyössä avustusta suunnataan tarvittaessa eriytetysti tyttöjä ja poikia koskeviin hankkeisiin. Monikulttuurisuuden lisääntyessä eriytetyn toiminnan tarve nuorisotyössä kasvaa. Kulttuuriala on sekä toimijoiden että palvelujen käytön ja harrastamisen osalta naisvaltaista, mutta miesten osuus kulttuuripalveluiden käyttäjinä on noussut 2000-luvulla. Toisaalta naisten toimeentulo taiteen aloilla on keskimäärin miehiä heikompi, ja asia on tarkoitus huomioida luovan työn tekijöiden toimintaedellytyksiä parannettaessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa tilastoinnin ja tutkimusten avulla hallinnonalansa toimintojen sukupuolivaikutuksia.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys	2017 esitys
29.40	Korkeakouluopetus ja tutkimus			
	— Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus	318,8	338,4	348,4
29.40.54	<i>Strateginen tutkimusrahoitus</i> (arviomääräraha)			
	— tutkimushankevaltuus	55,6	55,6	55,6
29.80.34	<i>Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin</i> (siirtomääräraha 3 v)			
	— perustamishankevaltuus	13,5	-	-
29.80.75	<i>Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito</i> (siirtomääräraha 3 v)			
	— perusparannus- ja pienhankevaltuus	1,3	3,3	2,3
29.90	Liikuntatoimi			
	— perusparannus- ja pienhankevaltuus	51,8	-	-

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2015—2017

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017 1000 €	%
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	129 781	238 027	244 472	6 445	3
01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 852	19 203	18 758	-445	-2
02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	48 597	45 650	45 690	40	0
(03.) Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
04. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 891	3 863	3 792	-71	-2
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	3 526	3 543	3 008	-535	-15
22. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	14 263	14 263	14 263	—	0

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017 1000 €	%
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	32 032	28 489	28 540	51	0
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	998	1 279	1 277	-2	0
51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)	3 389	3 321	3 346	25	1
52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)	—	114 000	115 482	1 482	1
53. Eräät turvapaikanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset (siirtomääräraha 2 v)	—	2 190	8 090	5 900	269
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	2 234	2 226	2 226	—	0
10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus	926 592	954 435	999 433	44 998	5
01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	46 754	43 816	43 016	-800	-2
02. Ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 470	2 534	3 299	765	30
20. Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	11 041	18 106	32 796	14 690	81
30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	701 446	724 220	764 760	40 540	6
31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	156 212	157 920	148 299	-9 621	-6
51. Valtionavustus yleissivistävän koulutuksen järjestöille (kiinteä määräraha)	1 303	1 478	976	-502	-34
52. Valtionavustus vapaan sivistystyön järjestöille (kiinteä määräraha)	7 366	6 361	6 287	-74	-1
20. Ammatillinen koulutus	812 879	781 134	767 187	-13 947	-2

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017 1000 €	%
01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 314	8 289	8 120	-169	-2
21. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	13 721	9 880	8 541	-1 339	-14
30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	737 192	725 618	735 385	9 767	1
33. Nuorten aikuisten osaamisohjelma (arviomääräraha)	55 652	37 347	15 141	-22 206	-59
(30.) Aikuiskoulutus	—	—	—	—	0
(20.) Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
(21.) Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
(30.) Valtionosuus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	—	—	—	—	0
(33.) Nuorten aikuisten osaamisohjelma (arviomääräraha)	—	—	—	—	0
(53.) Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	—	—	—	—	0
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	3 210 967	3 206 985	3 361 278	154 293	5
01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	10 423	12 871	12 428	-443	-3
02. Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 508	18 131	18 231	100	1
03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 464	1 249	1 162	-87	-7
04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 863	1 758	1 709	-49	-3
20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	49 837	55 757	91 857	36 100	65
22. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (siirtomääräraha 3 v)	8 500	8 500	8 500	—	0

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017 1000 €	%
50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	1 908 560	1 827 520	1 818 189	-9 331	-1
51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)	94 857	232 133	246 258	14 125	6
(52.) Erityinen valtionrahoitus Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston opetus- ja tutkimustoimintaan (kiinteä määräraha)	30 299	31 679	—	-31 679	-100
53. Rahapelitoiminnan voittovararat tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	102 188	103 359	104 383	1 024	1
54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)	10 752	34 000	47 000	13 000	38
55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	903 256	860 020	841 815	-18 205	-2
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	19 461	20 008	19 746	-262	-1
(86.) Valtion rahoitus ammattikorkeakoulujen pääomaan (kiinteä määräraha)	49 999	—	—	—	0
89. Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)	—	—	150 000	150 000	0
70. Opintotuki	871 925	932 865	893 975	-38 890	-4
01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	700	649	638	-11	-2
52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)	26 886	31 200	39 200	8 000	26
55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	764 374	816 305	769 381	-46 924	-6
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	30 797	31 411	31 456	45	0
(58.) Avustus vuokratukustannusten korvaamiseen (siirtomääräraha 2 v)	2 100	—	—	—	0
59. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)	47 068	53 300	53 300	—	0

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017 1000 €	%
80. Taide ja kulttuuri	470 294	458 856	462 727	3 871	1
01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 542	4 289	4 150	-139	-3
03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 524	2 205	2 213	8	0
04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 522	20 750	20 830	80	0
05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 649	5 474	5 048	-426	-8
06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 935	6 522	6 234	-288	-4
16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)	17 899	18 848	18 848	—	0
20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyydenkohteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)	16 945	15 205	15 553	348	2
30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)	4 750	3 900	3 700	-200	-5
31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	54 812	50 891	49 963	-928	-2
(32.) Valtionosuudet ja -avustukset museoille (arviomääräraha)	—	—	—	—	0
(33.) Valtionavustukset kuntien ja alueiden kulttuuritoiminnan kehittämiseen (arviomääräraha)	106	—	—	—	0
(34.) Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	4 500	—	—	—	0
35. Valtionavustus Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden merkkihankkeen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	5 000	8 000	8 000	—	0

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017 1000 €	%
40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)	99	252	252	—	0
41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	19 225	20 313	26 648	6 335	31
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	9 298	9 821	8 143	-1 678	-17
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)	14 047	14 507	14 615	108	1
52. Rahapelitoiminnan voittovararat taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	236 874	233 322	233 589	267	0
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)	29 133	24 669	27 303	2 634	11
(54.) Valtionavustus taide- ja kulttuurilaitosten toimitilainvestointeihin (kiinteä määräraha)	—	—	—	—	0
55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)	2 200	2 200	1 950	-250	-11
(56.) Ylimääräinen valtionavustus Pietari-säätiölle Suomen Pietarin Instituutin ja Pietarin suomalaisen koulun toiminnan turvaamiseen (kiinteä määräraha)	—	—	—	—	0
59. Eräät avustukset Kansallisgallerialle (siirtomääräraha 2 v)	11 245	10 000	10 000	—	0
(70.) Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)	150	—	—	—	0
72. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	739	739	739	—	0
75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	4 099	6 899	4 899	-2 000	-29
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	0	50	50	—	0
90. Liikuntatoimi	188 549	155 446	162 094	6 648	4

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017 1000 €	%
30. Avustus Liikkuva koulu - ohjelmaan (siirtomääräraha 3 v)	—	7 000	7 000	—	0
50. Rahapelitoiminnan voittovarat urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)	147 993	147 622	154 097	6 475	4
52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille ja rahoitus liikuntatieteellisten hankkeiden arviointikustannuksiin (kiinteä määräraha)	556	824	997	173	21
(54.) Avustus Helsingin Olympiastadionin perusparannukseen (siirtomääräraha 3 v)	40 000	—	—	—	0
91. Nuorisotyö	74 425	73 473	70 140	-3 333	-5
50. Rahapelitoiminnan voittovarat nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)	53 025	53 100	53 617	517	1
51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)	21 000	19 673	15 023	-4 650	-24
52. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)	400	700	1 500	800	114
Yhteensä	6 685 413	6 801 221	6 961 306	160 085	2
Henkilöstön kokonaismäärä	2 830	2 782	2 734		

01. (29.01 ja 30, osa) Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot*Selvitysosa:*

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 18 758 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös opiskelijoiden oikeusturvalautakunnan menoihin.

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa osana valtioneuvostoa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan kehittämisestä ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Ministeriö vahvistaa toiminnallaan yhteiskunnan osaamisen ja luovuuden perustaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnallista tuloksellisuutta koskevat tavoitteet:

1. Ministeriön strateginen toiminta on toimintaympäristön muutoksia ennakoivaa ja ministeriön toimialaa ohjaavaa. Tiedolla johtaminen tukee ministeriön päätöksentekoa ja strategista toimintaa.
2. Lainsäädäntöprosessi on selkeästi ja suunnitelmallisesti johdettu. Lainsäädännön valmistelu on laadukasta ja asiantuntevaa.
3. Toiminnan ja talouden suunnittelussa varaudutaan talouden ja työllisyyden kehityksestä sekä muusta yhteiskunnallisesta kehityksestä aiheutuviin vaikutuksiin. Jatketaan hallinnonalan rakenteen uudistamista. Toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista.
4. Ministeriön johtaminen ja toimintatavat tukevat asetettujen tulostavoitteiden saavuttamista ja henkilöstön työhyvinvointia. Kehitetään ministeriön henkilöstöstrategian mukaisesti pitkäjänteistä ja ennakoivaa henkilöstösuunnittelua ja johtamista.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	23 020	19 403	18 958
Bruttotulot	1 156	200	200
Nettomenot	21 864	19 203	18 758
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	8 181		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	7 169		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentille 29.80.01 (1 htv)	-61
Säästöjen VNHY-osuuden palautus momentilta 23.01.01	214
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-15
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-8
Palkkaliukumasäästö	-85
Palkkausten tarkistukset	-1
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-131
Toimintamenoosäästö (HO 2015)	-180
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-186
Tasomuutos	8
Yhteensä	-445

2017 talousarvio	18 758 000
2016 II lisätalousarvio	-186 000

2016 talousarvio	19 203 000
2015 tilinpäätös	20 852 000

02. (29.01.02, 03 ja 30.20, osa) Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 45 690 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) oppimateriaalin kehittämiseen ja tuottamiseen
- 2) enintään 620 000 euroa ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyynnin liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen
- 3) enintään 80 000 euroa avustuksina jaettavaksi vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 4) 500 000 euroa avustuksena saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 5) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.
- 6) 15 006 000 euroa opetustoimen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.
- 7) 524 000 euroa kielitutkintojen kehittämiseen ja toimeenpanoon, auktorisoitujen kääntäjien koulutukseen ja tutkintojen kehittämiseen sekä oikeustulkirekisterin kehittämiseen ja toiminnan ylläpitokustannuksiin.
- 8) 1 600 000 euroa suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistämiseen, erityisesti Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen ja tunnettuuden lisäämiseen mukaan lukien ulkomailla palvelevien yliopisto-opettajien sekä muiden asiantuntijoiden, yhteensä enintään 47 henkilötuntivuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.
- 9) 2 870 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon sekä virkamiesvaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin.

Momentille saa nettobudjetoida Euroopan unionin rahoittaman Erasmus + -ohjelman ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittaman Nordplus-ohjelman apurahoja koskevat tulot ja menot.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi perustettavasta uudesta virastosta, johon Opetushallitus ja Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO yhdistetään. Uusi virasto hoitaisi Opetushallitukselle ja Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskukselle nykyisin säädetyt tehtävät.

Uusi virasto toimii koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja elinikäisen oppimisen kehittämis-, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistämisen asiantuntijavirastona.

Uuden viraston tehtävänä on:

- 1) kehittää koulutusta, varhaiskasvatusta ja elinikäistä oppimista sekä ennakoita osaamis- ja koulutustarpeita;
- 2) edistää yhteiskunnan kansainvälistymistä ja suomalaisen koulutuksen tunnettuutta ja yhteistyötä ulkomailla;
- 3) valmistella ja toteuttaa toimialansa ohjelmia ja sopimuksia;
- 4) edistää toimialaansa kuuluvan toiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta sekä seurata toiminnan järjestämistä;
- 5) tiedottaa ja antaa toimialaansa koskevaa neuvontaa ja ohjausta
- 6) tulohajata sen alaisina toimivia valtion oppilaitoksia;
- 7) valmistella ja päättää toimialaansa kuuluvan koulutuksen opetussuunnitelmien ja tutkintojen sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteista ja muista määräyksistä
- 8) ylläpitää sille säädettyjä tai määrättyjä tehtäviä varten tarpeellisia tietovarantoja, -rekistereitä ja -järjestelmiä;
- 9) tuottaa palveluja opiskelijavalintojen toteuttamista varten;
- 10) huolehtia ulkomailla suoritettujen opintojen ja ammattipätevyyden tunnustamiseen sekä kieli- ja kääntäjätutkintoihin liittyvistä tehtävistä; sekä
- 11) hoitaa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämät tehtävät.

Hallitus antaa eduskunnalle esityksen laiksi eräistä opetustoimen rekistereistä ja valtakunnallisista tietojärjestelmistä, jossa säädettäisiin esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen oppilas-, opiskelija- ja tutkintotietojen sähköisestä käsittelyjärjestelmästä. Järjestelmää ylläpitää uusi virasto.

Toiminnallinen tehokkuus

- uusi virasto kehittää toimintatapojaan ja -prosessejaan sekä sähköisiä palveluitaan tuottavuuden lisäämiseksi ja asiakaspalvelun parantamiseksi
- uusi virasto vahvistaa kestäväen kehityksen mukaista toimintaa
- maksullinen palvelutoiminta tukee koulutuspoliittisten tavoitteiden toteutumista ja edistää toimialan tuloksellisuutta
- maksullinen palvelutoiminta on kannattavaa
- turvataan vähälevikkisen oppimateriaalin saatavuus.

Tuotokset ja laadunhallinta

Määrälliset tavoitteet (kpl)

2017
tavoite

	2017 tavoite
1. Perustoiminnan tuotoksia	
Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	1
Opetussuunnitelmien perusteet	2
Tutkinnon perusteet/ammattikoulutus	
— Perustutkinnot	5
— Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	25
— Ammatillisen, lukiokoulutuksen, ammattikorkeakoulun ja yliopistojen yhteishaun ja erillishakujen hakijamäärät	300 000
— Opintopolku-palvelun käyttäjämäärät	6 000 000
— Opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutuksiin osallistuneiden määrät	20 000
Kansainvälinen toiminta	
EU:n Erasmus+ -ohjelma	
— Sidotut ohjelmavuoden määrärahat (%)	100
— Suomesta lähtevät, lkm (koulutus)	14 800
— osallistuvat, lkm (nuorisot)	3 290
Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamat ohjelmat	
— Nordplus korkeakoulutus	3 800
Suomen valtion rahoittamat ohjelmat	
Bi- ja multilateraaliset apurahat	2 020
— Eurooppa	200
— Venäjä	920
— Kiina ja muu Aasia	320
— Pohjois-Amerikka	150
— Muut stipendiohjelmat	200
Kehitysyhteistyöohjelma/UM	avoin
Suomen kielen ja kulttuurin edistäminen	
— Kesäkurssiapurahat ja opetusvierailut	230
2. Maksullisen palvelutoiminnan tuotokset	
Julkisoikeudelliset suoritteet	
— Opetushallinnon tutkinto	300
— Päätös korkeakoulututkinnon tunnustamisesta	850
— Valtionhallinnon kielitutkinnot	1 200
— Aikuiskoulutuksen näyttötutkintojen tutkintomaksut (kpl)	50 000
Liiketaloudelliset suoritteet	
— Koulutettavapäivät	10 000
— Tilatut konsultoinnit ja arvioinnit	2
— Myydyt julkaisut	52 000
— Myydyt hintatuetut oppimateriaalituotteet	8 000
— Tutkintojen vastaavuuslausunnot	50
3. Palvelukyvyen tunnuslukuja	
— Tutkinnon tunnustamista koskevien päätösten käsittelyaika (kk)	3,5
— Maksullisten koulutusten asiakastytyväisyys (1—5)	4,1
— Hakijapalaute opintopolusta (4—10)	8,4

Henkilöstövoimavarat

- uuden viraston henkilöstön asiantuntijuus ja osaaminen perustuvat tietoperusteisuuteen, verkostoitumiseen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen.
- uusi virasto kehittää johtamista ja esimiestyötä.

— uusi virasto edistää työhyvinvointia ottamalla huomioon työntekijöiden ikään ja elämäntilanteeseen liittyvät tekijät.

— uusi virasto turvaa riittävät resurssit ydintehtävien hoitamiseen kehittämällä henkilöstörakennetta, henkilöstösuunnittelua, työtä ja osaamista sekä toimimalla verkostoyhteistyössä.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2017 tavoite
Henkilötyövuodet (mom. 29.01.02)	345
— Ulkomaanlehtorit	18
Henkilötyövuodet (muut momentit)	20
Määräaikaiset koko henkilöstömäärästä, %	9,3
Työtyytyväisyysindeksi	3,5
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	6,9
Koulutustasoindeksi	6,3

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	90 005	84 792	84 832
Bruttotulot	41 408	39 142	39 142
Nettomenot	48 597	45 650	45 690
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	5 388		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	7 790		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet, vähälevikkinen oppimateriaalituotanto (1 000 euroa)

	2017 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 200
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	2 200
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1 000
Kustannusvastaavuus, %	55
Hintatuki	620
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	83

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, muut liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2017 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	2 200
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	1 700
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	500
Kustannusvastaavuus, %	129

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2017 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	3 900
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	3 900
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	0
Kustannusvastaavuus, %	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määräaikaisen siirron palauttaminen (opiskelijavalintapalvelut)	-200
Määräaikaisen siirron palauttaminen (perustoiminnan turvaaminen)	-600
Oppilas-, opiskelija- ja tutkintotietojen sähköinen käsittelyjärjestelmä (ent. todennetun osaamisen rekisteri) (siirto momentilta 28.70.20)	400
Uuden viraston perustaminen ja toiminnan kehittäminen	1 095
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-5
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-12
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-63
Palkkaliukumasäästö	-88
Palkkausten tarkistukset	-1
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-139
Toimintameno säästö (HO 2015)	-230
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-126
Tasomuutos	9
Yhteensä	40

2017 talousarvio	45 690 000
2016 II lisätalousarvio	-189 000
2016 talousarvio	45 650 000
2015 tilinpäätös	48 597 421

(03.) *Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan yhdistettäväksi momenttiin 29.01.02.

04. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 792 000 euroa.

Selvitysosa: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus toimii koulutuksen ja varhaiskasvatuksen ulkopuolista arviointia suorittavana riippumattomana asiantuntijaorganisaationa, joka tuottaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa sekä varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kehittämistä varten.

Arviointikeskuksen tehtävänä on:

- toteuttaa varhaiskasvatukseen ja koulutukseen sekä opetuksen, koulutuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjien ja korkeakoulujen toimintaan liittyviä arviointeja arviointisuunnitelman mukaisesti
- tehdä arviointisuunnitelman mukaisesti perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden saavuttamista koskevia oppimistulosten arviointeja, ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelman perusteiden ja ammatillisen aikuiskoulutuksen tutkinnon perusteiden sekä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden saavuttamista koskevia oppimistulosten arviointeja
- tukea opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä sekä korkeakouluja arviointia ja laadunhallintaa koskevissa asioissa
- kehittää koulutuksen ja varhaiskasvatuksen arviointia
- huolehtia muista tehtävistä, jotka säädetään tai määrätään sen tehtäviksi.

Arviointikeskuksen yhteydessä toimiva arviointineuvosto osallistuu arviointikeskuksen strategiseen suunnitteluun, päättää laajakantoisista tai periaatteellisesti merkittävistä lausunnoista ja aloitteista, laatii esityksen arviointisuunnitelmasta arvioitavista kohteista aikatauluineen sekä esityksen arviointisuunnitelman muutoksista.

Arviointineuvoston yhteydessä toimiva korkeakoulujen arviointijaosto päättää korkeakouluja koskevien arviointien hankesuunnitelmasta, suunnittelu- ja arviointiryhmien kokoonpanosta sekä korkeakoulujen laatu järjestelmien auditointien lopputulosten hyväksymisestä.

Arviointikeskuksen asettaman arviointiasian neuvottelukunnan tehtävänä on edistää arviointikeskuksen ja sidosryhmien välistä yhteistyötä sekä arviointikeskuksen tuottaman arviointitiedon hyödyntämistä.

Arviointikeskuksen toimintaperiaatteena on:

- noudattaa arvioinnin riippumattomuuden ja kehittävän arvioinnin periaatetta
- julkistaa käyttämänsä arviointiperusteet ja arviointiensa tulokset
- huolehtia tiedonvälityksestä sidosryhmille
- toimittaa arvioinnissa mukana olleille oppilaitoksille, varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjille sekä korkeakouluille niitä koskevat arviointitulokset
- osallistua kansainväliseen arviointitoimintaan ja yhteistyöhön
- osallistua säännöllisesti oman toimintansa ulkopuoliseen arviointiin.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tavoitteena on:

- suorittaa vuosille 2016—2019 vahvistettavaan arviointisuunnitelmaan vuodelle 2017 sisältyvät tehtävät
- käynnistää oppimistulosten arvioinnin sähköisten järjestelmien suunnittelu toimialan kokonaisarkkitehtuurin mukaisesti yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa
- parantaa auditointien vaikuttavuutta.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, suoritteet

	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Arvioinnit ja auditoinnit, kpl	41	54	47
— yleissivistävä	7	10	11
— ammatillinen	19	19	15
— korkeakoulutus	13	19	16
— sektorirajat ylittävät	2	6	5
Arviointiraportit, kpl	13	25	22
— yleissivistävä	3	5	3
— ammatillinen	3	5	7
— korkeakoulutus	7	12	9
— sektorirajat ylittävät		3	3
Tiedotus- ja julkistamistilaisuudet, kpl	22	26	23
Tilaisuuksien osallistujat	1 307	1 560	1 380

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	3 773	3 963	3 892
Bruttotulot	506	100	100
Nettomenot	3 267	3 863	3 792
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 913		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 707		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)			-1
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)			-1
Palkkaliukumasäästö			-6
Toimintameno säästö (HO 2015)			-40
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen			-23
Yhteensä			-71

2017 talousarvio	3 792 000
2016 II lisätalousarvio	-23 000
2016 talousarvio	3 863 000
2015 tilinpäätös	3 891 000

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 008 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) menoihin, jotka aiheutuvat osallistumisesta kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen yhteistyöhön
- 2) kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuviin menoihin
- 3) ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan edellyttämiin palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen henkilöille ja yhteisöille, jotka edistävät opetus-, tiede- ja kulttuurivaihtoa sekä Suomen kulttuurin tunnetuksi tekemistä ulkomailla.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Fulbright-stipendivaihtotoiminta	269 000
Suomen ehdokkuus Unescon hallintoneuvostossa	60 000
Muut kansainväliset hankkeet	2 679 000
Yhteensä	3 008 000

Määrärahalla rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan monenkeskiseen ja kahdenväliseen kansainväliseen yhteistyöhön, ulkosuomalaistoimintaan sekä sukukansayhteistyöhön liittyviä hankkeita.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen (Maailman lehdistönvapauden konferenssi)	-160
Kertamenon poistuminen (Suomen puheenjohtajuus Pohjoismaiden ministerineuvostossa)	-500
Suomen ehdokkuus Unescon hallintoneuvostossa	60
Järjestötukien säästö (HO 2015)	65
Yhteensä	-535

2017 talousarvio	3 008 000
2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	3 543 000
2015 tilinpäätös	3 526 000

22. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 263 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen

2) enintään 75 000 euroa yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaiseen tehtävään.

Selvitysosa: Määrärahasta maksetaan tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia valtionhallinnossa ja oppilaitoksissa tapahtuvasta suojatun aineiston käytöstä tekijänoikeuksien haltijoita edustavien järjestöjen kanssa tehtävien sopimusten mukaisesti sekä sopimusten tekemisestä aiheutuvia kuluja.

2017 talousarvio	14 263 000
2016 talousarvio	14 263 000
2015 tilinpäätös	14 263 000

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 28 540 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentille 29.80.41	-15
Valtori (siirto momentilta 28.01.29)	66
Yhteensä	51

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2017 talousarvio	28 540 000
2016 talousarvio	28 489 000
2015 tilinpäätös	32 031 811

50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 277 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	573 000
2.	Paasikivi-Seura	10 000
3.	Tammenlehvän perinneliitto	63 000
4.	Ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelma	131 000
5.	Vähemmistökielisen sanomalehdistön tuki	500 000
Yhteensä		1 277 000

*Selvitysosa:***Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Järjestötukien säästö (HO 2015)	-2
Yhteensä	-2

2017 talousarvio	1 277 000
2016 talousarvio	1 279 000
2015 tilinpäätös	998 000

51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 346 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Avustus ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 576 000
2.	Avustukset Suomen Merimieskirkolle — mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	134 000 52 000
3.	Avustukset eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	32 000
4.	Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	524 000
5.	Avustus uskontojen vuoropuhelun edistämiseen	80 000
Yhteensä		3 346 000

*Selvitysosa:***Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Indeksikorotus avustukseen ortodoksiselle kirkolle (1,3 %)	33
Järjestötukien säästö (HO 2015)	-8
Yhteensä	25

2017 talousarvio	3 346 000
2016 talousarvio	3 321 000
2015 tilinpäätös	3 388 500

52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 115 482 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain (430/2015) mukaiseen rahoitukseen.

Selvitysosa: Evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisten tehtävien rahoituksen perusteena ovat hautaustoimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyvät laissa säädetyt tehtävät. Rahoituksen lähtötasoksi vuonna 2016 on laissa säädetty 114 000 000 euroa. Rahoituksen määrää korotetaan vuosittain kuluttajahintaindeksin mukaista yleisen hintatason muutosta vastaavasti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksikorotus (1,3 %)	1 482
Yhteensä	1 482
2017 talousarvio	115 482 000
2016 talousarvio	114 000 000

53. Eräät turvapaikanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 090 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutumista edistävistä toimista sekä osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta sekä siihen liittyvien menettelyiden kehittämistä aiheutuvien avustusten ja menojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Osaamisen tunnistamis- ja tunnustamispalvelujen kehittäminen sekä kehitetään menettelyt, joilla huolehditaan tarvittavien lisäopintojen määrittelystä ja ohjataan henkilöt nopeasti heille soveltuviin koulutuksiin	2 000
Toteutetaan suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan sopeutumista edistäviä toimia kulttuuriin ja liikunnan toimialoilla	900
Tuetaan maahanmuuttajaoppilaiden koulutuspolkuja tukevien menettelyjen kehittämistä ja levittämistä	2 000
Turvapaikanhakijanuorten toimintakyvyn ja aktiivisen kansalaisuuden tukeminen sekä eri väestöryhmien hyvien etnisten suhteiden edistäminen	1 000
Yhteensä	5 900
2017 talousarvio	8 090 000
2016 talousarvio	2 190 000

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 226 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisten monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Unescon jäsenmaksu	1 470 000
Suomen maksuosuus Euroopan nuorisosäätiöön	37 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston nuorisokortin osittaisopimuksesta	5 000
Suomen maksuosuus WIPOlle	120 000
Suomen maksuosuus ICCROMille	21 000
Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelua koskevasta sopimuksesta aiheutuvat menot	15 000
OECD/CERI jäsenmaksu	22 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston EURIMAGES-rahastoon	320 000
Suomen maksuosuus Euroopan audiovisuaaliselle observatoriolle	21 000
Suomen maksuosuus Euroopan nykykielten keskukselle	30 000
Suomen maksuosuus WADAlle	63 000
OECD/INES jäsenmaksu	29 000
Suomen maksuosuus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevasta Unescon yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus urheilun dopinginvastaisesta Unescon yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevasta Unescon yleissopimuksesta	16 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston urheilua koskevasta laajennetusta osittaisopimuksesta	17 000
Yhteensä	2 226 000
2017 talousarvio	2 226 000
2016 talousarvio	2 226 000
2015 tilinpäätös	2 233 538

10. (29.10 ja 30, osa) Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen ja vapaan sivistystyön tavoitteena on taata sivistykselliset perusoikeudet jokaiselle sekä edistää hyvinvointia, oppimista ja kasvua. Lähtökohtana on monitieteiseen tietoon ja tutkimukseen sekä pedagogisten menetelmien hallintaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys oppijan kehityksestä, oppimisesta ja kasvusta. Tavoitteena on toimintakyvyn, saavutettavuuden ja toiminnan vaikuttavuuden turvaaminen. Vapaa sivistystyö vahvistaa toiminnallaan yhteiskunnan eheyttä, aktiivista kansalaisuutta sekä elinikäistä oppimista.

Varhaiskasvatuksessa, yleissivistävässä koulutuksessa ja vapaassa sivistystyössä huomioidaan julkisen talouden tasapainottamiseen tähtäävät toimet.

Varhaiskasvatus koostuu kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuudesta. Varhaiskasvatuksella luodaan perustaa lapsen persoonallisuuden, oppimisen, taitojen, kykyjen ja arvopohjan tasapainoiselle kasvulle. Tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen jatkumoa. Esi- ja perusopetuksen tavoitteena on kehittää koulua lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia edistävänä yhteisönä. Tämä saavutetaan turvaamalla ammattitaitoinen ja laadukas opetus, ohjaus- ja tukitoimet, oppilas- ja opiskelijahuolto sekä turvallinen oppimisympäristö.

Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus toteutetaan laadukkaasti ja tuloksellisesti siten, että oppilaat ja opiskelijat saavuttavat jatko-opintojen edellyttämät valmiudet ja koulutuksen keskeyttäminen vähenee. Lukiokoulutuksessa pyritään vastaamaan entistä paremmin tulevaisuuden haasteisiin ja tarpeisiin. Yhteiskunnallista vaikuttavuutta arvioidaan kansallisilla ja kansainvälisillä arviointi- ja tutkimustuloksilla.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Varhaiskasvatustalouden valmistelua jatketaan. Esiopetuksessa olevien lasten varhaiskasvatusoikeutta muutetaan siten, että kunnille mahdollistetaan esiopetuksessa olevan lapsen hoidon toteuttaminen maksullisena kerhotoimintana. Varhaiskasvatusmaksujen korotuksista syntyvä lisätulo vuonna 2017 on arviolta 54 miljoonaa euroa, mikäli kunnat nostavat varhaiskasvatusmaksunsa lain enimmäistasolle. Tämä vahvistaa kuntien taloutta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korotus 1.8.2016 alkaen vahvistaa kuntien taloutta vuonna 2017 arviolta 25,7 milj. eurolla. Subjekttiivisen varhaiskasvatusoikeuden muutos sekä yli 3-vuotiaiden lasten ja kasvattajien määrän suhdeluvun muutos 1/7:stä 1/8:aan laskee kuntien kustannuksia ja vahvistaa kuntien taloutta.

Varhaiskasvatuksen tietotuotantoa kehitetään toteuttamalla valtakunnallinen varhaiskasvatuksen tietovaranto, joka tukee ministeriön hallinnonalan ja toimialan yleisiä suunnittelu-, ohjaus- ja valvontatehtäviä ja varhaiskasvatusoimijoiden tietojohdantamista.

Luonnontieteiden ja matematiikan osaamista vahvistetaan valtakunnallisella kehittämisohjelmalla. Jatketaan kielitaidon vahvistamista tukemalla kielikylpytoimintaa ja kielikokeiluilla.

Uudistetaan aikuisten perusopetuksen tuntijakoa ja rahoitusta, jonka yhteydessä Opetushallitus laatii uudet opetussuunnitelman perusteet. Luku- ja kirjoitustaidon opetus on tarkoitus kytkeä osaksi aikuisten perusopetusta. Oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen uuden rakenteen ja tuntijaon mukaisen opetuksen järjestämisen käynnistäminen vuonna 2018 edellyttää muutoksia rahoituslainsäädäntöön. Oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen kokonaisuus uudistetaan siten, että jatkossa on vain yksi rahoitus, joka kattaa nykyisen valmistavan opetuksen ja muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen sekä tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetuksen. Perusopetuksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaista rahoitusta uudistetaan. Selvitetään, siirretäänkö oppivelvollisuusikäisten perusopetukseen valmistava opetus kuntien velvoitteeksi. Perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilaskohtaista rahoitusta alennetaan oppilasmäärien kasvettua.

Toteutetaan Uusi lukio – uskalla kokeilla –kehittämisohjelmaa jatkamalla tuntijakokokeilua ja kehittämisverkoston toimintaa. Tavoitteena on uudistaa pedagogiikkaa, opiskeluympäristöjä ja toimintakulttuuria niin, että lukiokoulutus kykenee vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin.

Ylioppilastutkintoa kehitetään tukemaan koulutuksen yleissivistäviä tavoitteita ja mahdollistamaan tutkinnon laajempi hyödyntäminen korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa. Toteutetaan tieto- ja viestintätekniikan käyttöönotto tutkinnossa asteittain vuoteen 2019 mennessä.

Kevennetään kurinpitoon ja ohjeistamiseen ja oppilas- ja opiskeluhoitolain suunnitteluun ja toiminnan organisointiin liittyviä säännöksiä perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta, yhdenmukaistetaan alle ja yli 18-vuotiaana aloittaneiden lukiokoulutuksessa aikuisten oppimäärän mukaan opiskelevien oppimäärä, tehostetaan perusopetuksen ja lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmää vähentämällä järjestelmän laskennallisia vaiheita sekä toteutetaan muita hallituksen kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämistoimenpideohjelman toimenpiteitä.

Vahvistetaan lasten ja nuorten emotionaalisia ja psykososiaalisia taitoja sekä jatketaan toimia koulukiusaamisen vähentämiseksi. Käynnistetään lasten sosio-emotionaalisten taitojen tukiohjelman kehittäminen varhaiskasvatukseen. Käynnistetään monikulttuurisuustaitojen tukiohjelman kehittäminen perusopetukseen. Vahvistetaan lasten monilukutaitoa jatkamalla valtakunnallista kehittämisohjelmaa.

Laajennetaan oppimistapoja ottamalla käyttöön digitaalisia oppimisympäristöjä sekä uudistetaan pedagogiikkaa. Kehitetään alaikäisten tunnistautumiskäytäntöä osana kansallista palveluarkkitehtuuria. Edistetään yleissivistävässä koulutuksessa siirtymistä kohti digitaalisia materiaaleja ja kehitetään tapoja tukea opettajien omaa oppimateriaalien tuotantoa ja levitystä muidenkin käyttöön. Edistetään koulutuspalveluiden standardointia.

Osana hallituksen taiteen ja kulttuurin kärkihanketta parannetaan epätasaisesti jakautunutta taiteen perusopetuksen saavutettavuutta taiteenaloittain maan eri osissa.

Valtion rahoittaman opetus- ja kasvatustoimen henkilöstökoulutuksen tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksessa ja opetustoimessa henkilöstön elinikäistä oppimista ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää ammatissa tarvittavaa osaamista. Henkilöstökoulutuksella tuetaan hallituksen koulutuspoliittisten uudistusten toimeenpanoa ja kehitetään toimintaympäristön muutoksiin sopeutumisissa tarvittavaa osaamista. Painopisteinä ovat pedagogiikan, oppimisympäristöjen ja toimintakulttuurin uudistaminen ja kokeilut, kasvatuksen ja opetuksen tuki sekä kulttuurinen moninaisuus.

OECD:n PISA-tutkimuksen tulokset Suomen osalta 2003—2015

	2003 toteutuma	2006 toteutuma	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 ¹ tavoite
Lukutaito	543	547	536	524	538—550
Matematiikka	544	548	541	519	538—550
Luonnontiede	548	563	554	546	550—560

¹⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2004, 2007, 2010, 2013 ja 2016.

Oppilas- ja opiskelijamäärät vuosina 2014—2017

	2014 toteutuma	2015 arvio	2016 arvio	2017 arvio
Varhaiskasvatus ¹	211 190	212 550	213 050	213 550

	2014 toteutuma	2015 arvio	2016 arvio	2017 arvio
Esiopetus ²	60 420	62 500	62 000	62 000
Perusopetus	529 880	531 000	531 000	534 000
Lisäopetus	1 230	2 060	1 750	1 500
Esi- ja perusopetuksen vaikeimmin kehitysvammaiset oppilaat	1 470	1 470	1 470	1 470
Esi- ja perusopetuksen muut vammaisoppilaat	10 050	10 430	10 200	10 200
Maahanmuuttajien valmistava opetus	3 020	3 050	3 100	10 830
Joustavan perusopetuksen oppilaat (enintään)	1 860	2 000	2 000	2 000
Lukiokoulutus, alle 18-vuotiaana aloittaneet	96 710	102 000	101 000	96 000
Lukiokoulutus, yli 18-vuotiaana aloittaneet	3 970	5 810	5 800	5 610
Aineopiskelijoiden suorittamien lukion kurssien lukumäärien perusteella lasketut laskennalliset opiskelijat	1 190	1 290	1 200	1 290

¹⁾ Kuntien järjestämä varhaiskasvatus, sisältää koko- ja osa-aikaisen varhaiskasvatuksen lapset päiväkodissa ja perhepäivähoidossa.

²⁾ Esi- ja perusopetuksen luvut ovat toteutumavuoden syksyn valtionosuustietoja (kunnat, kuntayhtymät, yksityiset opetuksen järjestäjät)

Ylioppilastutkintoon osallistuu vuonna 2017 noin 77 300 kokeilasta, ja heidän arvioidaan suorittavan yhteensä noin 193 550 koetta.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävien opetus- ja ohjaustuntien sekä opiskelijaviikkojen määrä 2014—2017

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Taiteen perusopetuksen musiikkioppilaitosten opetustunnit	1 653 000	1 653 000	1 653 000	1 653 000
Taiteen perusopetuksen muut opetustunnit	140 800	140 800	140 800	140 800
Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaustunnit	3 390 000	3 390 000	3 390 000	3 390 000
Kansalaisopistojen opetustunnit	1 910 985	1 793 625	1 793 046	1 698 839
Kansanopistojen opiskelijaviikot	262 024	250 787	255 658	241 834
Opintokeskusten opetustunnit	168 196	166 358	168 125	158 984
Kesäyliopistojen opetustunnit	57 803	55 747	55 747	52 711

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 43 016 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Eurooppa-koulujen opettajien ja hallintohenkilökunnan palkkausmenojen ja muiden menojen maksamiseen
- 2) valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, oppimis- ja ohjauskeskus Valterin palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan sekä avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen

3) Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen

4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Suomalais-venäläinen koulu ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu toimivat esi-, perus- ja lukio-opetuksen kouluina. Koulut kehittävät kulttuuriyhteyksien ja verkottumisen kautta koulujen kielten- ja kulttuuriopetusta. Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin toimintaa kehitetään. Helsingin eurooppalaisen koulun tehtävänä on tarjota Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmiin perustuvaa opetusta.

Oppilasmäärät

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	803	806	806	816
Suomalais-venäläinen koulu	696	705	689	694
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	401	390	375	375
Eurooppa-koulut (suomalaiset oppilaat)	598	573	620	620
Koulukotien perusopetus	130	125	125	125
Helsingin eurooppalainen koulu	276	280	283	283
Yhteensä	2 904	2 879	2 898	2 913

Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin ohjaustoiminnan tunnusluvut

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Ohjaustoiminta kentällä				
— ohjauskäyntejä	1 505	1 507	1 283	1 569
— oppilaita	842	774	764	802
Tilapäinen opetus ja kuntoutus				
— tukijaksopäivät	3 830	3 860	3 982	4 025
— tukijaksojen oppilaat	443	461	454	456

Henkilötyövuodet

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	76,2	77,8	76	74
Suomalais-venäläinen koulu	82,7	85	81	79,5
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	614,9	606	585	585
EU:n Eurooppa-koulut	32	30	32	32
Helsingin eurooppalainen koulu	60,5	60	59,6	60
Yhteensä	866,3	858,8	833,6	830,5

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 tavoite

Kielikoulut	3 605 000
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	33 744 000
Koulukotien perusopetus	1 549 000
EU:n Eurooppa-koulut	1 683 000
Helsingin eurooppalainen koulu	2 435 000
Yhteensä	43 016 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	69 412	64 816	64 016
Bruttotulot	20 676	21 000	21 000
Nettomenot	48 735	43 816	43 016
Siirtyneet erät			
— edelliseltä vuodelta siirtyneet	17 251		
— seuraavalle vuodelle siirtyneet	15 270		

Kuntien rahoitusosuus valtion yleissivistävän lukiokoulutuksen kustannuksiin, 1 138 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.10.30 mitoituksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirron palautus (Opetushallituksen perustoiminnan turvaaminen, siirto momentilta 29.01.02)	450
Siirron palautus (Opiskelijavalintapalvelut, siirto momentilta 29.01.02)	8
Ylioppilastutkinnon sähköistäminen (siirto momentille 29.10.02)	-100
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-40
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-10
Omakustannuseriaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-428
Palkkaliukumasäästö	-173
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-216
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-306
Tasomuutos	15
Yhteensä	-800

2017 talousarvio	43 016 000
2016 II lisätalousarvio	-734 000
2016 talousarvio	43 816 000
2015 tilinpäätös	46 754 000

02. (29.10.02 ja 29.30.20, osa) Ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 299 000 euroa.

Selvitysosa:

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	8 174	9 692	10 457
Bruttotulot	6 735	7 158	7 158
Nettomenot	1 439	2 534	3 299
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 426		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 260		

Nettobudjetoitavat tulot kertyvät ylioppilastutkintolautakunnan suoritteiden maksullisuudesta annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (908/2010) mukaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentilta 29.10.30, ylioppilastutkinnon sähköistäminen	700
Ylioppilastutkinnon sähköistäminen (siirto momentilta 29.10.01)	100
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-3
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-1
Palkkausten tarkistukset	2
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-9
Toimintameno säästö (HO 2015)	-20
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-4
Yhteensä	765

2017 talousarvio	3 299 000
2016 II lisätalousarvio	-4 000
2016 talousarvio	2 534 000
2015 tilinpäätös	2 470 000

20. (29.10.20 ja 29.30.21, osa) Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 32 796 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen sekä niihin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
- 2) vapaan sivistystyön kehittämis-, tutkimus-, arviointi- ja seurantahankkeista sekä elinikäiseen oppimiseen liittyvästä EU- ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen

- 3) EU:n ja OECD:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 4) yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen tilastoinnin, tietoteknisten palvelujen sekä toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien rahoittamiseen
- 5) enintään yhdeksää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Selvitysosa: Kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeilla tuetaan varhaiskasvatuksen, yleissivistävän ja vapaan sivistystyön koulutuksen uudistamista, seurantaa ja arviointia. Toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien tavoitteena on parantaa tiedon saatavuutta ja laatua, edistää sähköistä asiointia ja tuottaa kattavaa tietoa muun muassa päätöksenteon ja lainsäädäntömuutoksien tueksi. Sähköistetään perusopetuksen oppimistulosten arviointi. Varhaiskasvatuksen tietotuotannon kehittämishanketta jatketaan. Hankkeen tavoitteena on toteuttaa valtakunnallinen varhaiskasvatuksen tietovaranto. Hanke tukee ministeriön hallinnonalan ja toimialan yleisiä suunnittelu-, ohjaus- sekä valvontatehtäviä ja varhaiskasvatustoimijoiden tietojohtamista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Osaaminen ja koulutus: digitaalisten materiaalien käyttöönoton vauhdittaminen ja digioppimisen kokeilut ja kehittäminen	10 000
Osaaminen ja koulutus: kielikokeilut	5 000
Osaaminen ja koulutus: taiteen perusopetuksen saavutettavuuden edistäminen	200
Siirto momentille 29.80.20	-110
Siirto momentille 29.91.52 (Yrittäjyyskasvatus)	-400
Yhteensä	14 690
2017 talousarvio	32 796 000
2016 talousarvio	18 106 000
2015 tilinpäätös	11 041 000

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 764 760 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen
- 2) enintään 3 800 000 euroa edellä mainitun lain muille kuin oppivelvollisille järjestettävän perusopetuksen aineopetuksen käyttökustannuksiin
- 3) enintään 2 103 000 euroa avustuksina edellä mainitun lain 44 §:n 2 momentin mukaisesti yksityisten perusopetuksen opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin
- 4) enintään 6 000 000 euroa edellä mainitun lain joustavan perusopetuksen toiminnasta aiheutuviin lisäkustannuksiin

- 5) enintään 1 300 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perusteiden edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentissa tarkoitettujen valtionavustusten maksamiseen opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille
- 6) enintään 150 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin
- 7) enintään 4 875 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisesti yleissivistävän koulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa sekä koulujen ja oppilaitosten kansainvälisen toiminnan valtionavustuksiin
- 8) enintään 15 228 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentissa tarkoitettuina valtionavustuksina koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin sekä esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen laadun kehittämiseen sekä näihin edellä mainittuihin liittyvään opetusryhmäkoon pienentämiseen ja koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen
- 9) enintään 842 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentissa tarkoitettuina valtionavustuksina kielikylpytoimintaan
- 10) enintään 2 865 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:ssä tarkoitettuina valtionavustuksina koululaisten kerhotoiminnan tukemiseen
- 11) enintään 120 000 euroa saamelaiskäräjien käytettäväksi valtionavustuksen maksamiseen saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten lasten varhaiskasvatustalveluiden turvaamiseksi
- 12) enintään 14 975 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perusteiden edellä mainitun lain 45 §:n 2 momentissa ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa (1777/2009) tarkoitettujen valtionavustusten maksamiseen täydentävän vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen
- 13) enintään 75 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perusteiden edellä mainitun lain 45 §:n 2 momentissa ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa (1777/2009) tarkoitettujen valtionavustusten maksamiseen saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen
- 14) rahoituslain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiassa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisten valtionavustusten maksamiseen
- 15) Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen (VNa 72/2014) mukaisten menojen maksamiseen
- 16) Suomen hallituksen ja Euroopan kemikaaliviraston välisen toimipaikkasopimuksen (VNa 11/2008) mukaisesti Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatustalveluiden järjestämiseen Suomessa samoin edellytyksin kuin muilla kunnassa asuvilla

17) enintään 300 000 euroa nuorisotakuusta yhteisötakuun suuntaan -hankkeen toteutukseen liittyvien koulupudokkuutta ehkäisevien yleissivistävän koulutuksen menojen ja valtionavustusten maksamiseen.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 3 390 000 tuntia. Ohjaustuntien hinta on 26,00 euroa.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 653 000 ja muussa opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 140 800 tuntia.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009), kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain (1704/2009), lukiolain (629/1998) ja perusopetuslain (628/1998) muuttamisesta.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

VALTIONOSUUEDET JA RAHOITUS

1. Lukiokoulutus ja lukioon valmistava koulutus

Laskennalliset kustannukset (opiskelijamäärä * yksikköhinta)	624 618 000
— kunnallinen lukiokoulutus (86 600 * 6 213,20 €)	538 063 000
— yksityinen lukiokoulutus (9 500 * 6 558,35 €, sis. alv.)	62 304 000
— kunnallinen yli 18-vuotiaana aloittaneiden lukiokoulutus (5 400 * 3 474,68 €)	18 763 000
— yksityinen yli 18-vuotiaana aloittaneiden lukiokoulutus (1 500 * 3 658,37 €, sis. alv.)	5 488 000
Kuntien rahoitusosuus	-450 344 000
Valtionosuus	174 274 000

2. Esi- ja perusopetus (Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen rahoitus)

2.1. Perusopetukseen valmistava opetus	116 291 000
2.2. Muiden kuin oppivelvollisten esi- ja perusopetus	26 133 000
2.3. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus (enintään)	3 800 000
2.4. Ulkomailla toimivien koulujen rahoitus perusopetuslain mukaiseen opetukseen	3 524 000
2.5. Yksityisen opetuksen järjestäjän alkavan ja laajenevan toiminnan rahoitus	3 922 000
2.6. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, vaikeimmin kehitysvammaiset	45 027 000
2.7. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	194 742 000
2.8. Sisäoppilaitoslisä	1 526 000
2.9. Koulukotikorotus	1 113 000
2.10. Joustavan perusopetuksen lisä (enintään)	6 000 000
2.11. Lisäopetus	12 273 000

3. Taiteen perusopetus (Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen rahoitus)

Opetustuntikohtainen taiteen perusopetuksen valtionosuus	80 172 000
--	------------

4. Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus	50 240 000
--	------------

Laskennallinen rahoitus ja valtionosuudet yhteensä	719 037 000
---	--------------------

VALTIONAVUSTUKSET JA HALLITUKSEN KÄRKIHANKKEET**5. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 44 §:n mukaiset valtionavustukset**

5.1. Yleissivistävän koulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa sekä koulujen ja oppilaitosten kansainväliseen toimintaan (enintään)	4 875 000
5.2. Koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen laadun kehittämiseen, siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen ja opetusryhmäkoon pienentämiseen (enintään)	15 228 000
5.3. Kielikylpytoiminta (enintään)	842 000
5.4. Kerhotoiminnan tukeminen (enintään)	2 865 000
5.5. Avustukset opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille (enintään)	1 300 000
5.6. Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin (enintään)	2 103 000

6. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 45 §:n mukaiset valtionavustukset

6.1. Rahoituslain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisten valtionavustusten maksamiseen	2 200 000
6.2. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen (enintään)	75 000
6.3. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen (enintään)	14 975 000

7. Valtionavustuslain mukaiset valtionavustukset

7.1. Avustukset muille kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saaville taiteen perusopetuksen järjestäjille (enintään)	150 000
7.2. Saamenkielisten lasten varhaiskasvatuspalveluiden turvaamiseen saamelaisten kotiseutualueen kunnissa (enintään)	120 000

8. Kansainvälisiin sopimuksiin perustuvat valtionavustukset

8.1. Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen tuki	500 000
8.2. Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisten menojen maksamiseen	190 000

9. Hallituksen kärkihankkeet (Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 44 §:n mukaiset avustukset ja muut menot)

9.1. Osaaminen ja koulutus: Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan (enintään)	300 000
--	---------

Valtionavustukset ja hallituksen kärkihankkeet yhteensä	45 723 000
--	-------------------

YHTEENSÄ	764 760 000
-----------------	--------------------

Varhaiskasvatuspalvelun EU:n kemikaaliviraston henkilöstön lapselle tuottavalla kunnalla on oikeus periä palvelun tuottamisesta aiheutuneiden kokonaiskustannusten ja perheen maksuosuuden välinen erotus Suomen valtiolta.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt euromäärät yksikköä kohden (ei sis. alv)

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksen perusosa	6 732,39 euroa/asukas
Lukiokoulutus	6 198,30 euroa/opiskelija
Taiteen perusopetus	77,52 euroa/opetustunti
Aamu- ja iltapäivätoiminta	26,00 euroa/ohjaustunti

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu kuntien rahoitusosuus sisältää 9 107 000 euroa kuntien osuutena lukiokoulutuksesta harjoittelukouluissa ja valtion yleissivistävissä oppilaitoksissa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluontoisten erien nettomuutos valtionavustuksista	-7 800
Kustannustenjaon tarkistus, lukiokoulutus ja taiteen perusopetus	4 586
Kustannustenjaon tarkistus, perusopetus	-4 311
Opiskelijämääräarvion muuttaminen, lukiokoulutus ja taiteen perusopetus	-4 174
Opiskelijämääräarvion muuttaminen, perusopetus	52 896
Siirto momentille 29.10.02, ylioppilastutkinnon sähköistäminen	-700
Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen ja muun opetuksen tukeminen (maahanmuuttajapaketti)	3 000
Yleissivistävän koulutuksen avustukset	-2 957
Yhteensä	40 540

2017 talousarvio	764 760 000
2016 talousarvio	724 220 000
2015 tilinpäätös	701 445 833

31. (29.30.30) Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 148 299 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu-nimiselle oppilaitokselle

2) enintään 5 834 000 euroa edellä mainitun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 698 839	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	241 834	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	158 984	opetustunti

	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	52 711	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista suunnataan enintään 5 440 opiskelijaviikkoa Lehtimäen opisto -nimiselle kansanopistolle ja enintään 4 160 opiskelijaviikkoa Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Tunti- tai opiskelijaviikkokiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Valtionosuuksien ja -avustusten arvioitu jakautuminen (euroa)

	Valtionosuus	Valtionavustus	Yhteensä
Kansalaisopistot	81 273 000	3 012 000	84 285 000
Kansanopistot	43 790 000	2 622 000	46 412 000
Opintokeskukset	12 407 000	150 000	12 557 000
Kesäyliopistot	4 995 000	50 000	5 045 000
Yhteensä	142 465 000	5 834 000	148 299 000

Määräraha käytetään vapaan sivistystyön oppilaitosten tehtävään järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Valtionavustusten painotuksena on tukea vapaan sivistystyön rakenteellista kehittämistä, laatua ja vaikuttavuutta sekä koulutuspoliittisesti tärkeiden kohderyhmien koulutusmahdollisuuksia. Nuorisotakuun opintoteliavustukset suunnataan nuorten maahanmuuttajien opiskelu- ja kielitaitoa parantavaan koulutukseen. Kansanopistojen valtionavustuksista suunnataan ylimääräisenä opintoteliavustuksena 416 000 euroa Lehtimäen opisto nimiselle opistolle korvaamaan lainsäädäntömuutoksessa alentunutta valtionosuusprosenttia.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt keskimääräiset yksikköhinnat

Kansalaisopistot	83,51 euroa/opetustunti
Kansanopistot	299,51 euroa/opiskelijaviikko
Opintokeskukset	120,06 euroa/opetustunti
Kesäyliopistot	157,96 euroa/opetustunti

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertalisäyksen poistuminen	-100
Kustannustenjaon tarkistus	-1 088
Muut muutokset	67
Vapaan sivistystyön rakenne- ja rahoitusuudistus (rapo)	-8 500
Yhteensä	-9 621

2017 talousarvio	148 299 000
2016 talousarvio	157 920 000

2015 tilinpäätös

156 212 380

51. Valtionavustus yleissivistävän koulutuksen järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 976 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kehittämiskeskus Opinkirjo ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatuksen seura ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle ja Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen sekä kotiperuskoulu/hemgrundskola -toimintaan, sekä vaihto-oppilasjärjestöjen ja lukiolaisten tiedeolympiatoiminnan tukemiseen.

Momentin nimike on muutettu.

*Selvitysosa:***Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Järjestötukien säästö (HO2015)	-2
Kertamenon poistuminen	-500
Yhteensä	-502

2017 talousarvio	976 000
2016 talousarvio	1 478 000
2015 tilinpäätös	1 303 000

52. (29.30.53) Valtionavustus vapaan sivistystyön järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 6 287 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin
- 2) avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle, järjestöille sivistystyöhön, Karjalan Liitto ry:lle, Sofian kannatusyhdistys ry:lle sekä Kriittiselle korkeakoululle.

*Selvitysosa:***Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

Eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin	268 000
Kotitalousneuvontajärjestöjen toimintaan	1 916 000

Käsi- ja taideteollisuusjärjestöjen toimintaan	2 195 000
Opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoimintaan	1 117 000
Karjalan Liitolle	131 000
Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toimintaan ja muiden järjestöjen sivistystoimintaan	499 000
Sofian kannatusyhdistys ry:n ulkosuomalaisten sivistystoimintaan	83 000
Kriittisen korkeakoulun toimintaan	78 000
Yhteensä	6 287 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen	-60
Järjestötukien säästö (HO 2015)	-14
Yhteensä	-74

2017 talousarvio	6 287 000
2016 talousarvio	6 361 000
2015 tilinpäätös	7 366 000

20. (29.20 ja 30, osa) Ammatillinen koulutus

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Ammatillisen koulutuksen päämääränä on vahvistaa työ- ja elinkeinoelämän kilpailukykyä ja kansalaisten hyvinvointia sekä edistää osallisuutta ja ehkäistä syrjäytymistä kansainvälistyvässä ja nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä vastaamalla työ- ja elinkeinoelämän osaamistarpeisiin, parantamalla väestön ammatillista osaamista sekä tukemalla elinikäistä oppimista ja työelämälähtöistä innovaatiotoimintaa. Työelämä- ja asiakaslähtöisyys sekä toiminnan joustavuus ja ketteruus ovat keskeisiä tekijöitä, joilla vahvistetaan ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta, laatua ja osuvuutta.

Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen, perusopetuksen päättäneiden ja muiden vailla tutkintoa olevien koulutusmahdollisuuksien turvaaminen sekä työikäisen väestön osaamisperustan vahvistaminen edellyttävät sekä nuorille että aikuisille soveltuvia joustavia hakeutumisen- ja koulutusväyliä sekä työelämän ja yksilöiden tarpeiden kannalta riittävää ja oikein kohdentuvaa ammatillisen koulutuksen tarjontaa. Ammatillisen koulutuksen tuottamaan osaamiseen kohdistuvat vaatimukset lisääntyvät samanaikaisesti, kun koulutukseen käytettävät resurssit vähenevät ja opiskelijoiden yksilölliset erot ovat yhä suurempia. Tämä edellyttää opiskelijan ja työelämän tarpeista lähtevien joustavien opintopolkujen mahdollistamista, oppisopimuskoulutuksen ja muiden työvaltaisten opiskelutapojen lisäämistä, ammatillisen koulutuksen ja korkea-asteen koulutuksen välisen yhteistyön lisäämistä sekä tavoitteellista oppimista tukevien monimuotoisten oppimisympäristöjen ja pedagogisten ratkaisujen hyödyntämistä. Samalla myös opinto-ohjauksen ja muiden yksilöllisten ohjaus- ja tukipalvelujen merkitys kasvaa.

Ammatillisen koulutuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseksi toteutetaan ammatillisen koulutuksen reformi. Reformissa uudistetaan koulutuksen rahoitusta ja rakenteita jatko-

opintokelpoisuus säilyttäen. Huolehditaan alueellisesti kattavasta koulutuksesta sekä tiivistetään koulutuksen ja työelämän välistä yhteistyötä. Poistetaan koulutuksen päällekkäisyyksiä. Poistetaan nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen raja-aidat ja kootaan koulutustarjonta, rahoitus ja ohjaus yhtenäiseksi kokonaisuudeksi opetus- ja kulttuuriministeriön alle. Tähän liittyen opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen siirretään vuoden 2018 alusta lukien tutkintotavoitteinen ja osa-eitukintotavoitteisesta työvoimakoulutuksesta. Reformissa uudistetaan ammatillisen koulutuksen toimintalainsäädäntö, rahoitusjärjestelmä sekä säätely- ja ohjausjärjestelmä uudenlaiseksi kokonaisuudeksi, jonka lähtökohtana ovat osaamisperusteisuus, asiakaslähtöisyys ja elinikäinen oppiminen. Ammatillisessa koulutuksessa siirrytään yhteen näyttöperusteiseen ja osaamisen hankkimistavasta riippumattomaan tapaan suorittaa ammatillinen tutkinto ja otetaan käyttöön yhtenäinen henkilökohtaistamisprosessi, joka soveltuu kaikille ammatillisen koulutuksen asiakkaille. Valmistellaan uutta koulutusopimusmallia erityisesti nuorten työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäämiseksi ja monipuolistamiseksi.

Ammatillisen koulutuksen reformissa tehdään ammatillisen koulutuksen säätely-, rahoitus- ja ohjausjärjestelmästä yhtenäinen kokonaisuus yhdistämällä ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen sekä oppisopimuskoulutuksen erilliset säätely-, ohjaus- ja rahoitusjärjestelmät. Jatkossa ammatillista koulutusta säädellään yhdellä toimintalailla ja yhdellä järjestämisluvalla. Ammatillisen peruskoulutuksen, ammatillisen lisäkoulutuksen, oppisopimuskoulutuksen ja ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoitusjärjestelmät uudistetaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Rahoitus myönnetään suoraan koulutuksen järjestäjälle. Koulutuksen järjestäjiä kannustetaan toiminnan tehostamiseen lisäämällä koulutuksen vaikuttavuuden (työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen) ja opiskelijoiden osaamisen kertymisen (suoritetut tutkinnot ja tutkinnon osat) painoarvoa rahoituksessa. Rahoitusperusteilla pyritään lisäksi tehostamaan aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamista, parantamaan koulutuksen läpäisyä, lisäämään oppisopimuskoulutusta ja muuta työpaikalla tapahtuvaa oppimista sekä mahdollistamaan koulutuksen eri järjestämismuotojen joustava yhdistely työelämän ja yksilöiden tarpeiden mukaisesti. Uudistuksessa pyritään turvaamaan koulutuksen järjestäjien saaman rahoituksen ennakoitavuus ja riittävä vakaus.

Reformin valmistelu saatetaan päätökseen vuoden 2017 aikana, ja uudistukset tulevat voimaan pääsääntöisesti vuoden 2018 alusta lukien.

Valtionavustuksilla tuetaan ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa, edistetään reformin tavoitteiden toteuttamista, kehitetään ammatillisen koulutuksen järjestäjien toimintaa ja tuetaan uusien toimintaprosessien ja oppimisympäristöjen käyttöönottoa. Avustukset myönnetään pääosin verkostohankkeille, joissa on mukana useita koulutuksen järjestäjiä.

Ammatilliseen koulutukseen kohdennetaan 190 miljoonan euron määrärahan säästö vuodesta 2017 lukien. Säästö toteutetaan määräämällä oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksen perusteena oleva opiskelijamäärä 12,5 prosenttia järjestämislupien mukaista enimmäisopiskelijamäärää alhaisemmalle tasolle. Menettely mahdollistaa säästön toteuttamisen kunkin koulutuksen järjestäjän kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla joko toimintaa tehostamalla, opiskelijamäärää vähentämällä tai näiden yhdistelmällä. Säästö kohdennetaan kokonaisuudessaan ammatillisen peruskoulutuksen kuntarahoitusosuuteen valtion ja kuntien välistä rahoitussuhdetta eli valtionosuusprosenttia muuttamalla. Säästö on pysyvä, mutta sen järjestäjäkohtainen kohdentuminen voi muuttua vuoden 2017 jälkeen.

Maahanmuuttajien lisääntyvään koulutustarpeeseen vastaamiseksi ammatillisen koulutuksen määrärahaa lisätään 21 miljoonalla eurolla. Määrärahalla on tarkoitus tarjota ammatillista koulutusta ja opiskelua tukevia palveluja noin 2 000 maahanmuuttajalle. Määrärahalla lisätään erityisesti ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta sekä näyttötutkintoon valmistavaa

koulutusta ja siihen kytkeytyviä opiskeluvalmiuksia parantavia opintoja. Ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen perusteissa määriteltyjä kielitaitosuosituksia tarkistetaan ja opintojen aikaista kielenopetusta lisätään, jotta opiskelun aloittaminen valmentavassa koulutuksessa ja jatkaminen valmentavan koulutuksen jälkeen tutkintotavoitteisessa koulutuksessa olisi mahdollista nykyistä lyhyemmän kotoutumiskoulutuksen jälkeen.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Kehitetään ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmää siten, että se muodostuu selkeästä, joustavasta, elinikäistä oppimista tukevasta ja työelämän muuttuviin osaamistarpeisiin nopeasti reagoivasta tutkintorakenteesta ja tutkinnoista. Ammatillisen koulutuksen tutkintorakennetta ja tutkintojen perusteita kehitetään kokonaisuutena yhteistyössä työelämän kanssa päällekkäisyyksien poistamiseksi ja nykyistä laaja-alaisempien tutkintojen muodostamiseksi. Opintopolkujen joustavoittamiseksi ja monipuolistamiseksi yksilöllisiä valinnan mahdollisuuksia lisätään ja tutkintojen muodostuminen määritellään siten, että tutkinnon osien joustava yhdistely työelämän tarpeiden mukaisesti on mahdollista. Tutkinnon osien suorittamismahdollisuutta edistetään, kuitenkin siten että vailla ammatillista tutkintoa oleville ensisijaiseksi tavoitteeksi asetetaan koko tutkinnon suorittaminen.

Toteutetaan vuonna 2016 käynnistettyä ammatillisen koulutuksen järjestäjäjärakenteen kehittämisohjelmaa, jossa koulutuksen järjestäjiä kannustetaan muun muassa taloudellisin kannustein vapaaehtoisein fuusioihin. Tavoitteena on aikaansaada toimintaedellytyksiltään vahvoja monialaisia ammatillisen koulutuksen järjestäjiä, jotka kykenevät vastaamaan omalla toiminta-alueellaan työelämän ja yksilöiden osaamistarpeisiin asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti käyttäen hyödyksi koko ammatillisen koulutuksen palveluvalikoimaa. Lisäksi järjestäjäverkkoon kuuluu erikoistuneita, toimintaedellytyksiltään vahvoja koulutuksen järjestäjiä, jotka kykenevät tarjoamaan valtakunnallisesti, toimialakohtaisesti tai muutoin merkittäviä koulutuspalveluja. Järjestäjäjärakenteen kehittämisohjelman avulla varmistetaan yksilöiden ja työelämän tarpeisiin vastaavien koulutuspalveluiden saatavuus maan kaikissa osissa ja molemmissa kieliryhmissä.

Toteutetaan vuonna 2016 käynnistettyä kehittämisohjelmaa, jossa ammatillisen koulutuksen järjestäjien toimintaprosesseja ja oppimisympäristöjä uudistetaan muun muassa hyödyntämällä digitaalisia ratkaisuja, purkamalla toiminnan päällekkäisyyksiä ja virtaviivaistamalla koulutuksen järjestäjien hallintoa.

Kehitetään yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa ammatilliseen koulutukseen soveltuvaa tulosohjausmekanismia vuonna 2016 käynnistettyjen tulosohjausmenettelyn kokeiluhankkeiden pohjalta. Ammatillisen koulutuksen säätely- ja ohjausprosesseja tehostetaan ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä lisätään ministeriön ja koulutuksen järjestäjien välisellä sähköisellä päätöksenteko- ja asiointijärjestelmällä.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijavalintoja ja hakupalveluja kehitetään siten, että perusasteen päättäneiden ja muiden vailla toisen asteen tutkintoa tai koulutuspaikkaa olevien nuorten pääsy ammatilliseen koulutukseen turvataan ja työikäisen väestön koulutukseen hakeutuminen on joustavaa.

Toiminnan laajuus

Seuraavissa taulukoissa kuvataan ammatillisen koulutuksen uusien opiskelijoiden, suoritettujen tutkintojen ja opiskelijamäärien sekä koulutuksen järjestäjien lukumäärien kehitystä.

Ammatilliseen tutkintoon johtavan/valmistavan koulutuksen uudet opiskelijat¹

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 toteutuma	2015 arvio	2016 arvio	2017 arvio
Perustutkintoon johtava/valmistava koulutus	69 080	69 393	69 354	68 000	67 500	62 500
Oppilaitosmuotoinen koulutus yhteensä	61 429	61 545	62 391	61 000	60 000	55 000
— perustutkintoon johtava koulutus	49 381	47 956	46 324	42 000	42 000	40 000
— näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon valmistava koulutus	12 048	13 589	16 067	19 000	18 000	15 000
Oppisopimuskoulutus yhteensä	7 651	7 848	6 963	6 750	7 500	7 500
— perustutkintoon johtava koulutus	188	209	260	250	300	300
— näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon valmistava koulutus	7463	7 639	6 703	6 750	7 200	7 200
Ammatti- tai erikoisammattitutkintoon valmistava koulutus	30 191	26 735	30 926	31 200	31 000	30 700
Oppilaitosmuotoinen koulutus	16 977	16 675	18 238	18 700	18 500	18 200
Oppisopimuskoulutus	13 214	10 060	12 688	12 500	12 500	12 500

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus. Vain opetushallinnon alainen valtionosuusrahoitteinen koulutus.

Ammatillisen tutkinnon suorittaneet¹

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 toteutuma	2015 arvio	2016 arvio	2017 arvio
Perustutkinnot	45 862	46 214	48 754	49 300	49 800	50 700
Oppilaitosmuotoinen koulutus yhteensä	41 774	42 169	43 732	44 300	44 800	46 000
— peruskoulutuksessa suoritettututkinnot	35 734	35 412	36 283	36 000	35 000	34 500
— näyttötutkintona suoritettututkinnot	6 040	6 757	7 449	8 300	9 800	11 500
Oppisopimuskoulutus yhteensä	4 088	4 045	5 022	5 000	5 000	4 700
— peruskoulutuksessa suoritettututkinnot	127	123	139	150	200	200
— näyttötutkintona suoritettututkinnot	3 961	3 922	4 883	4 850	4 800	4 500
Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	16 685	15 940	15 908	17 000	18 000	18 000
Oppilaitosmuotoinen koulutus	7 740	7 152	8 505	9 500	10 000	10 000
Oppisopimuskoulutus	8 945	8 788	7 403	7 500	8 000	8 000

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus. Vain opetushallinnon alainen valtionosuusrahoitteinen koulutus.

Ammatillisen peruskoulutuksen vuosipiskelijämäärät (oppilaitosmuotoinen koulutus)¹

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 arvio
Peruskoulutus yhteensä	150 295	150 470	150 238	148 921	148 200	142 000
— josta erityisopetus	21 904	22 660	23 256	23 673	23 500	23 000

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 arvio
1. Perustutkintoon johtava koulutus ja valmentavat koulutukset yhteensä	131 281	129 830	127 053	122 475	121 700	120 000
1.1. Tutkintoon johtava koulutus	124 881	123 553	120 934	116 826	116 000	114 500
1.2. Valmentavat koulutukset ²	6 400	6 277	6 120	5 649	5 700	5 500
2. Näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon valmistava koulutus	19 014	20 640	23 185	26 446	26 500	22 000

¹⁾ Lähde: valtionosuusjärjestelmä; vain valtionosuusrahoitteinen koulutus. Vuosiopiskelijamäärä on kevään ja syksyn tilastointipäivien opiskelijamäärien aritmeettinen keskiarvo.

²⁾ Syksyllä 2015 alkavasta koulutuksesta lukien ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus (ammattistartti), vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus, maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus, talouskouluopetus sekä oppisopimuskoulutuksen ennakkojakso yhdistettiin yhdeksi ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaksi koulutukseksi (VALMA). Samassa yhteydessä osasta vammaisten valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta muodostettiin erillinen työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA).

Ammatillisen peruskoulutuksen valtionosuusrahoituksen perusteena olevat opiskelijamäärät (oppilaitosmuotoinen koulutus)¹

	2012 toteutuma	2013 toteutuma	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 arvio
Peruskoulutus yhteensä	148 971	149 640	149 755	147 483	147 700	129 800
1. Kunnallinen ammatillinen koulutus	119 134	119 289	119 022	117 062	117 320	103 090
— josta kuntajärjestäjien	23 843	30 362	30 760	30 766	31 400	27 590
— josta kuntayhtymäjärjestäjien	95 291	88 927	88 262	86 296	85 920	75 500
2. Yksityinen ammatillinen koulutus	29 693	30 199	30 592	30 276	30 240	26 570
3. Valtion järjestämä ammatillinen koulutus	144	152	141	145	140	140

¹⁾ Lähde: valtionosuusjärjestelmä. Oppilaitosmuotoisessa peruskoulutuksessa rahoituksen perusteena oleva opiskelijamäärä perustuu kevään ja syksyn tilastointipäivien opiskelijamäärien painotettuun keskiarvoon (kevään opiskelijamäärä kerrotaan 7:llä ja syksyn opiskelijamäärä 5:llä). Koulutuksen järjestämislupien enimmäisopiskelijamäärän ylittävä opiskelijamääräosuus ei sisälly rahoituksen perusteena olevaan opiskelijamäärään. Vuodelle 2017 arvioitu rahoituksen perusteena oleva opiskelijamäärä on noin 87,5 % järjestämislupien mukaisesta enimmäisopiskelijamäärästä.

Ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen järjestäjien lukumäärät¹

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2017 arvio
Kaikki ammatillisen koulutuksen järjestäjät yhteensä	189	183	174	168
— sekä perus- että lisäkoulutuksen järjestäjät	118	117	113	107
— pelkän peruskoulutuksen järjestäjät	13	13	13	13
— pelkän lisäkoulutuksen järjestäjät	58	53	48	48

¹⁾ Kalenterivuoden alun tilanne. Vuoden 2016 alun 175 järjestäjästä 126 oli ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjiä ja 162 ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjiä.

Ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjien lukumäärät omistajatyypin mukaan¹

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio
Kaikki järjestäjät yhteensä	137	134	131	130	126	120
— kuntajärjestäjät	11	11	11	10	9	9
— kuntayhtymäjärjestäjät	38	36	35	34	34	34
— yksityiset järjestäjät	87	86	84	85	82	76
— valtio koulutuksen järjestäjänä	1	1	1	1	1	1

¹⁾ Kalenterivuoden alun tilanne. Pelkän ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjät (vuonna 2016 yhteensä 48) ovat yhtä kuntayhtymäjärjestäjää lukuun ottamatta yksityisiä.

01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 120 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniiikan käyttöön opetuksessa ja opiskelussa, maahanmuuttajien tukiopetukseen, ammatilliseen lisäkoulutukseen, työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin ja EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

2) enintään 2 400 000 euroa Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen.

Selvitysosa: Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus tuottaa merenkulkuelinkeinon, viranomaisten ja vesillä liikkuvien kansalaisten turvallisuustasoa parantavaa ja ylläpitävää sekä ympäristöönnettomuuksia ehkäisevää turvallisuuskoulutusta pelastautumiskoulutusyksikössä Lohjalla ja palokoulutusyksikössä Upinniessä. Tavoitteena on, että vuonna 2017 Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus kouluttaa yhteensä 4 100 henkilöä.

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen tehtävänä on lisätä saamelaisväestön ammatillista osaamista, järjestää saamelaisalueen elinkeinoelämän tarpeita vastaavaa koulutusta ja edistää alueen työllisyyttä sekä säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria ja saamen kieltä. Koulutuskeskuksen erityistehtävänä on palvella Euroopan unionin ainutta alkuperäiskansaa. Vuonna 2017 koulutuskeskuksen ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamäärä on noin 140 ja ammatillisessa lisäkoulutuksessa toteutetaan noin 4 800 opiskelijatyöpäivää. Saamen kielen ja kulttuurin lukuvuosikoulutuksessa toteutetaan noin 7 200 opiskelijatyöpäivää ja kurssitoiminnassa 5 250 opiskelijatyöpäivää.

Henkilötyövuodet

	2014	2015	2016	2017
	toteutuma	toteutuma	arvio	tavoite
Saamelaisalueen koulutuskeskus	71,2	69,0	69	69
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus	23,6	24,3	26	26
Yhteensä	94,8	93,3	95	95

Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)	liiketaloudellisen		toiminnan
	2015 toteutuma	2016 arvio	2017 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 002	1 000	1 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	3 095	3 000	3 000
— osuus yhteiskustannuksista	941	950	950
Kustannukset yhteensä	4 036	3 950	3 950
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-3 034	-2 950	-2 950
Kustannusvastaavuus, %	25	25	25
Hintatuki	2 400	1 550	2 400
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	84	65	86

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Saamelaisalueen koulutuskeskus	4 810 000
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen hintatuki	2 400 000
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen muut menot	910 000
Yhteensä	8 120 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015	2016	2017
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	10 657	10 839	10 670
Bruttotulot	1 947	2 550	2 550
Nettomenot	8 710	8 289	8 120
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	3 126		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	729		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-78
Palkkaliukumasäästö	-10
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-41
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-40
Yhteensä	-169

2017 talousarvio	8 120 000
2016 II lisätalousarvio	-118 000
2016 talousarvio	8 289 000
2015 tilinpäätös	6 314 000

21. (29.20.21 ja 30.20 ja 21, osa) Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 541 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ammatillisen koulutuksen (ml. ammatillinen aikuiskoulutus) kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
- 2) työpaikalla tapahtuvan oppimisen sekä työvaltaista oppimista ja koulutuksen eri järjestämismuotoja joustavasti yhdistävien koulutusmallien kehittämishankkeiden menojen ja avustusten maksamiseen
- 3) elinikäistä oppimista ja aikuisopiskelua, oppisopimuskoulutusta ja näyttötutkintojärjestelmää koskevien hankkeiden sekä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 4) ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa tukevien hankkeiden menojen ja avustusten maksamiseen
- 5) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 6) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Elinikäistä oppimista ja aikuisopiskelua, oppisopimuskoulutusta ja näyttötutkintojärjestelmää koskevat hankkeet sekä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittäminen	-939
Siirto momentille 29.91.52 (Yrittäjäyyskasvatus)	-400
Yhteensä	-1 339

2017 talousarvio	8 541 000
2016 talousarvio	9 880 000
2015 tilinpäätös	13 721 000

30. (29.20.30, 30.31, 32 ja 51) Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 735 385 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä muiden avustusten maksamiseen
- 2) enintään 6 072 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:ssä tarkoitettuihin avustuksiin sekä avustuksina ammatillisen koulutuksen yhteisiin tehtäviin ja laatupalkintoihin ja Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen
- 3) enintään 851 000 euroa avustuksina ammatillisen erityisopetuksen kehittämiseen ja työelämälähtöisyyden vahvistamiseen
- 4) enintään 1 825 000 euroa avustuksina ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöjen ja koulutuksen järjestäjien toimintaprosessien kehittämiseen digitaalisten ratkaisujen avulla
- 5) enintään 13 350 000 euroa avustuksina nuorten oppisopimuskoulutuksen edistämiseen ja muuhun kehittämiseen, korotettuun koulutuskorvaukseen sekä työpaikkaohjaajien koulutukseen
- 6) enintään 1 550 000 euroa avustuksina ammatillisen lisäkoulutuksen laadun kehittämiseen, näyttötutkintojärjestelmän kehittämiseen ja näyttötutkintojen koe- ja materiaali palveluihin sekä edellisiin vuosiin kohdistuviin loppusuorituksiin ja oikaisuihin
- 7) enintään 21 000 000 euroa avustuksina ammatilliseen perustutkintoon johtavan koulutuksen, ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen, näyttötutkintoon valmistavan ammatillisen peruskoulutuksen, ammattitutkintoon valmistavan koulutuksen, erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen ja tutkintotilaisuuksien sekä tuki-, ohjaus- ja neuvontapalvelujen järjestämiseen maahanmuuttajille.

Oppisopimusopiskelijoiden enimmäismäärä ammatillisessa lisäkoulutuksessa on 21 262. Oppisopimuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta on 3 268,70 euroa ja muun ammatillisen lisäkoulutuksen 2 360,73 euroa opiskelijaa kohden.

Oppilaitosmuotoisessa ammatillisessa lisäkoulutuksessa, pois lukien ammatillisten erikoisoppilaitosten lisäkoulutus, valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyövuosia on enintään 16 200. Opiskelijatyövuosiintien estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Ammatillisten erikoisoppilaitosten valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyöpäiviä on yhteensä enintään 221 530, josta Suomen Ilmailuopiston osuus on enintään 11 600 opiskelijatyöpäivää.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Oppilaitosmuotoisen peruskoulutuksen laskennalliset kustannukset (opiskelijat * omistajatyypin mukainen yksikköhinta)	1 360 936 000
— kunnallinen ammatillinen koulutus (103 082 * 9 751,49 €)	1 005 199 000
— yksityinen ammatillinen koulutus (26 568 * 13 389,45 €, sis. alv.)	355 737 000

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän peruskoulutuksen laskennalliset kustannukset (opiskelijat * omistajatyypin mukainen yksikköhinta)	90 362 000
— kunnallinen ammatillinen koulutus (10 167 * 6 537,52 €)	66 467 000
— yksityinen ammatillinen koulutus (3 495 * 6 836,93 €, sis. alv.)	23 895 000
Kuntien rahoitusosuus	-972 285 000
Valtionosuus oppisopimuskoulutuksena järjestettävään lisäkoulutukseen	66 158 000
— ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistava koulutus (17 582 * 3 268,70 €)	57 469 000
— muu lisäkoulutus (3 680 * 2 360,73 €)	8 689 000
Valtionosuus oppilaitosmuotoiseen ammatilliseen lisäkoulutukseen	128 511 000
Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin	16 055 000
Arvonlisäverojen takaisin maksamisesta aiheutuvien kulujen kompensointi	1 000 000
Rahoituslain mukaiset avustukset, yhteiset tehtävät, laatupalkinnot sekä Örebron kuulovammaisten oppilaitos (enintään)	6 072 000
Erytisyopetuksen kehittäminen ja työelämälähtöisyyden vahvistaminen (enintään)	851 000
Ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöjen ja koulutuksen järjestäjien toimintaprosessien kehittäminen digitaalisten ratkaisujen avulla (enintään)	1 825 000
Nuorten oppisopimuskoulutuksen edistäminen ja muu kehittäminen, korotettu koulutuskorvaus sekä työpaikkaohjaajien koulutus (enintään)	13 350 000
Ammatillisen lisäkoulutuksen laadun kehittäminen, näyttötutkintojärjestelmän kehittäminen ja näyttötutkintojen koe- ja materiaalipalvelut sekä edellisvuosien loppusuoritukset ja oikaisut (enintään)	1 550 000
Maahanmuuttajille tarkoitettu valtionavustuksina rahoitettava ammatillinen koulutus sekä maahanmuuttajien tuki-, ohjaus- ja neuvontapalvelut (enintään)	21 000 000
Yhteensä	735 385 000

Valtionosuuden määräytymisperusteena käytetty ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta on 10 355,64 euroa opiskelijaa kohden.

Ammatillisten erikoisoppilaitosten valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 72,47 euroa opiskelijatyöpäivää kohden.

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu arvio kuntien rahoitusosuudesta sisältää kuntien osuutena Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa ja Pelastusopistossa annettavan koulutuksen kustannuksiin yhteensä 2 431 000 euroa.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen, jolla toteutetaan ammatilliseen koulutukseen kohdistuva 190 miljoonan euron säästö muuttamalla opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia (1705/2009) siten, että oppilaitosmuotoisen ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksen perusteena oleva opiskelijamäärä määrätään järjestämislupien mukaista enimmäisopiskelijamäärää alhaisemmalle tasolle ja kohdentamalla säästö kokonaisuudessaan ammatillisen peruskoulutuksen kuntien rahoitusosuuteen muuttamalla valtionosuusprosenttia.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen, jolla mahdollistetaan valtionavustuksen maksaminen ammatillisen koulutuksen järjestämiseen maahanmuuttajille muuttamalla opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia (1705/2009). Tarkoituksena on lisätä valtionavustusrahoituksella erityisesti ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta sekä näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta ja siihen kytkeytyviä opiskeluvalmiuksia parantavia opintoja. Tavoitteena on, että valtionavustuksina rahoitettavaan koulutukseen osallistuu noin 2 000 maahanmuuttajaa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen	-3 000
Maahanmuuttajien lisääntyvään koulutustarpeeseen vastaaminen	21 000
Menosäästön kohdistaminen kuntien rahoitusosuuteen	80 083
Muut muutokset	12
Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus	-8 245
Säästöpäätös	-80 083
Yhteensä	9 767

2017 talousarvio	735 385 000
2016 talousarvio	725 618 000
2015 tilinpäätös	737 192 435

33. (29.30.33) Nuorten aikuisten osaamisohjelma (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 141 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten oppisopimuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuuksien maksamiseen

2) enintään 14 228 000 euroa valtionavustuksina näyttötutkintoon valmistavaan ammatilliseen peruskoulutukseen, ammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen, tutkintotilaisuuksien järjestämiseen sekä tuki-, ohjaus- ja neuvontapalveluihin. Rahoitusta voidaan käyttää tutkinnon osien suorittamiseen.

Oppisopimusopiskelijoiden enimmäismäärä ammatillisessa lisäkoulutuksessa on enintään 300. Oppisopimuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta on 3 268,70 euroa.

Suoritekiintiöiden estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien sekä valtionavustusten enimmäismäärästä myöntämättä jätetyn euromäärän suuruisten valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Nuorten aikuisten osaamisohjelman mukaisesti määrärahaa käytetään vailla perusasteen jälkeistä koulutusta olevien 20—29 -vuotiaiden nuorten aikuisten oppilaitosmuotoisesti tai oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen, näyttötutkintoon valmistavaan oppilaitosmuotoiseen ammatilliseen peruskoulutukseen sekä tutkinnon osiin ja aikuisille suunnattujen ohjaus- ja neuvontapalvelujen vahvistamiseen.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen, jolla jatketaan nuorten aikuisten osaamisohjelmaan maksettavaa valtionavustusta koskevan säännöksen voimassaoloa.

Määrärahan arviotu käyttö (euroa)

Valtionavustus oppilaitosmuotoisen koulutuksen kustannuksiin sekä ohjaus- ja neuvontapalveluihin (enintään)	14 228 000
Valtionosuus oppisopimuksena järjestettävän koulutuksen käyttökustannuksiin	913 000
Yhteensä	15 141 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määräaikaisen ohjelman asteittainen päätyminen	-22 206
Yhteensä	-22 206

2017 talousarvio	15 141 000
2016 talousarvio	37 347 000
2015 tilinpäätös	55 651 944

(30.) Aikuiskoulutus

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentti 29.30.20 siirrettäväksi osiksi momenteja 29.01.02, 29.10.02, 29.20.21 ja 29.40.20, momentti 29.30.21 siirrettäväksi osiksi momenteja 29.10.20, 29.20.21, 29.40.50 ja 29.40.55, momentti 29.30.30 siirrettäväksi momentiksi 29.10.31, momentti 29.30.31, 29.30.32 ja 29.30.51 siirrettäväksi osaksi momenttia 29.20.30, momentti 29.30.33 siirrettäväksi momentiksi 29.20.33 ja momentti 29.30.53 siirrettäväksi momentiksi 29.10.52.

(20.) Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa:

(21.) Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa:

(30.) Valtionosuus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.10.31.

(33.) Nuorten aikuisten osaamisohjelma (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.20.33.

(53.) Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.10.52.

40. (29.40 ja 30, osa) Korkeakouluopetus ja tutkimus

Valtuus

Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin ja Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2017 hyväksyä sitoumuksia 348 365 000 euron arvosta. Valtuudesta vähintään 10 000 000 euroa on tarkoitettu kansallisen, kansainvälisen tason tutkimusinfrastruktuurien vahvistamiseen, vähintään 10 000 000 euroa on tarkoitettu tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-ohjelman (ICT) toteuttamiseen, 50 000 000 euroa yliopistojen profiloitumisen vahvistamiseen ja 30 000 000 euroa nuorten tutkijoiden tieteen tekemisen edistämiseen. Lisäksi mikäli vuoden 2016 myöntämismäärä on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta hyväksyä sitoumuksia vuonna 2017.

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle voidaan edelleen luovuttaa tilat vastikkeetta.

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

— Yliopistot ja ammattikorkeakoulut edistävät toiminnallaan suomalaisen yhteiskunnan kilpailukykyä, hyvinvointia ja sivistystä sekä kestävästä kehityksestä. Toiminta on korkealaatuista, kansainvälistä, vaikuttavaa, eettistä ja tukee yhdenvertaisen ja kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan kehitystä.

— Suomen tieteen kansainvälinen taso, tieto- ja osaamis pohja vahvistuvat sekä kansantalouden innovaatiokapasiteetti kasvaa.

— Tuetaan ennakkointien pohjalta yhteiskunnan, kulttuurin ja työelämän uudistumista sekä turvataan korkeasti koulutetun työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus.

— Korkeakoulutuksen ja korkeakoulututkintojen rakenteita ja sisältöjä kehitetään määrällisesti ja laadullisesti paremmin yhteiskunnan ja työelämän muuttuvia tarpeita vastaavaksi. Opintoprosesseja ja joustavia opiskelumahdollisuuksia kehitetään siten, että työurat pitenevät ja työurien aikainen osaamisen kehittäminen mahdollistuu.

— Edistetään tutkimusaineistojen, tutkimustulosten ja osaamisen laajaa hyödyntämistä ja avoimuutta, mukaan lukien kaupallistaminen.

— Edistetään monitieteistä, ratkaisukeskeistä ja päätöksentekoa tukevaa tutkimusta.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Korkeakoululaitos muodostuu korkeatasoisista, vahvuusalueilleen profiloituneista yliopistoista ja ammattikorkeakouluista. Näiden osaaminen täydentää toisiaan siten, että yhteiskunnan ja työelämän erilaisiin tarpeisiin vastataan.

Korkeakoulut järjestävät toimintansa taloudellisesti, tuottavasti ja tehokkaasti. Korkeakoulut jatkavat alakohtaista ja alojen välistä toiminnallista ja rakenteellista kehittämistä osaamisen kokoamiseksi ja epätarkoituksenmukaisten päällekkäisyyksien purkamiseksi. Korkeakoulut profiloituvat, selkeyttävät ja tiivistävät yhteistyötä ja työnjakoa niin keskenään kuin tutkimuslaitosten kanssa. Korkeakoulut

keskittävät voimavaroja harvempiin, vaikuttavampiin ja taloudelliselta kantokyvyltään vahvempiin toiminnallisiin yksiköihin. Tämä edellyttää myös poisvalintojen toteuttamista. Korkeakoulut vahvistavat osaamisellaan eri toimijoita yhdistäviä alue- ja alakohtaisia innovaatio- ja osaamiskeskittymiä. Korkeakoulut kehittävät tutkimuslaitosten sekä muun työ- ja elinkeinoelämän kanssa pitkäjänteisesti yhteisiä tutkimusympäristöjä, joilla on edellytykset menestyä kansainvälisessä ja monitieteisessä toimintaympäristössä. Korkeakoulut tukevat uusia lupaavia tutkimusaloja sekä kansainvälisen huipun tuntumassa kehittyviä tutkimussuuntia. Korkeakoulut vahvistavat vaikuttavuuttaan erityisesti lisäämällä osaamisen ja tutkimustulosten laajempaa hyödyntämistä, kaupallistamista, osaamisen vientiä, elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia sekä yrittäjyysvalmiuksia ja -edellytyksiä. Korkeakoulut avaavat laajasti tutkimuksen tuloksia ja kehittävät aktiivisesti uusia toimintamalleja osaamisen siirtämiseksi yhteiskuntaan.

Korkeakoulut nostavat koulutuksen laatua uudistamalla koulutussisältöjä, opetusmenetelmiä, oppimisympäristöjä ja opettajien osaamista sekä lisäämällä yhteistyötä. Korkeakoulut hyödyntävät digitalisaation tuomia mahdollisuuksia täysimääräisesti. Korkeakoulut kehittävät opiskelijavalintoja, joustavia opiskelumahdollisuuksia, aiemmin hankitun osaamisen hyväksilukumenettelyjä ja tutkintoja niin, että kansallinen ja kansainvälinen liikkuvuus lisääntyy ja työurat pitenevät. Korkeakoulut tukevat mahdollisuuksien tasa-arvoa ja edistävät tutkintojen suorittamista tavoiteajassa kaikilla tutkintotasolla. Korkeakoulut monipuolistavat opiskelijoiden ohjausta ja lisäävät yhteistyötä työelämän kanssa.

Korkeakoulut kehittävät toimintaansa siten, että ne ovat tasa-arvoisia, esteettömiä, monikulttuurisia ja vetovoimaisia työ- ja oppimisympäristöjä.

Tiedepoliittisin instrumentein edistetään vahvojen ja verkottuneiden tutkimus- ja osaamiskeskittymien muodostumista, kansainvälistymistä ja kytkeytymistä EU:n ja globaaleihin tutkimus- ja osaamisverkostoihin. Tutkimusrahoituksella vahvistetaan huippututkimuksen edellytyksiä ja tutkimusinfrastruktuureja sekä kansallisia vahvuuksia tukevaa ja synnyttävää tutkimusta ja innovaatiotoimintaa. Tutkimuslaitosten ja -rahoituksen kokonaisuudistuksen puitteissa tehostetaan korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyötä ja sen vaikuttavuutta sekä suunnataan voimavaroja uudelleen yhteiskunnan muuttuneiden tarpeiden mukaisesti.

Edistetään tutkimuksen media- ja kansalaisnäkyvyyttä, tiedekasvatusta sekä tutkimustulosten hyödyntämistä elinkeinoelämän kehittämisessä ja julkisessa päätöksenteossa.

Tutkimustoiminnan ja tietoyhteiskunnan kehittäminen turvataan korkeatasoisilla tukipalveluilla ja tutkimuksen tietohuollolla. Tutkimusaineistojen avointa saatavuutta parannetaan. Avointa tieteellistä julkaisutoimintaa sekä aineistojen haettavuutta ja pitkäaikaissäilyttämistä edistetään hallinnonalojen välisenä yhteistyönä.

Tutkimuksen vaikuttavuus

	2011	2012	2013	2014	2015 arvio	2016 arvio	2017 arvio
T&K-menojen BKT-osuus (%)	3,64	3,42	3,30	3,17	3,14	3,10	3,10
Tutkimushenkilöstön osuus työllisistä (%)	2,35	2,40	2,33	2,31	2,31	2,31	2,31

Tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

Myöntämisvaltuus	Menot
------------------	-------

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
2009	258,5	1,0					
2010	369,1	3,9	0,4				
2011	316,1	12,1	2,3	0,1			
2012	282,4	38,3	13,1	3,7			
2013	302,6	70,5	39,1	15,7	3,1		
2014	280,0	76,4	68,9	43,6	15,8	2,4	
2015	318,8	66,7	76,1	85,5	56,3	11,8	2,9
2016	338,4	28,6	74,0	92,0	79,0	56,4	8,4
2017	348,4		37,8	87,9	74,9	81,9	57,4
Yhteensä	297,5	311,7	328,5	229,1	152,5	68,7	8,4

Myöntämisvaltuuden muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon 10 000 000 euroa hallituskauden sopeutustoimen pienenemisestä, 30 000 000 euroa nuorten tutkijoiden tieteen tekemisen edistämiseen ja 5 000 euroa työmarkkinaratkaisuihin ja vähennyksenä 30 000 000 euroa kertaluonteisesta osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeen Vahvistetaan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä kaupallistamisen edistämiseksi johdosta sekä 6 000 euroa VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 12 428 000 euroa.

Selvitysosa: Suomen Akatemia on tieteellisen tutkimuksen keskeinen rahoittaja Suomessa ja aktiivinen toimija kansallisessa ja kansainvälisessä tiede- ja innovaatiopolitiikassa. Suomen Akatemian yhteydessä toimii strategisen tutkimuksen neuvosto, jonka hallinnolliset palvelut tuottaa Akatemian hallintovirasto.

Toiminnallinen tuloksellisuus

— Akatemia vahvistaa tutkimusrahoituksellaan tutkimuksen laatua, vaikuttavuutta ja tieteen uudistumista. Akatemia kehittää rahoitusmuotojaan, tarkistaa arviointikriteerejä sekä edistää tasa-arvoa ja vastuullista tutkimusta, ottaen huomioon kansainvälisyyden ja tutkijoiden liikkuvuuden sekä jatkaen rahoitusyhteistyötä suomalaisten ja ulkomaisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

— Akatemia vahvistaa tiedepoliittista toimintaansa tarjoamalla tiedepoliittisen päätöksenteon käyttöön laadukasta ja monipuolista materiaalia Suomessa tehtävästä tutkimuksesta ja suomalaisista tutkimusorganisaatioista.

— Akatemia edellyttää tutkimusaineistojen ja -menetelmien sekä tutkimustulosten saatavuutta avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti Akatemian rahoittamissa hankkeissa.

— Akatemia toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon toimintaympäristön muutokset ja valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Henkisten voimavarojen hallinta

— Suomen Akatemia kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi sekä oikein kohdentuva Akatemian strategian mukainen osaamisen hyödyntäminen.

Tunnuslukuja	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 tavoite	2017 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Akatemian yhteistyökyky (sidosryhmäkysely, max 4)	2,95 (2011)	-	3,06	-
Tieteen tila -katsaus (kahden vuoden välein)	valmistunut	aloitettu	valmistunut	aloitettu
Rahoitettujen tutkimushankkeiden tuottaman datan avaaminen (%)	-	-	<25	<25
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Rahoitustoiminta, käsitellyt hakemukset (lkm) ¹	4 186	4 268	4 500	4 100
Avoin tiede (OA-julkaisujen) osuus Akatemian rahoittamissa hankkeissa (%)	24	25	28	45
Rahoitustoiminnan kustannusten osuus myönnetystä rahoituksesta (%)	3,2	2,3	<3,5	<3,5
Akatemiahankkeiden käsittelykustannus (euroa/hakemus)	1 503	1 544	1 500	1 500
Henkisten voimavarojen hallinta				
Sairauspäivien lkm/htv	9,5	6,2	<8	<8
Henkilötyövuodet ²	138,4	138,4	141	140

¹ Vuoden 2015 luku ei sisällä syksyllä 2014 toimintansa aloittaneen strategisen tutkimuksen neuvoston käsittelemiä hakemuksia.

² Vuodesta 2014 uutena toimintona strategisen tutkimuksen neuvoston hallinnointitehtävät.

Suomen Akatemian tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momenttien 29.40.22, 29.40.51, 29.40.53, 29.40.54 ja 29.40.66 määrärahoja.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Suomen Akatemian suoritteista perittävistä maksuista (1410/2015).

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	13 056	13 081	12 638
Bruttotulot	500	210	210
Nettomenot	12 557	12 871	12 428
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	7 844		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 710		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-32
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-16
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	34
Palkkaliukumasäästö	-36
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-59
Toimintameno säästö (HO 2015)	-250
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-84
Yhteensä	-443

2017 talousarvio	12 428 000
2016 II lisätalousarvio	–50 000
2016 talousarvio	12 871 000
2015 tilinpäätös	10 423 000

02. Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 18 231 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) arkistolaitoksen kansainvälisen yhteistyön edellyttämien järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen

2) EU:n hyväksymien hankkeiden menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Arkistolaitos on asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka toiminnan tavoitteena on, että yhteiskunnan ja yksilön kannalta merkittävä arkistoaines säilyy suppeassa ja käyttökelpoisessa muodossa ja on tehokkaasti käytettävissä asiakaslähtöisesti. Arkistolaitoksen tehtävänä on varmistaa kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien asiakirjojen säilyminen ja niiden käytettävyys, tukea tutkimusta ja kehittää arkistotoimintaa.

Toiminnallinen tuloksellisuus

- Arkistolaitos digitoi ja edistää digitaalisen asiakirjatiedon uudelleenkäyttöä resurssiensa puitteissa.
- Arkistolaitos toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti keskittyen ydintehtäviinsä ja ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Henkisten voimavarojen hallinta

- Arkistolaitos kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi sekä oikein kohdentuva osaaminen.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen arkistolaitoksen suoritteiden maksuista (xxx/2016).

Tunnuslukuja	2014	2015	2016	2017
	toteutuma	toteutuma	tavoite	tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Arkistoaineiston kokonaismäärä (hyllymetriä)	208 275	213 424	216 000	219 000
Digitoidun aineiston kokonaismäärä (kuvausyksikköä)	27 169 000	38 500 000	50 000 000	60 000 000
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Tutkijasalikäynnit	34 272	33 426	33 000	32 000
Toimitetut tietopyyntötilaukset (kpl)	22 088	22 434	23 000	23 000
Verkkokäyttö (käyntikerrat) ¹	1 064 000	585 225*	1 400 00	1 600 000
Viranomaisarkistot (hm/v)	7 534	4 915	3 500	2 500

Tunnuslukuja	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 tavoite	2017 tavoite
Digitoidut aineistot (hm/vuosi)	567	1 300	1 000	1 000
Henkisten voimavarojen hallinta				
Sairauspäivien lkm/htv	9,7	7,5	<8	<8
Henkilötyövuodet ²	241,9	220,5	215	210

¹⁾ Tiedot puolelta vuodelta teknisistä syistä.

²⁾ Sisältää myös määräaikaisten hankkeiden henkilöstön.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	21 548	18 831	18 931
Bruttotulot	2 251	700	700
Nettomenot	19 297	18 131	18 231
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 044		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 255		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arkistolaitoksen uusi keskusarkisto (vuokralisäys)	250
Uuden keskusarkiston muuton valmistelu, varustaminen ja aineiston hallintajärjestelmän käyttöönotto	170
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-7
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-4
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	21
Palkkaliukumasäästö	-50
Palkkausten tarkistukset	4
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-94
Toimintameno säästö (HO 2015)	-110
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-107
Tasomuutos	27
Yhteensä	100

2017 talousarvio	18 231 000
2016 II lisätalousarvio	-86 000
2016 talousarvio	18 131 000
2015 tilinpäätös	19 508 000

03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 162 000 euroa.

Selvitysosa: Kotimaisten kielten keskus on asiantuntija- ja palveluorganisaatio, joka huoltaa suomea ja ruotsia sekä koordinoi saamen kielten, viittomakielten ja romanikielen huoltoa. Kotimaisten kielten keskuksen tehtävänä on lisäksi neuvonta, sanakirjatyö sekä kielenhuoltoon ja sanakirjatyöhön liittyvä tutkimus. Kotimaisten kielten keskus tarjoaa entistä enemmän palveluitaan ja aineistoaan verkossa.

Tunnuslukuja	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 tavoite	2017 tavoite
Julkaisujen määrä (sivua)	3 843	4 203	3 950	3 000
Kielineuvonta (vastauksia), kpl	9 175	6 698	6 500	5 500
Sähköiset aineistot ¹	56 061	70 500	84 000	92 000
Sairauspäivien lkm/htv	7,2	6,2	<8	<8
Henkilötyövuodet	85,5	76,7	79	77

¹⁾ Aineiston määrän ja jalostusasteen kehittyminen kumulatiivisesti.

Kotimaisten kielten keskuksen tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momentin 29.40.53 määrärahoja.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	2 059	1 749	1 662
Bruttotulot	633	500	500
Nettomenot	1 426	1 249	1 162
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 239		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 277		

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Kotimaisten kielten keskuksen suoritteiden maksuista (xxx/2016).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-1
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	16
Palkkaliukumasäästö	-5
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline (siirto momentille 29.40.54)	-66
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-6
Toimintameno-säästö (HO 2015)	-20
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-5
Yhteensä	-87

2017 talousarvio	1 162 000
2016 II lisätalousarvio	11 000
2016 talousarvio	1 249 000
2015 tilinpäätös	1 464 000

04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 709 000 euroa.

Selvitysosa: Varastokirjasto vähentää yleisten ja tieteellisten kirjastojen kokoelmatarvetta ja varmistaa, että hankittu kirjallisuus säilyy tiedontarvitsijoiden käytössä. Varastokirjasto tukee osaamisen kehittämistä yhteiskunnassa ja osallistuu kirjastojen toimintatapojen ja palvelujärjestelmän kehittämiseen kustannustehokkaalla ja nopealla aineistojen käyttöön saattamisella.

Tunnuslukuja	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 tavoite	2017 tavoite
Vastaanotetun aineiston määrä (hm)	6 766	4 786	4 500	4 500
Tilausten määrä (kpl)	83 038	90 841	100 000	105 000
Sairauspäivien lkm/htv	15,8	8,3	<8	<8
Henkilötyövuodet ¹	23,7	19	19,5	19

¹⁾ Vuoden 2014 htv luku sisältää 3,7 htv:tä määräraikaista aineistojen rästäiprojektityötä.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	2 065	1 763	1 714
Bruttotulot	4	5	5
Nettomenot	2 061	1 758	1 709
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	250		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	51		

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetusministeriön asetukseen Varastokirjaston suoritteista perittävästä maksuista (1346/2006).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-1
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-16
Palkkaliukumasäästö	-4
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-9
Toimintameno-säästö (HO 2015)	-10
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-9
Yhteensä	-49

2017 talousarvio 1 709 000
2016 II lisätalousarvio -25 000

2016 talousarvio	1 758 000
2015 tilinpäätös	1 863 000

20. (29.40.20 ja 30.20, osa) Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 91 857 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ammattikorkeakouluja, yliopistoja ja tiedelaitoksia koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan menojen ja avustusten maksamiseen sekä CIMOn kanssa erikseen sovittaviin korkeakoulujen kansainvälistymistä edistäviin apurahoihin

2) korkeakoulujen ja tieteen yhteisten tietoteknisten palvelujen ja tietoverkon rahoittamiseen, korkeakoulujen ja tieteen toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen

3) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

4) enintään 186 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin

5) enintään 18 000 000 euroa avustuksina korkeakoulutuksen aloituspaikkojen määräaikaiseen lisäykseen

6) enintään 29 900 000 euroa korkeakouluopetuksen digitaalisten oppimisympäristöjen vahvistamisesta ja ympärivuotisen opiskelun edellytysten parantamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

7) opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen uudistamisesta, digipedagogisen täydennyskoulutusohjelman toteuttamisesta sekä opetushenkilöstön erikoistumiskoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Kehittämistoimilla tuetaan erityisesti korkeakoulu- ja tutkimusjärjestelmän rakenteellista kehittämistä ja uudistamista. Tavoitteena on korkeakoulujen ja tieteen yhteisillä tai yhtenäisillä tietoteknisillä palveluilla kohottaa tukitoimintojen palvelutasoa, alentaa kustannuksia ja edistää sähköistä asiointia. Korkeakouluopintoihin sijoittumisen nopeuttamiseksi korkeakoulutuksen aloituspaikkoja on lisätty määräaikaisesti yhteensä noin 3 000 vuosina 2014–2015. Kehittämistoimilla edistetään myös opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen uudistumista sekä opettajien ja opettajankouluttajien ammatillisen osaamisen kehittämistä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminta	7 957 000
Korkeakoulujen ja tieteen yhteiset tietotekniset palvelut ja tietoverkko	16 000 000
Korkeakoulutuksen aloituspaikkojen määräaikainen lisäys (enintään)	18 000 000
Kärkihankkeen Opettajien osaamisloikka opettajankoulutuksella rahoitukseen	20 000 000
Korkeakouluopetuksen digitaalisten oppimisympäristöjen vahvistamiseksi ja ympärivuotisen opiskelun edellytysten parantamiseksi.	29 900 000
Yhteensä	91 857 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteiset lisäykset	-5 300
Korkeakouluopetuksen digitaalisten oppimisympäristöjen vahvistaminen ja ympärivuotisen opiskelun edellytysten parantaminen	29 900
Kärkihankkeen Opettajien osaamisloikka opettajankoulutuksella rahoitukseen	11 500
Yhteensä	36 100
2017 talousarvio	91 857 000
2016 talousarvio	55 757 000
2015 tilinpäätös	49 837 000

22. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tutkimusinfrastruktuurihankkeista aiheutuvien palkkaus- ym. menojen ja valtionavustusten maksamiseen sekä tutkimusinfrastruktuurihankkeiden kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta ja kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös arvioinneista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Rahoituksella vahvistetaan tutkimuksen infrastruktuureja ja edistetään kansallista infrastruktuuripolitiikkaa. Rahoituksen suuntaamisessa otetaan huomioon tutkimusinfrastruktuurien tiekartta vuosille 2014—2020, jossa on tunnistettu Suomen kansallisesti ja kansainvälisesti keskeisimmät tutkimusinfrastruktuurit.

2017 talousarvio	8 500 000
2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	8 500 000
2015 tilinpäätös	8 500 000

50. (29.40.50 ja 30.21, osa) Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 818 189 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistoille yliopistolain (558/2009) mukaisena rahoituksena:

- 1) 1 597 814 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen
- 2) 158 385 000 euroa korvausta yliopistoille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin
- 3) 34 990 000 euroa Aalto-yliopistolle toiminnan lisärahoitukseen
- 4) 27 000 000 euroa muiden kuin Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitukseen.

Selvitysosa: Yliopistojen valtionrahoitus määräytyy yliopistolain (558/2009) 49 §:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (182/2012) perusteella. Aiemmin toteutetun yliopistolain väliaikaisen muutoksen seurauksena sitä, mitä lain 49 §:n 2 momentissa säädetään ei sovelleta vuosina 2016—2019 yliopistoindeksin vaikutuksen huomioon ottamisen osalta.

Perusrahoitusta kohdennetaan yliopistoille laskennallisin perustein ottaen huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus (72 %) sekä muiden koulutuksen ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella (28 %). Toiminnan laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden perusteella määräytyvä rahoitusosio jakaantuu koulutuksen osuuteen, joka on 39 prosenttia koko perusrahoituksesta ja tutkimuksen osuuteen, joka on 33 prosenttia koko perusrahoituksesta. Valtion rahoituksella kannustetaan yliopistoja profiloitumisen ja jatkuvan laadun parantamisen ohella tuottavaan ja taloudelliseen toimintaan.

Yliopistojen rahoitusmalli korostaa laatua, vaikuttavuutta, tuloksellisuutta ja kansainvälistymistä. Valtion rahoitusta kohdennetaan erityisesti suoritettujen tutkintojen ja opintopisteiden sekä tieteellisten julkaisujen ja kilpaillun tutkimusrahoituksen perusteella. Kansainvälistyminen otetaan huomioon useamman kriteerin kautta. Muut koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteet ottavat huomioon yliopistojen valtakunnalliset tehtävät, alakohtaisuuden, harjoittelukoulut ja Kansalliskirjaston toiminnan. Tähän kokonaisuuteen liittyy myös strategiaperusteinen rahoitus, joka perustuu yliopistojen strategiatyöhön ja sen keskeisiin painopisteisiin sekä yliopistojen profiloitumiseen. Rahoitusosuuden kohdentamisessa otetaan huomioon työelämään siirtymisen nopeuttaminen, tutkimus- ja oppimisympäristöjen kehittäminen, osaamisen hyödyntäminen, yliopiston toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus, alueellisten ja alakohtaisten osaamiskeskittymien luominen yliopiston oman profiilin mukaisesti sekä rakenteiden ja toimintatapojen uudistaminen.

Kohdan 2 korvausta tarkistetaan vuosittain viimeksi toteutuneen yliopistokohtaisen euromääräisen arvonlisäverokertymän perusteella.

Kohdassa 4 tarkoitettu rahoitus kohdennetaan yliopistojen kesken yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 ja 6 §:n mukaisten rahoitusperusteiden mukaisessa suhteessa.

Helsingin yliopiston yhteydessä toimii Kansalliskirjasto, jonka tehtävistä säädetään yliopistolaisissa (558/2009) ja kulttuuriaineistojen tallentamisesta ja säilyttämisestä annetussa laissa (1433/2007). Tavoitteena on vahvistaa Kansalliskirjaston roolia kirjastoalan kansallisena kehittäjänä ja koko kirjastoverkon peruspalvelujen tarjoajana.

Opettajankoulutusta järjestävissä yliopistoissa on opetusharjoittelua ja opettajankoulutuksen kehittämistä varten harjoittelukouluja, joiden tavoitteena on opettajankoulutusta palvelevan toiminnan korkea taso ja läheinen vuorovaikutus yliopiston muun toiminnan kanssa. Harjoittelukoulujen oppilasmäärä on noin 8 200, josta reilu 2 200 on lukiolaisia.

Korkeakoululaitoksen yhteiset toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet on esitetty luvun 29.40 selvitysosassa.

Yliopistojen määrälliset tavoitteet

	2011	2013	2015 ¹	2017 ²
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	tavoite

	2011 toteutuma	2013 toteutuma	2015 ¹ toteutuma	2017 ² tavoite
Alemmat korkeakoulututkinnot	13 275	13 016	15 039	14 670
Ylemmät korkeakoulututkinnot	12 515	14 444	15 316	15 375
Tohtorintutkinnot	1 653	1 724	1 881	1 690
Tieteelliset julkaisut (jufo 2 ja 3)/opetus- ja tutkimushenkilökunta ³	0,45	0,57	0,60	0,61
Kansainvälisten yhteisjulkaisujen osuus tieteellistä julkaisuista (jufo 1—3), %	37,4	40,8	46,0	50,0
Tavoiteajan kuluessa (7 v) valmistuneiden osuus aloittaneista, % ⁴	46,5	48,2	50,0	52,0
Lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden osuus, %	..	34,5	36,9	38,0

¹⁾ Tutkimäärissä toteuma, muuten arvio

²⁾ Tutkintotavoiteissa vuoden 2017 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2017—2020.

³⁾ Julkaisufoorumi on tieteellisen julkaisutoiminnan laadunarviointia tukeva luokitusjärjestelmä. Kolmiportaisessa luokituksessa keskeiset ulkomaiset ja kotimaiset julkaisukanavat jaotellaan perustasoon (1) ja korkeimman tason (3) väliin.

⁴⁾ Tarkoittaa alemmissa ja ylemmissä korkeakoulututkinnoissa tavoitetutkinnon suorittaneiden osuutta, ylin tutkinto, johon uusi opiskelija on saanut tutkinnon suorittamisoikeuden.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Yliopistojen laskennallinen perusrahoitus	1 597 814 000
— Kansalliskirjasto	16 900 000
— Harjoittelukoulut	48 577 000
— Yliopistojen muu laskennallinen perusrahoitus	1 532 337 000
Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitus	34 990 000
Muiden yliopistojen kuin Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitus	27 000 000
Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yliopistoille aiheutuneista kustannuksista	158 385 000
— Arvio vuoden 2017 ALV-kompensaatioksi	153 665 000
— Vuoden 2015 korvauksiin kohdennetun ALV-kompensaation ja toteutuman välisen eron mukainen tarkistus	4 720 000
Yhteensä	1 818 189 000

Kuntien rahoitusosuus harjoittelukouluissa annettavan lukiokoulutuksen kustannuksiin, 0 000 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.10.30 mitoituksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV-kompensaation tarkentuminen	1 112
Kasvutoimi (siirto momentille 29.40.51)	-10 000
Kertaluonteisen erän poistuminen (täydennyskoulutusohjelmat)	-450
Tekninen tarkistus	7
Yhteensä	-9 331

2017 talousarvio

1 818 189 000

2016 talousarvio	1 827 520 000
2015 tilinpäätös	1 908 560 000

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 246 258 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tutkijanuran eri vaiheiden tehtävistä, tutkimusohjelmista, tutkimuksen huippuyksiköistä, tutkijankoulutuksesta, tutkimuksen infrastruktuureista, muista tutkimushankkeista ml. korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä vahvistavista ja innovaatioiden kaupallistamista edistävästä hankkeista, tutkimuksen erityisrahoituksesta, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen
- 4) Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin yhdessä momentin 29.40.53 kanssa enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin.

Kohdassa 1 tarkoitettu tutkimusrahoitus budjetoidaan maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kasvutoimi (siirto momentilta 29.40.50)	10 000
Nuorten tutkijoiden tieteen tekemisen edistämiseen	10 000
Osaaminen ja koulutus: Vahvistetaan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä innovaatioiden kaupallistamisen edistämiseksi	5 000
Valtuuden maksatuksen ajoituksen muutoksen vaikutus määräraharapeeseen (sis. 1-vuotisten hankkeiden määrärahalaskennan)	-7 869
Säästöpäätös	-3 000
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-6
Yhteensä	14 125

2017 talousarvio	246 258 000
2016 II lisätalousarvio	-6 000
2016 talousarvio	232 133 000
2015 tilinpäätös	94 856 617

(52.) *Erityinen valtionrahoitus Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston opetus- ja tutkimustoimintaan* (kiinteä määräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2016 talousarvio	31 679 000
2015 tilinpäätös	30 299 000

53. *Rahapelitoiminnan voittovarat tieteen edistämiseen* (arvionmääräraha)

Momentille myönnetään 104 383 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tutkijanuran eri vaiheiden tehtävistä, tutkimusohjelmista, tutkimuksen huippuyksiköistä, tutkijankoulutuksesta, tutkimuksen infrastruktuureista, muista tutkimushankkeista, tutkimuksen erityisrahoituksesta, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) arvioinneista, tieteellisestä julkaisutoiminnasta ja tieteen tunnetuksi tekemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) Suomen Akatemian käytettäväksi myöntämisvaltuuteen sisällyttömänä enintään 5 207 000 euroa 1-vuotisiin hankkeisiin: kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen, tutkimusrahoituksen tietojärjestelmien kehittämis- ja ylläpitomaksuihin sekä muihin 1-vuotisiin hankkeisiin
- 4) Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin yhdessä momentin 29.40.51 kanssa enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin
- 5) yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin ja kehittämismenoihin
- 6) Kotimaisten kielten kesuksesta annetun lain 8 §:n 1 momentin mukaisesti viraston toiminnasta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää yhdessä momentin 29.40.03 kanssa enintään 82 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkausmenoihin
- 7) päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimuslaitoksille myönnettävien valtionavustusten maksamiseen
- 8) kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 9) tieteen edistämiseksi, tieteen ja yhteiskunnan sekä kansalliskielten ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseksi myönnettävien valtionavustusten, -palkintojen ja apurahojen, tieteellisen kirjallisuuden kääntämis- ja painattamismenojen, tiedonjulkistamisen ja tutkimusetiikan edistämismenojen sekä tieteen tukemiseen liittyvistä tutkimuksista, selvityksistä ja julkaisuista aiheutuvien menojen maksamiseen

10) tutkimusaineistojen käytön saatavuuden parantamiseksi ja tutkimuksen infrastruktuurihankkeisiin myönnettäviin valtionavustuksiin ja valtion laitosten vastaavien hankkeiden menojen maksamiseen sekä enintään 7 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaan tehtäviin

11) tiedeyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin.

Kohdassa 1 tarkoitettu tutkimusrahoitus budjetoidaan maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakolta talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Kohdassa 6 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa: Momentin nimike on muutettu.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suomen Akatemian käytettäväksi tutkimushankkeiden rahoittamiseen ja tieteellisen tutkimuksen edistämiseen	70 673 000
Yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin ja kehittämismenoihin	5 601 000
Kotimaisten kielten keskuksen toimintaan	3 627 000
Valtiontalouden ulkopuolisten tiedeinstituuttien ja tutkimuslaitosten, Tiedekeskus Heureka sekä eräiden tieteellisten seurojen ja yhdistysten toiminta-avustuksiin sekä tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseen ja muihin tieteen tukemisesta aiheutuviin menoihin	21 122 000
Päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimuslaitoksille myönnettäviin avustuksiin	600 000
Eräisiin kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin, jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin	2 080 000
Avustusten maksamiseen niiden tiedeinstituuttien tilakustannuksiin, jotka maksavat vuokraa ulkoasianministeriölle	680 000
Yhteensä	104 383 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	1 024
Yhteensä	1 024

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2017 talousarvio	104 383 000
2016 talousarvio	103 359 000
2015 tilinpäätös	102 188 124

54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 47 000 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2017 uusia rahoituspäätöksiä saa tehdä enintään 55 631 000 euron arvosta.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston päättämien tema-alueiden ja painopisteiden mukaisesti kohdentamalla kilpailun kautta strategiseen tutkimukseen, millä tarkoitetaan pitkäjänteistä, ongelmakeskeistä ja tieteellisesti korkeatasoista yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä palvelevaa tutkimusta, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamien tutkimushankkeiden ja -ohjelmien, tutkimuksen infrastruktuureista, apurahoista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien palkkaus- ynnä muiden menojen ja valtionavustusten maksamiseen myös ulkomaiselle organisaatiolle.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää myös arvioinneista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kansallisena vastinrahoituksena EU-hankkeiden ja muiden kansainvälisten tutkimusrahoittajien hankkeisiin, jos hankkeet ovat valtioneuvoston päättämien tema-alueiden ja painopisteiden sekä neuvoston ohjelmarakenteen mukaisia.

Määräraha budjetoidaan maksupäätösperusteisesti. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille lukuun ottamatta yrityksiä.

Selvitysosa: Rahoituksella on tarkoitus vahvistaa yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä. Rahoitusta kohdennetaan tutkimukseen, jonka tarkoituksena on etsiä ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnallisiin haasteisiin. Rahoitusta kohdennetaan laaja-alaisesti erilaisten yhteiskunnan merkittävien ja suurien haasteiden tutkimukseen ja muun muassa tutkimukseen, joka palvelee elinkeinoelämän uudistamista ja kilpailukykyä, työelämän kehittämistä julkisen sektorin kehittämistä palvelevaan tutkimukseen jne. Rahoitus mahdollistaa tutkimuksen suuntaamisen yhteiskunnan muuttuvien tietotarpeiden mukaisesti sekä tutkimuksen katvealueille. Tutkimushankkeita rahoitetaan yhteiskunnallisen merkityksen, vaikuttavuuden ja tutkimuksen laadun perusteella.

Strategisen tutkimuksen neuvoston tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (1 000 euroa), arvio

Vuosi	Valtuus	2015	2016	2017	2018	2019	2020
2015	55 631	14 631	28 000	17 000			
2016	55 631		10 000	20 000	20 500	5 131	
2017	55 631			10 000	20 000	20 500	5 131
Yhteensä		14 631	38 000	47 000	40 500	25 131	5 131

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määrärahan tarpeen ajoituksen muutos	-4 000
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline	20 000
Säästöpäätös	-3 000
Yhteensä	13 000

2017 talousarvio	47 000 000
2016 talousarvio	34 000 000

2015 tilinpäätös

10 752 406

55. (29.40.55 ja 30.21, osa) Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 841 815 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakouluille ammattikorkeakoululain mukaisena rahoituksena:

1) 786 817 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen

2) 54 998 000 euroa korvaukseen ammattikorkeakouluille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä ammattikorkeakoulujen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja tilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin

Selvitysosa: Ammattikorkeakoulujen valtionrahoitus määräytyy ammattikorkeakoululain (932/2014) 43 §:n, ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen (1129/2014) ja opetus- ja kulttuuriministeriön ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun asetuksen (1457/2014) perusteella. Aiemmin toteutetun ammattikorkeakoululain väliaikaisen muutoksen seurauksena sitä, mitä lain 43 §:n 2 momentissa säädetään ei sovelleta vuosina 2016—2019 ammattikorkeakouluindeksin vaikutuksen huomioon ottamisen osalta.

Perusrahoitusta kohdennetaan ammattikorkeakouluille laskennallisin perustein ottaen huomioon toiminnan laatu, vaikuttavuus ja laajuus sekä muiden koulutuspolitiikan ja tutkimus- ja kehittämisspolitiikan tavoitteiden perusteella. Valtion rahoituksen määräytymisperusteissa huomioidaan koulutuspolitiikan sekä tutkimus- ja kehitystyöpolitiikan tavoitteet. Koulutuksen perusteella määräytyvä rahoitusosuus perustuu suoritettuihin ammattikorkeakoulututkintoihin (46 %) ja suoritettuihin ammatillisiin opettajankoulutusopintoihin (2 %), suoritettuihin opintopisteisiin (24 %), avoimessa ammattikorkeakouluopetuksessa tai muutoin erillisinä opintoina ja maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa suoritettuihin opintopisteisiin (4 %), opiskelijapalautteeseen (3 %), kansainväliseen opiskelijaliikkuvuuteen (3 %) sekä ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työllisten määrään (3 %).

Soveltavan tutkimus- ja kehitystyön perusteella määräytyvä rahoitusosuus perustuu julkaisuihin (2 %), suoritettuihin ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin (4 %), henkilöstön kansainväliseen liikkuvuuteen (1 %) sekä tutkimus- ja kehitystyön ulkopuoliseen rahoitukseen (8 %).

Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli korostaa tuloksellisuutta, laatua, vaikuttavuutta ja kansainvälistymistä. Valtion rahoitusta kohdennetaan erityisesti suoritettujen tutkintojen ja opintopisteiden sekä ulkopuolisen tki-toiminnan rahoituksen perusteella. Rahoitusmalli huomioi ammattikorkeakoulujen aluevaikuttavuuden ja työelämäyhteistyön useamman kriteerin kautta, joita ovat mm. tutkinnot, ulkopuolinen tki-toiminnan rahoitus, valmistuneet työlliset sekä suoritettavat ammattikorkeakoulututkinnot.

Kohdan 2 korvaus perustuu viimeksi toteutuneen vahvistetun tilinpäätöksen tietoihin.

Korkeakoululaitoksen yhteiset toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet on esitetty luvun 29.40 selvitysosassa.

Ammattikorkeakoulujen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja ja määrälliset tavoitteet

	2011 toteutuma	2013 toteutuma	2015 toteutuma	2017 ¹⁾ tavoite
Ammattikorkeakoulututkinnot	21 312	22 800	23 716	22 269
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot	1 521	1 948	2 366	2 950
Ammatillinen opettajankoulutus, valmistuneet	1 669	1 877	1 788	1 600
Julkaisut/ opettajat ja t&k -henkilöstö	0,48	0,83		1,20
Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet viiden vuoden kuluttua aloittamisesta, % aloittaneista	52,3	55,1	..	60
Lukuvuodessa vähintään 55 op suorittaneet opiskelijat, % amk-tutkinnon opiskelijoista	..	50,2	58,2	60

¹⁾ Tutkintotavoitteissa vuoden 2017 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2017—2020.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Ammattikorkeakoulujen laskennallinen perusrahoitus	786 817 000
Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 § tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä ammattikorkeakoulujen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus ammattikorkeakouluille aiheutuneista kustannuksista	54 998 000
Yhteensä	841 815 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alv-kompensaation tarkentuminen	-17 003
Pelastustoimen ammattikorkeakoulututkintoon johtavan päällystökoulutuksen siirto Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle (siirto momentille 26.30.01)	-1 202
Yhteensä	-18 205

2017 talousarvio	841 815 000
2016 talousarvio	860 020 000
2015 tilinpäätös	903 256 000

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 746 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan eteläiselle observatoriolle (ESO), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC), Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI) ja eurooppalaiselle synkrotonisäteilykeskukselle (ESRF) sekä vastaaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

Selvitysosa: Jäsenmaksuosuudet määräytyvät pääsääntöisesti jäsenmaiden kansantuoteosuuksien perusteella järjestöjen hallintoelinten tekemien päätösten mukaisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansantuoteosuuksien ja valuuttakurssimuutosten aiheuttama jäsenmaksujen muutos	-262
Yhteensä	-262

2017 talousarvio	19 746 000
2016 talousarvio	20 008 000
2015 tilinpäätös	19 460 778

(86.) *Valtion rahoitus ammattikorkeakoulujen pääomaan* (kiinteä määräraha)

2015 tilinpäätös	49 999 000
------------------	------------

89. *Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 150 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistojen pääomasijoitusten maksamiseen. Määrärahan täysimääräisen käytön edellytyksenä on, että yliopistoihin tehtyjen yksityisten rahoittajatahojen pääomasijoitusten yhteismäärä on vähintään 50 000 000 euroa ja valtioneuvosto on hyväksynyt yksityiset pääomasijoitukset valtion vastinrahoitukseen oikeuttaviksi.

Selvitysosa: Määräraha perustuu oletukseen yliopistoihin vuonna 2017 tehtävistä valtion finanssisijoituksista. Valtio on varautunut pääomittamaan yliopistoja kolminkertaisesti yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan nähden, kuitenkin enintään 150 milj. eurolla. Valtion vastinrahakäsittelyssä huomioon otettava yksityisen pääoman kerääminen tapahtuu 1.11.2014—30.6.2017 välisenä aikana. Valtion vastinrahoituspäätökset tehdään yhdellä kertaa loppuvuodesta 2017. Mikäli yksityisten lahjoitusten määrä alittaa 50 miljoonaa euroa, jää osa valtion vastinrahavaraumasta käyttämättä.

2017 talousarvio	150 000 000
------------------	-------------

70. Opintotuki

Selvitysosa: Opintotukilain (65/1994) mukainen opintotuki koostuu opintorahasta, opintotuen asumislisästä ja opintolainan valtioneuvostokautta. Opintoraha on veronalainen etuus. Lisäksi opintolainojen erääntyneet korot voidaan maksaa korkoavustuksena valtion varoista ilman takaisinmaksuvelvollisuutta. Opintolainan saaneella on oikeus opintolainavähennykseen verotuksessa. Opintolainahyvitykseen on oikeus opintolainaa saaneella henkilöllä, joka on ottanut opiskelupaikan vastaan ensimmäistä korkeakoulututkintoa varten 1 päivänä elokuuta 2014 tai sen jälkeen.

Koulumatkatuen tarkoituksena on korvata lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden kohtuulliset päivittäiset koulumatkakustannukset. Tukea myönnetään, kun opiskelijan yhdensuuntainen koulumatka on vähintään kymmenen kilometriä ja koulumatkakustannukset ovat yli 54 euroa kuukaudessa. Opiskelijan omavastuuosuus on 43 euroa kuukaudessa. Koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

Opintotuen toimeenpanotehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos. Korkeakoulujen opintotukilautakunnat voivat myöntää opintotuen oman korkeakoulunsa opiskelijoille Kansaneläkelaitoksen kanssa solmitun

sopimuksen perusteella. Kansaneläkelaitos maksaa korvauksen sopimuksen perusteella korkeakouluissa hoidettavista tehtävistä. Myös muilla oppilaitoksilla on opintotukiasioiden hoitamiseen liittyviä tehtäviä. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa opintotukitoiminnan yleisestä johtamisesta, ohjauksesta ja kehittämisestä.

Opintotukitoiminnan yhteiskunnallisena tavoitteena on opiskeluaikaisen toimeentulon turvaaminen ja opintotuen mitoittaminen siten, että tuetaan omaehtoiseen koulutukseen hakeutumista ja päätoimista opiskelua. Opintotukea kehitetään koulutuspoliittisten tavoitteiden pohjalta.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Tavoitteena on riittävä ja kannustava opintotuki, jolla edistetään suunnitelmallista ja päätoimista opiskelua ja opintoaikojen lyhenemistä.

Opintotukimäärärahat ja opintotuen saajat

	2013	2015	2017 arvio
Opintotukimenot (milj. euroa)			
Opintoraha			
— korkea-aste	337,9	359,5	349,4
— toinen aste	129,9	138,4	153
Asumislisä	259,2	266,5	267
Koulumatkatuki	50,7	47	53,3
Ateriatuki	29,6	30,7	31,5
Opintotuen saajat			
Opintoraha			
— korkea-aste	184 091	187 697	188 000
— toinen aste	135 411	133 100	144 000
Asumislisä			
— korkea-aste	150 173	154 092	155 000
— toinen aste	66 542	65 531	67 000
Koulumatkatuki	68 220	64 369	65 000
Valtiontakauksen saajat			
Korkea-aste	181 418	185 085	185 000
Toinen aste	42 389	47 829	47 000

Valtion takaamien opintolainojen lainakanta oli vuoden 2015 lopussa 2 008 milj. euroa, josta ns. vanhojen opintolainojen osuus oli 0,38 milj. euroa. Opintolainaa oli vuoden 2015 lopussa 383 771 henkilöllä. Keskimääräinen opintolainan määrä oli ammatillisen perustutkinnon suorittaneella 5 100 euroa, ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella 7 900 euroa ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneella 9 500 euroa.

Määrärahan mitoitusperusteet

	2013	2015	2017 arvio
Keskimääräinen opintotuki			
Opintoraha, €/kk			
— korkea-aste	287	298	277
— toinen aste	156	165	166
Asumislisä, €/kk	193	195	196

	2013	2015	2017 arvio
Keskimääräinen opintotuki			
Koulumatkatuki, €/kk	167	172	178

Vuonna 2017 määrärahan mitoituksessa säännönmukaisesti opintorahaa saavien määräksi arvioidaan 247 300, joista korkeakouluopiskelijoita 143 500 ja muita opiskelijoita 103 800. Asumislisän saajamääräksi arvioidaan 155 200. Koulumatkatuen säännönmukaisen saajamäärän arvioidaan olevan 33 400 opiskelijaa.

Opintorahan perusmäärä 1.8.2017 lukien (euroa/kk)

— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	38,66
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	81,39
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	101,74
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	250,28

Vanhempiensa luona asuvien sekä alle 18-vuotiaiden muualla asuvien opiskelijoiden opintorahan määrää voidaan korottaa vanhempien pienten tulojen perusteella. Muussa kuin korkeakoulussa opiskelevien vanhempien luona asuvien alle 20-vuotiaiden opiskelijoiden opintorahan määrää voidaan alentaa vanhempien tulojen perusteella.

Opintotuen asumislisän määrä on 80 prosenttia määritellystä asumismenosta. Asumislisää myönnettäessä asumismenoja ei oteta huomioon 252 euron ylittävältä osalta. Ulkomailla opiskelevan asumislisän määrä on enintään 210 euroa kuukaudessa.

Hallitus antaa talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi opintotukilain muuttamisesta 1.8.2017 lukien. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädettäviä laskennallisten kustannusten perusteita voidaan tarkistaa kustannuskehityksen perusteella 1.8.2017 lukien.

Opintotuen saajamäärän ja käyttöasteen arvioitu kehitys

	2013	2015	2017 arvio
Lukio	27 786 (25 %)	26 804 (25 %)	25 500 (25 %)
Ammatillinen koulutus	107 172 (65 %)	105 748 (64 %)	110 500 (68 %)
Ammattikorkeakoulu	89 283 (70 %)	90 472 (70 %)	90 500 (69 %)
Yliopisto	88 094 (62 %)	88 953 (62 %)	90 500 (62 %)

01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 638 000 euroa.

Selvitysosa: Opintotuen muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotukiasioissa. Vuonna 2017 arvioidaan valituksia tulevan vireille noin 3 000. Valitusten tavoitteellinen keskimääräinen käsittelyaika on korkeintaan 5,5 kuukautta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkaliukumasäästö	-2
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-6
Tasomuutos	-3
Yhteensä	-11

2017 talousarvio	638 000
2016 II lisätalousarvio	-6 000
2016 talousarvio	649 000
2015 tilinpäätös	700 000

52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 39 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtiontakauksista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Opintolainahyvitys	11 000 000
Takausvastuusuoritukset	16 000 000
Maksuvapautukset	6 000 000
Tileistä poistot	6 000 000
Korkoavustukset	200 000
Yhteensä	39 200 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksuvapautusten määrän kasvu	2 000
Opintolainahyvitysmenojen arvioitu lisätarve	10 000
Takausvastuumenojen pienentyminen	-4 000
Yhteensä	8 000

2017 talousarvio	39 200 000
2016 talousarvio	31 200 000
2015 tilinpäätös	26 885 800

55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 769 381 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahojen ja opintotuen asumislisän maksamiseen.

*Selvitysosa:***Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat	349 381 000
Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat	153 000 000
Asumislisä	267 000 000
Yhteensä	769 381 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opintotukiuudistus (HO 2015)	-44 400
Tarvearvion tarkennus	-2 524
Yhteensä	-46 924

2017 talousarvio	769 381 000
2016 talousarvio	816 305 000
2015 tilinpäätös	764 374 188

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 31 456 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksen maksamiseen opiskelijaravintoloille Suomessa suomalaisessa korkeakoulussa alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttaviin korkeakoulujen ammatillisiin täydennyskoulutusohjelmiin, erikoistumiskoulutusohjelmiin taikka ammatilliseen kelpoisuuteen tai virkakelpoisuuteen tähtääviin lisäopintoihin osallistuvien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 1,94 eurolla ateriala kohti

2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijaravintolan pitäjälle enintään 1 euroa, kuitenkin enintään opiskelijaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista ateriala kohden, josta maksetaan ateriatukea.

*Selvitysosa:***Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	29 256 000
Opiskelijaravintoloiden ylimääräinen avustus	2 200 000
Yhteensä	31 456 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määräaikainen aloituspaikkojen lisäys sekä poliisikoulutuksen tuen muutos korkeasteen opintotueksi	45
Yhteensä	45

2017 talousarvio	31 456 000
2016 talousarvio	31 411 000
2015 tilinpäätös	30 796 947

(58.) *Avustus vuokratukustannusten korvaamiseen (siirtomääräraha 2 v)*

2015 tilinpäätös	2 100 000
------------------	-----------

59. *Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 53 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

Selvitysosa:

2017 talousarvio	53 300 000
2016 talousarvio	53 300 000
2015 tilinpäätös	47 067 742

80. Taide ja kulttuuri

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön strategiset tavoitteet kulttuuripolitiikalle ovat:

- Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat sekä tuotannon ja jakelun muodot monipuolistuvat
- Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat
- Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen

Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat sekä tuotannon ja jakelun muodot monipuolistuvat

Taiteilijoiden tulotaso on jäänyt jälkeen muun väestön tulotason kehityksestä ja työmarkkinoilla taiteilijoiden asema on epävakaa. Tavoitteena on, että taiteilijat saisivat toimeentulonsa nykyistä paremmin omaa työtään tekemällä. Taiteilijoiden apurahamäärä on pysynyt entisellä tasolla. Jotta taiteilijoiden ja muiden luovan työn tekijöiden asema paranisi, heidän toiminta- ja työskentelyedellytyksiään on tuettava riippumatta siitä, tekevätkö he työtään ammatinharjoittajina, työntekijöinä vai yrittäjinä. Toimenpiteitä suunniteltaessa ja kohdennettaessa on otettava huomioon eri taiteenalojen rakenteet ja toimintamallit.

Taiteen ja kulttuurin toimialan tuotannollista toimintaa ja samalla toimialan työllistävää ja taloudellista vaikutusta voidaan vahvistaa kohdentamalla toimenpiteitä tuotannollisen toiminnan eri osiin, kuten sisältöjen luomiseen, jakeluun, liiketoimintaosaamiseen ja vientiin. Hyödynnettäessä taiteellista ja luovaa osaamista myös muilla toimialoilla luova talous kehittyy. Audiovisuaalisten tuotantojen kansainvälistä kilpailukykyä on tarpeen vahvistaa. Digitalisoituminen muuttaa luovien alojen markkinoiden rakennetta.

Tekijänoikeudella suojattujen aineistojen käyttöä koskevan sääntelyn tulee olla toimivaa ja uusia liiketoimintamalleja mahdollistavaa myös digitaalisessa ympäristössä.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

— Taiteellisen työn edellytyksiä parannetaan määrittelemällä suuntaviivat taiteenalojen rakenteellisen erilaisuuden huomioon ottavalle taide- ja taiteilijapolitiikalle

— Kulttuurin toimialan tuotantoprosesseja vahvistetaan uudistamalla rahoitusjärjestelmiä sekä tukemalla tuote- ja palvelukehitystä, välittäjätoimintaa ja vientiä

Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat

Taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden turvaaminen on kulttuuripolitiikan tärkeä tavoite. Yhteiskunnan monimuotoistuminen ja muuttuminen monikulttuurisemmaksi korostaa tämän tavoitteen merkitystä. Alueiden erilaistuminen puolestaan tekee tavoitteen saavuttamisen aiempaa vaativammaksi.

Osallisuus kulttuuriin edellyttää kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja kokemusta kulttuurin kuulumisesta kaikille. Maahanmuuttajien kaksisuuntaista kotoutumista voidaan tukea myös kulttuurin keinoin.

Kulttuuripalvelut keskittyvät suurimpiin kaupunkeihin, ja palveluiden saatavuus vaihtelee maan eri osissa. Palvelujen käytölle on erilaisia taloudellisia ja sosiaalisia esteitä. Kirjastopalvelujen saatavuus on säilynyt hyvällä tasolla, joskin kirjastoautojen ja kiinteiden toimipisteiden määrä on vähentynyt. Lastenkulttuurikeskusten verkosto kattaa noin puolet kunnista. Kunta- ja aluerakenteen muutokset ja siihen liittyvät toimivaltamuutokset vaikuttavat kirjasto- ja kulttuuripalvelujen järjestämiseen.

Kulttuuripalvelujen tuottamiseen ja levittämiseen tarvitaan uusia malleja. Taide- ja kulttuurilaitosten yleisötyön lisääminen ja erilaisten yleisöryhmien huomioon ottaminen toiminnassa sekä yhteistyö toimijoiden välillä parantaa tasa-arvoisuutta palvelujen käytössä.

Taiteen prosenttiperiaatteen laajentamisen avulla voidaan lisätä taide- ja kulttuuripalveluiden käyttöä sosiaali- ja terveydenhuollon hoito- ja asiakastyössä. Lasten ja nuorten taiteen ja kulttuurin harrastamista voidaan tukea viemällä harrastustoimintaa koulupäivän yhteyteen. Näitä tavoitteita edistetään taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden kärkihankkeessa.

Digitaalisuutta hyödyntämällä voidaan parantaa kansalaisten tiedonsaantia sekä kulttuurisisältöjen saatavuutta ja saavutettavuutta kirjastopalveluista saatujen hyvien kokemusten pohjalta. Kirjastojen roolia elinikäisessä oppimisessa ja luotettavan tiedon tarjoajana voidaan edelleen vahvistaa.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Taide-, kulttuuri- ja kirjastopalveluja on saatavilla monipuolisesti ja eri väestöryhmien tarpeisiin
- Lasten mahdollisuudet harrastaa kulttuuria lisääntyvät taiteen ja kulttuurin saavutettavuuteen liittyvän kärkihankkeen avulla
- Taide- ja kulttuuripalveluiden tarjonta ja käyttö lisääntyvät sosiaali- ja terveydenhuollossa taiteen ja kulttuurin saavutettavuuteen liittyvän kärkihankkeen avulla

Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen

Kulttuurihallinnon virastokentän rakennetta on viime vuosina uudistettu ja tiivistetty.

Puolet toimialan menoista rahoitetaan veikkausvoittovaroista, minkä vuoksi nykyisten tuotto-osuuksien mukaiset osuudet kulttuurin toimialan edunsaajille on turvattava myös rahapeliyhtiöiden yhdistyessä vuoden 2017 alussa.

Toimialan perustan säilyttäminen vahvana edellyttää toimialan ohjauksen kehittämistä strategisesti. Valtionavustus- ja valtiosuusjärjestelmien tulisi pystyä reagoimaan nykyistä joustavammin toimintaympäristön muutoksiin.

Kulttuuriperintöpolitiikassa on toteutettavana tai tekeillä useita strategia- ja lainsäädäntöhankkeita (maailmanperintöstrategia, museopoliittinen ohjelma, muinaismuistolainsäädäntö, kansainvälisten sopimusten toimeenpano). Kulttuuriperinnön hyödyntäminen digitaalisessa muodossa liiketoiminnassa ja julkisella sektorilla edellyttää kulttuuriaineistojen digitoimista sekä digitaalisten aineistojen yhteentoimivuutta ja avaamista laajasti käytettäväksi. Digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen pysyvistä saatavuudesta huolehditaan pitkäaikaissäilytysjärjestelmällä.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Kulttuurin toimialan valtionavustuspolitiikkaa ja valtiosuusjärjestelmiä kehitetään aiempaa strategisemmiksi.
- Kulttuuriperintöpolitiikkaa ohjaavaa lainsäädäntöä ja ohjelmaohjausta kehitetään vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä ja kulttuuriperintöaineistojen digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä lisätään.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoite:

- Strategista ohjausta vahvistetaan
 - ottamalla käyttöön päivitetty opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia vuoteen 2025.
 - vahvistamalla kulttuurin toimialan arviointitoimintaa
 - siirtymällä virastojen tulosohtauksessa aiempaa strategisempiin tulossopimuksiin
 - ottamalla käyttöön strategialähtöiset valtionavustushakuilmoitukset.

01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 150 000 euroa.

Selvitysosa: Taiteen edistämiskeskus edistää suomalaisen taiteen laatua, monimuotoisuutta, kansainvälistä tasoa, ja uusiutumista sekä lisää taiteen ja kulttuurin saatavuutta ja saavutettavuutta. Viraston tehtävänä on taiteen ja kulttuurin edistäminen siltä osin kuin se ei kuulu muun viranomaisen tehtävään.

Taiteen edistämistä varten viraston yhteydessä toimii vertaisarviointia tekeviä luottamuselimiä, joita ovat valtion taidetoimikunnat sekä niiden yhteydessä toimivat jaostot, alueelliset taidetoimikunnat sekä Kirjailijoiden ja kääntäjien kirjastoapurahalautakunta ja Kuvataiteen näyttöapurahalautakunta. Niiden tehtävänä on myöntää apurahoja, toimia oman toimialansa asiantuntijana ja osallistua viraston strategian laadintaan. Apurahojen jaossa laadullisten kriteerien lisäksi kiinnitetään huomiota hakijakunnan sukupuoli-, ikä-, kieli- ja alueelliseen jakaumaan sekä erityisesti nuorten taiteilijoiden asemaa apurahan hakijoina ja saajina.

Viraston yhteydessä toimivan taideneuvoston tehtävänä on päättää valtion taidetoimikuntien määrästä, niiden tarkemmista nimistä ja toimialoista. Taideneuvosto myös nimeää jäsenet valtion taidetoimikuntiin ja alueellisiin taidetoimikuntiin ja esittää taiteen akateemikon arvonimeä. Taideneuvosto voi tukea kokeilu- ja kehittämishankkeita.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Taiteen edistämiskeskukselle alustavasti seuraavat tavoitteet vuodelle 2017:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

- Edistetään taiteilijoiden toimeentuloa ja työllisyyttä
- Lisätään lasten ja nuorten tasavertaisia mahdollisuuksia osallistua taiteeseen ja kulttuuriin
- Lisätään taiteen ja kulttuurin moninaisuuden painoarvoa

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2014 toteutuma	2015 toteuma	2017 tavoite
Valtionavustus- ja apurahahakemukset	13 200	14 000	13 000
Myönteiset valtionavustus- ja apurahapäätökset	3 839	3 000	2 500
Apuraha-/avustushakemuksen käsittelyaika (keskimäärin viikkoa)	18	17	15
Tukimuotojen lukumäärä	25	25	20
Lausunnot valtionavustushakemuksista	750	800	230
Toimielinten lukumäärä	37	37	30
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet	86	95	90
Työtyytyväisyys (henkilöstöbarometrin työtyytyväisyysindeksi)	-	3,5	3,6

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015	2016	2017
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	4 144	4 309	4 170
Bruttotulot	53	20	20
Nettomenot	4 091	4 289	4 150
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	413		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	854		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisten tietovarantojen avaaminen	-20
Siirto momentilta 29.01.01 (1 htv)	61
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-9
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-4
Omakustannuseriaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	4
Palkkaliukumasäästö	-14
Säästöpäätös	-100
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-21
Toimintameno säästö (HO 2015)	-10
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-27
Tasomuutos	1
Yhteensä	-139

2017 talousarvio	4 150 000
2016 II lisätalousarvio	-23 000
2016 talousarvio	4 289 000
2015 tilinpäätös	4 542 000

03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 213 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) perusparannushankkeiden rahoittamiseen
- 2) kalusto- ja laitehankintoihin.

Selvitysosa: Suomenlinnan hoitokunta vastaa Unescon maailmanperintöluetteloon otetun Suomenlinnan restauroinnista, ylläpidosta ja käyttämisestä sekä maailmanperintökohteen perusinformaation tuottamisesta ja jakamisesta yleisölle.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Tavoitteena on kansallisesti merkittävän Suomenlinnan rakennuskulttuurimuistomerkin ja Unescon maailmanperintökohteen hoito, ylläpito ja esittely siten, että linnoitusalue säilyy elinvoimaisena ja

vetovoimaisena. Yhteisön elinvoimaisuuden säilyttämiseksi tavoitteena on tukea monipuolista asukasrakennetta ja säilyttää alueella riittävät palvelut.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallisen tehokkuuden tavoitteena on Suomenlinnan kunnostusohjelman (2016—2019) mukaisesti vajaakäytössä olevien tai korjauksen takia tyhjillään olevien huoneistojen käyttökuntoon saattaminen. Tavoitteena on vuokratuottojen 2 % kasvu sekä 97 % käyttöaste vuokra-asunnoissa.

Vuokrien kustannusvastaavuusprosentin tavoitteessa otetaan huomioon maailmanperintökohteen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden tilojen epätyypillisuus, joka vaikuttaa hoito- ja käyttökustannuksiin.

Tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteena on, että korjausvelka ei kasva. Tavoitteen toteuttamiseksi toteutetaan Suomenlinnan kunnostusohjelmaa, siten, että vajaakäytössä olevat tai korjausten vuoksi tyhjillään olevat tilat saadaan käyttökuntoon. Suomenlinnakeskusta kehitetään ja jatketaan Lonnan saaren asteittaista käyttöönottoa. Kasvatetaan talvikauden matkailijamäärää ja ympärivuotista palveluntarjontaa.

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2017 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus			
Matkailijamäärät sesongin ulkopuolisina kuukausina (loka—huhtikuu)	196 000	223 000	230 000
Linnoitusmuureista parhaassa kuntuoluokassa koko linnoitusmäärästä (52 800 m ²), %	25	28	30
Toiminnallinen tehokkuus			
Maksuperustelain mukaisten vuokrien kustannusvastaavuus, %	82	102	85
Vuokra-asuntojen käyttöaste, %	96	97	97
Vuokratuotot, kasvu %	11,2	7,6	2
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet	90,3	78,8	79
Työtyytyväisyysindeksi (VMbaro)	3,5	3,5	3,6

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	9 353	8 335	8 698
Bruttotulot	6 460	6 130	6 485
Nettomenot	2 893	2 205	2 213
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	461		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	92		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	6 419	6 130	6 485
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	6 275	7 000	7 000
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	144	-870	-515
Kustannusvastaavuus, %	102 %	86 %	92 %

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisten tietovarantojen avaaminen	-40
Kaukolämpökustannusten nousu 5,05 %	55
Muu muutos	-10
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-7
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-4
Palkkaliukumasäästö	-13
Toimintameno säästö (HO 2015)	-10
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-13
Tasomuutos	50
Yhteensä	8

2017 talousarvio	2 213 000
2016 II lisätalousarvio	-13 000
2016 talousarvio	2 205 000
2015 tilinpäätös	2 524 000

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 20 830 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

Selvitysosa: Museovirasto on kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön asiantuntija, viranomainen ja tiedontuottaja. Museovirasto vastaa kulttuuriympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojelusta sekä toimii aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijana yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Museovirastoon kuuluu Kansallismuseo, joka vastaa kulttuurihistoriallisesta kansalliskokoelmasta ja järjestää kohteissaan näyttely- ja yleisöpalveluja.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Kulttuurin perustan elinvoimaisuutta lisätään

- tarjoamalla tietoa ja osaamista kulttuuriperinnön ja -ympäristön kehittämiseksi ja suojelemiseksi
- osallistumalla aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi

Kaikkien väestöryhmien mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin turvataan

- korostamalla museotoiminnassa asiakaslähtöisyyttä, palvelukykyä sekä fyysistä, tiedollista ja kulttuurista saavutettavuutta
- kehittämällä arkisto-, kirjasto- ja kokoelmapalveluiden sekä aineistojen sähköistä saatavuutta ja käyttöä.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toimialaa kehitetään kulttuuriympäristöstrategian, maailmanperintöstrategian ja museopoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti. Kulttuuriympäristötyössä painotetaan valtakunnallisia ja maakunnallisia kysymyksiä, ennakoivaa ja vuorovaikutteista toimintaa, ohjelmallista suojelupolitiikkaa sekä tiedon avoimuutta ja vuorovaikutteisuutta. Kansainvälisessä yhteistyössä toimitaan aktiivisesti erityisesti Unescon maailmanperintökomitean jäsenenä.

Kansalliskokoelman hoidon ja säilyttämisen olosuhteita parannetaan kokoelma- ja konservointikeskuksen käyttöönotolla. Kansallismuseon perusnäyttely uudistetaan itsenäisyyden juhluvuoden päähankkeena. Arkisto-, kirjasto- ja kokoelmapalveluiden sekä aineistojen sähköistä saatavuutta ja käyttöä edistetään.

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2017 tavoite
Tuotokset ja laadunhallinta			
Verkkopalveluiden käyttöaika, tuntia	69 452	70 737	70 000
Sähköisesti luetteloitujen kuvien saatavuus internetissä	81 000	120 447	145 000
Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	517 012	610 806	610 000
Toiminnallinen tehokkuus			
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	2,44	2,04	2,10
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	3,05	2,95	2,80
Henkisten voimavarojen hallinta			
Työtyytyväisyysindeksi	3,56	-	3,50
Henkilötyövuodet	292	279	250

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	26 050	24 050	24 130
Bruttotulot	4 677	3 300	3 300
Nettomenot	21 373	20 750	20 830
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 476		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 625		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisten tietovarantojen avaaminen	-150
Kertamenon poisto (TA2016)	-100
Sopeutustoimi	-250
Toimintamenojen tasomuutos	1 000
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-39
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-8
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-21
Palkkaliukumasäästö	-67
Palkkausten tarkistukset	71
Toimintameno säästö (HO 2015)	-270
Uudelleenkohdentaminen	-50
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-138
Vuokramenojen indeksikorotus	69
Tasomuutos	33
Yhteensä	80

2017 talousarvio	20 830 000
2016 II lisätalousarvio	981 000
2016 talousarvio	20 750 000
2015 tilinpäätös	19 522 000

05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 048 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

Selvitysosa: Näkövammaisten kirjasto Celia on asiantuntija saavutettavien kirjastopalveluiden tarjoajana ja saavutettavien aineistojen tuottajana (äänikirjat, Daisy Trio -kirjat, pistekirjat, e-kirjat, koskettelukirjat, kohokuvat). Sen toiminnan tavoitteena on syrjäytymisen ehkäiseminen edistämällä näkövammaisten ja muiden lukemisesteisten henkilöiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kirjallisuuden ja tiedon saantiin.

Kirjasto tuottaa lukemisesteisten koululaisten ja toisen asteen opiskelijoiden oppikirjat tuotantopolitiikan mukaisesti sekä tutkintoa suorittavien korkea-asteen opiskelijoiden tutkintovaatimuksissa olevat kirjat. Oppikirjoja myydään maksuperustepäätöksen mukaisesti kaikkien lukemisesteisten käyttöön.

Kirjasto tuottaa uusia nimekkeitä määrän, joka vastaa noin 27 % Suomessa vuosittain julkaistavasta yleisestä kirjallisuudesta. Kirjasto välittää kirjallisuutta asiakkaiden käyttöön noin miljoona kertaa yhteistyössä yleisten kirjastojen kanssa. Postitse välitettävien cd-kirjojen lainaus vähenee ja verkkolainaus kasvaa. Asiantuntija- ja konsultointitoiminnan painopisteenä on yhteistyön vakiinnuttaminen yleisten kirjastojen kanssa.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

— Uusia asiakkaita tuodaan Näkövammaisten kirjaston palveluiden piiriin Näkövammaisten kirjaston ja yleisten kirjastojen yhteistyömallin maanlaajuisella käyttöönotolla.

— Saavutettavan julkaisemisen edistämistoimenpiteiden tuloksena saavutettavassa muodossa olevien julkaisujen saatavuus lukemisesteisten käyttöön kasvaa.

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2017 tavoite
Tuloksellisuuden tunnusluvut			
Vaikuttavuus, tuotokset ja laadunhallinta			
— kirjatutanto/nimekettä	1 675	1 565	1 500
— lainojen määrä, kauno- ja tietokirjat	1 004 000	934 800	925 000
— oppikirjatoimitukset/kpl	14 300	13 900	15 000
— verkkotoimitusten osuus kokonaislainauksesta, %	17	27	40
— asiakastytyväisyys (arvosana 1—5)	4,19	4,16	4
Toiminnallinen tehokkuus			
— kirjallainan keskihinta, euroa	4,13	4,52	4,60
— oppikirjatoimituksen keskihinta, euroa	140	131	136
Henkisten voimavarojen hallinta			
— Henkilötyövuodet	54,7	53,97	44
— Työtyytyväisyys	3,48	3,33	3,40

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	5 929	5 637	5 211
Bruttotulot	249	163	163
Nettomenot	5 680	5 474	5 048
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 224		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 189		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Käyttökorvausten tasomuutos	-12
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-3
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-2
Palkkaliukumasäästö	-11
Säästöpäätös	-200
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-25
Toimintameno-säästö (HO 2015)	-40
Uudelleenkohdentaminen	-100
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-26
Tasomuutos	-7
Yhteensä	-426

2017 talousarvio	5 048 000
2016 II lisätalousarvio	-26 000
2016 talousarvio	5 474 000

2015 tilinpäätös

5 649 000

06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 234 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen enintään 170 000 euroa.

Selvitysosa: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI) tallettaa ja säilyttää elokuvia, televisio- ja radio-ohjelmia, edistää audiovisuaalista kulttuuriperintöä sekä turvaa lasten kehitystä ja hyvinvointia mediaympäristössä.

Hankitaan kokoelmiin lakisääteisen talletusvelvollisuuden alaisen filmi- ja videotuotannon esityskopiot ja oheismateriaalit vuodelta 2013 sekä originaalimateriaali vuonna 2011 tarkastetuista elokuvista.

Tallennetaan digitaalisesti radion ja television ohjelmavirtaa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymän suunnitelman mukaisesti, aineistoa kertyy noin 50 teratavua. Lisäksi otetaan vastaan kotimaisten radio- ja tv-ohjelmien alkuperäislaatuisia tallenteita lakisääteisinä talletuksina. Jatketaan YLEn jo digitoitujen radio- ja tv-aineistojen käyttöönottoa RTVA:n yleisöpalvelun kautta ja kehitetään tietokantaa haettavuuden parantamiseksi.

KAVI valvoo kuvaohjelmien tarjoamista ja kuvaohjelmaluokittelijoiden työtä julkisen valvonta-suunnitelman mukaisesti, ylläpitää rekisteriä kuvaohjelmien tarjoajista ja kuvaohjelmaluokittelijoista sekä jul-kista kuvaohjelmaluetteloja. Tarjo-taan koulutusta ohjausta ja tukipalveluita kuvaohjelmaluokittelijoille ja kuvaohjelmien tarjoajille sekä yllä-pidetään ja kehitetään luokittelu-ohjelmistoa.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

— Kotimaisen kulttuuriperinnön käytettävyyttä ja saavutettavuutta lisätään digitoimalla aineistoja ja kokoelmia sekä tarjoamalla digitoituja kokoelmia yleisön saataville Kansallisen digitaalisen kirjaston asiakasliittymä FINNAn sekä KAVIn radio- ja tv-arkiston katselu- ja kuuntelupisteiden kautta.

— Elokuvakulttuurin ja -kasvatuksen saavutettavuutta lisätään erityisesti kouluille, lapsille ja nuorille tarjoamalla koulujen käyttöön resurssipankki, jossa on Elokuvapolku -verkkopalvelu.

— Medialukutaitoja ja lapsille turvallista mediaympäristöä edistetään mm. tuottamalla mediakasvatusmateriaalia.

	2014	2015	2017
Tuloksellisuuden tunnusluvut	toteutuma	toteutuma	tavoite
Tuotokset ja laadunhallinta			
— Kokoelmien hoito/arkistoidut elokuvat, lkm ¹	128 095	129 821	131 60
— Kirjasto-, tieto-, laina- ja asiakaspalvelut, lkm	39 070	35 470	36 000
— Maksulliset palvelut/esitystoiminnan katsojamäärät	52 963	56 257	50 000
— Digitaalisesti talletettu ohjelmavirta teratavuina (rtva) ²³	328	390	502
— Mediakasvatuksen tiedotuskampanjat, lkm	11	8	10

	2014	2015	2017
Tuloksellisuuden tunnusluvut	toteutuma	toteutuma	tavoite
— Luokitellut ja ilmoitetut kuvaohjelmat, lkm	19 147	15 709	16 000
— Tarjoamisen valvontaan liittyvät yhteydenotot, lkm	68	76	60
Toiminnallinen tehokkuus			
— Kokoelma- ja arkistotyö yht., euroa/elokuva	22,68	23,91	23,62
— Maksullinen palvelu: esitystoiminnan subventio, euroa	165 686	107 601	170 000
— Radio- ja tv-arkisto yht. euroa/talletettu ohjelmavirta teratavua	4 683,64	3 824,28	3 084,00
— Kuvaohjelmista saadun yleisöpalautteen käsittely, euroa/palaute	118,10	106,36	120,00
— Kuvaohjelmien luokittelun kustannukset, euroa/ohjelma ⁴	92,28	69,62	108,00
— Luokittelijoiden valvonnan kustannukset, euroa/ohjelma ⁵	92,15	141,63	97,00
Henkisten voimavarojen hallinta			
— Henkilötyövuodet	88	81	84
— Työtyytyväisyysindeksi	3,4	3,5	>3,5

¹⁾ arkistoitujen elokuvien laskentatapaa on muutettu vuonna 2014

²⁾ kumulatiivinen kertymä

³⁾ luvussa on huomioitu Ylen vanha digitoitu, omatuotantoinen aineisto, jota toimitetaan KAViin vuodesta 2014 eteenpäin

⁴⁾ tilauksesta luokitellut

⁵⁾ uudelleenluokitellut

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015	2016	2017
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	7 610	7 311	7 023
Bruttotulot	880	789	789
Nettomenot	6 731	6 522	6 234
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	937		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 141		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-3
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-2
Omakustannuseriaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	9
Palkkaliukumasäästö	-19
Säästö päätös	-150
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-33
Toimintameno säästö (HO 2015)	-50
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-40
Yhteensä	-288
2017 talousarvio	6 234 000
2016 II lisätalousarvio	-31 000

2016 talousarvio	6 522 000
2015 tilinpäätös	6 935 000

16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 848 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ylimääräisistä taitelijaeläkkeistä (194/2016) annetun lain mukaisten taitelijaeläkkeiden maksamiseen
- 2) aiemmin myönnettyjen sanomalehtimieseläkkeiden sekä taitelijaeläkkeisiin liittyvien perhe-eläkkeiden maksamiseen
- 3) enintään 1 015 000 euroa uusiin taitelijaeläkkeisiin sekä taitelijaeläkkeisiin liittyviin perhe-eläkkeisiin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 51 ylimääräistä taitelijaeläkettä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Kohdan 3 määrärahaan sisältyy enintään kaksi täydeksi eläkkeeksi korotettavaa osaeläkettä.

Selvitysosa: Määräraha on laskettu vuoden 2017 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (2531).

2017 talousarvio	18 848 000
2016 talousarvio	18 848 000
2015 tilinpäätös	17 898 880

20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshoiteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 15 553 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyshoiteiden tilakustannuksiin.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksikorotus (TA 2015)	247
Kotkaniemen museon vuokra	110
Omakustannuseräpäätteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-163
Vuokramenojen indeksikorotus	154
Yhteensä	348

2017 talousarvio	15 553 000
2016 II lisätalousarvio	-163 000

2016 talousarvio	15 205 000
2015 tilinpäätös	16 945 000

30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kirjastolain (904/1998) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen
- 2) yleisille kirjastoille tuotettujen tietokanta- ja aineistopalvelujen ostoon ja yleisten kirjastojen erityistehtävien valtionavustusten maksamiseen sekä kirjastojen sisältötuotantoon liittyvien valtionavustusten maksamiseen
- 3) viittomakielisen kirjaston toimintaan liittyvien valtionavustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Avustukset keskus- ja maakuntakirjastoille	2 580 000
Kirjastojen sisältötuotantoon	300 000
Yleisten kirjastojen tietokanta ja -aineistopalvelujen tuottaminen ja avustukset muihin erityistehtäviin	600 000
Avustus viittomakielisen kirjaston toimintaan	220 000
Yhteensä	3 700 000

Yleisten kirjastojen tavoitteena on tarjota väestölle yhtäläiset mahdollisuudet sivistyksen, tietojen ja taitojen ja kansalaisvalmiuksien hankkimiseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjaston tehtävänä on myös tarjota mahdollisuus virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen käyttöön ja opastaa käytössä.

Valtionavustuksilla tuetaan kirjasto- ja tietopalvelujen alueellisesti tasavertaista tuottamista ja kehittämistä. Tavoitteena on turvata palveluverkon toimivuus, kirjasto- ja tietopalvelujen laatu sekä koko väestön kattava tiedon ja kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus.

Kirjastotoimen vaikuttavuutta arvioidaan kirjastojen käytön, aineistohankintojen, henkilöstövoimavarojen ja saatavuuden indikaattoreilla.

Eräitä kirjastotoimen tunnuslukuja	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2017 arvio
Kirjahankinta, kpl/1 000 asukasta	288	283	285
Muu aineistohankinta, kpl/1 000 asukasta	50	50	50
Henkilötyövuodet, htv/1 000 asukasta	0,8	0,8	0,8
Aukiolotunnit, 1 000 tuntia	1 363	1 384	1 390
Fyysiset käynnit, kpl/asukas	9,3	9,1	9,0
Verkkokäynnit, kpl/asukas	7,5	7,1	7,5

	2014	2015	2017
Eräitä kirjastotoimen tunnuslukuja	toteutuma	toteutuma	arvio
Lainaukset, kpl/asukas	16,8	16,4	16,8
Toimintakustannukset, euroa/asukas	58	58	58

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Säästö päätös			-200
Yhteensä			-200

2017 talousarvio	3 700 000
2016 talousarvio	3 900 000
2015 tilinpäätös	4 750 000

31. (29.80.31 ja 32) Valtionosuus ja -avustus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 49 963 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on teattereilla enintään 2 469, orkestereilla enintään 1 033 ja museoilla enintään 1 183.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) muuttamisesta siten, että teattereiden, orkestereiden ja museoiden yksikköhintoja alennetaan menosäästön toteuttamiseksi vuodesta 2017 lukien.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on teattereilla 52 882 euroa, orkestereilla 50 543 euroa ja museoilla 63 476 euroa henkilötyövuotta kohden.

Lakisääteisiin valtionosuuksiin on lisäksi myönnetty yhteensä 55 161 000 euroa momentilla 29.80.52.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Valtionosuudet budjettivaroista (mom. 29.80.31)	Valtionosuudet veikkausvoittovaroista (mom. 29.80.52)	Yhteensä
Teattereiden valtionosuus	26 094 000	26 087 000	52 181 000
Orkestereiden valtionosuus	9 337 000	10 119 000	19 456 000
Museoiden valtionosuus	14 532 000	18 955 000	33 487 000
Yhteensä	49 963 000	55 161 000	105 124 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen	-50
Menosäästö (museot)	-432
Menosäästö (orkesterit)	-681
Menosäästö (teatterit)	-1 750
Vuoden 2016 yksikköhintoihin tehdyn säästön tarkentuminen (museot)	122
Vuoden 2016 yksikköhintoihin tehdyn säästön tarkentuminen (orkesterit)	69
Vuoden 2016 yksikköhintoihin tehdyn säästön tarkentuminen (teatterit)	176
Vuoden 2017 kustannustason tarkistus (museot)	-228
Vuoden 2017 kustannustason tarkistus (orkesterit)	-47
Vuoden 2017 kustannustason tarkistus (teatterit)	1 895
Tasomuutos	-2
Yhteensä	-928

2017 talousarvio	49 963 000
2016 talousarvio	50 891 000
2015 tilinpäätös	54 812 000

(32.) Valtionosuudet ja -avustukset museoille (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan yhdistettäväksi momenttiin 29.80.31.

(33.) Valtionavustukset kuntien ja alueiden kulttuuritoiminnan kehittämiseen (arviomääräraha)

2015 tilinpäätös	106 000
------------------	---------

(34.) Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

2015 tilinpäätös	4 500 000
------------------	-----------

35. Valtionavustus Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden merkkihankkeen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) nojalla Suomen itsenäisyyden 100-vuotiskirjaston rakentamiseen myönnettävän valtionavustuksen maksamiseen Helsingin kaupungille.

2017 talousarvio	8 000 000
2016 talousarvio	8 000 000
2015 tilinpäätös	5 000 000

40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon.

Selvitysosa: Valtion ja Helsingin kaupungin kesken solmitun Suomenlinnan liikenteen hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti valtio ja kaupunki yhdessä vastaavat Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappiosta.

2017 talousarvio	252 000
2016 talousarvio	252 000
2015 tilinpäätös	98 550

41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 26 648 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) enintään 11 000 000 euroa tekijänoikeuslain (404/1961) mukaiseen yksityisen kopioinnin hyvitykseen ja se järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään 15 648 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavaan lainauskorvaukseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahasta maksetaan tekijänoikeudella suojattujen teosten tekijöille ja muille oikeudenhaltijoille hyvitystä teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön sekä tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia kirjastoissa tapahtuvasta teosten lainaamisesta sekä julkisen rahoituksen piirissä olevissa kulttuuriperintölaitoksissa tapahtuvasta suojatun aineiston käytöstä tekijänoikeuksien haltijoita edustavien järjestöjen kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	6 335
Yhteensä	6 335

2017 talousarvio	26 648 000
2016 talousarvio	20 313 000
2015 tilinpäätös	19 225 000

50. (29.80.50 ja 54) Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 143 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten myöntämiseen:

- 1) Svenska Teaternin ja Tampereen Työväen Teatterin peruskorjauksista aiheutuneiden lainojen lyhennyksiin ja korkojen maksuun
- 2) kansalaisjärjestöjen toimintaan

3) taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden edistämisen ja prosenttitaiteen periaatteen laajentamisen toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Svenska Teaternin ja Tampereen Työväen Teatterin peruskorjaukset	5 300 000
Eräiden kansalaisjärjestöjen toimintaan	43 000
Kärkihankkeen Taiteen ja kulttuurin saavutettavuus toteuttamiseen	2 000 000
Kärkihankkeen Prosenttitaiteen periaatteen laajentaminen toteuttamiseen	800 000
Yhteensä	8 143 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hanasaaren tilakustannukset (siirto momentille 29.80.53)	-1 727
Kertameno poistuminen	-150
Kärkihankkeen Prosenttitaiteen periaatteen laajentaminen toteuttamiseen	200
Kärkihankkeen Taiteen ja kulttuurin saavutettavuus toteuttamiseen	800
Menosäästö	-800
Järjestötukien säästö (HO 2015)	-1
Yhteensä	-1 678

2017 talousarvio	8 143 000
2016 talousarvio	9 821 000
2015 tilinpäätös	9 298 266

51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 14 615 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 3 §:n mukaisten 545 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen sekä 3 §:n 2 momentin mukaisten erittäin ansioituneille taiteenharjoittajille myönnettävien valtion taiteilija-apurahojen maksamiseen

2) eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (1080/1983) mukaisiin apurahoihin ja avustuksiin.

Yksittäisten apurahakausien keskeyttämiset ja jatkamiset keskeyttämisen jälkeen voivat aiheuttaa muutoksia määrärahan maksuerien kohdentumisessa eri vuosille.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion taiteilija-apurahat (545 kpl)	11 068 000
Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat ja avustukset	3 100 000
Taiteilijaprofessoriapurahat (22 kpl)	447 000
Yhteensä	14 615 000

Taiteilija-apurahan suuruus on 1.1.2016 lukien 1 692,45 euroa/kk. Taiteilija-apurahoja tarkistetaan valtion virkamiesten palkkatarkistuksia vastaavasti Taiteen edistämiskeskuksen päätöksellä. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahojen kokonaismäärä on 10 % edellisenä kalenterivuonna kuntien ylläpitämiin yleisiin kirjastoihin hankittuun kirjallisuuteen käytetystä rahamäärästä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	108
Yhteensä	108

2017 talousarvio	14 615 000
2016 talousarvio	14 507 000
2015 tilinpäätös	14 047 448

52. Rahapelitoiminnan voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 233 589 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) taiteen ja kulttuurin edistämisen rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 2) Taiteen edistämiskeskuksesta annetun lain mukaisiin Taiteen edistämiskeskuksen, taideneuvoston ja taidetoimikuntien myöntämiin apurahoihin ja avustuksiin, enintään 960 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisiin apurahoihin sekä enintään 42 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja siitä aiheutuviin menoihin Taiteen edistämiskeskuksen määräaikaisiin taiteen edistämisen tehtäviin
- 3) taideteosten hankkimiseen valtion taideteostoimikunnan kokoelmaan Kansallisgalleriasta annetun lain (889/2013) mukaisesti
- 4) tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:ssä säädetyn tekijänoikeusneuvoston toimintamenoihin sekä tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja tekijänoikeusselvitysten kuluihin
- 5) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä teatteri- ja orkesterilain (730/1992) 6 a §:n mukaisen avustusten maksamiseen teattereille ja orkestereille
- 6) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja kirjastolain (904/1998) 9 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen kirjastoille ja yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen

7) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä museolain (729/1992) 4 a §:n mukaisten avustusten maksamiseen museoille sekä muuhun museo- ja kulttuuriperintöalan tukemiseen

8)) Suomen elokuvasäätöille elokuvan ja muun kuvaohjelman valmistamiseen, jakeluun ja muuhun elokuvakulttuuriin tukemiseen elokuvataiteen edistämisestä annetun lain (28/2000) nojalla sekä Taiteen edistämiskeskukseksi laatutuen myöntämiseen elokuvataiteen edistämisestä annetun asetuksen (843/2007) mukaisesti

9) rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltujen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen

10) Unescon kulttuuriperintöä koskevien yleissopimusten toimeenpanosta syntyviin kustannuksiin

11) valtionavustuksena käyttökustannuksiin Suomen kansallisoopperalle ja –baletille enintään 37 877 000 euroa, Suomen Kansallisteatterille enintään 11 391 000 euroa ja Kansallisgallerialle enintään 12 573 000 euroa

12) taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoiminnan palkkaus- ja muiden menojen maksamiseen sekä valtion virastojen kulttuuria koskeviin kokeilu- ja tutkimushankkeisiin sekä Luova Eurooppa- ohjelman hallinnointiin ja kansalliseen vastinrahoitukseen.

Kohdasta 2 myönnettävät eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaiset apurahat sekä kohdan 3 määräraha budjetoidaan maksuperusteisina. Kohdassa 2 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa: Momentin nimike on muutettu.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa, alustava arvio)

1) Luova työ ja tuotanto	97 734 000
Elokuvataide	21 620 000
Esittävä taide	35 564 000
Kirjallisuus	850 000
Musiikki	13 234 000
Rakennustaide ja muotoilu	705 000
Visuaalinen taide	3 954 000
Kulttuurin tuotanto ja levitys	21 807 000
2) Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin	31 556 000
Kirjastot ja tiedon saatavuus	7 295 000
Kulttuuripalvelut ja kulttuuritoiminta	24 261 000
3) Kulttuurin perusta ja jatkuvuus	104 299 000
Museot ja kulttuuriperintö	30 021 000
Kulttuuritilat	5 580 000
Kansalliset kulttuurilaitokset	62 885 000
Kulttuurikasvatus ja kulttuuripoliittinen tutkimus	3 271 000
Taide- ja kulttuuripolitiikan kehittäminen	2 542 000
Yhteensä	233 589 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	267
Yhteensä	267

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2017 talousarvio	233 589 000
2016 talousarvio	233 322 000
2015 tilinpäätös	236 874 369

53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 27 303 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen taide- ja kulttuurilaitosten sekä -yhteisöjen tilakustannuksiin.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hanasaaren tilakustannukset (siirto momentilta 29.80.50)	1 528
Hanasaaren vuokralisäys	850
Indeksikorotus	245
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	11
Yhteensä	2 634

2017 talousarvio	27 303 000
2016 II lisätalousarvio	11 000
2016 talousarvio	24 669 000
2015 tilinpäätös	29 133 407

(54.) Valtionavustus taide- ja kulttuurilaitosten toimitilainvestointeihin (kiinteä määräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan yhdistettäväksi momenttiin 29.80.50.

55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 950 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kansallinen digitaalinen kirjasto -ohjelman ja toimintasuunnitelman toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin

- 2) keskeisten, priorisoitujen museo- ja kulttuuriperintöaineistojen suunnitelmallisesta digitoinnista aiheutuviin kustannuksiin
- 3) museoiden sisältötuotannon tukemiseen
- 4) digitaalisessa muodossa olevien kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta, käyttöä ja säilyttämistä parantavien järjestelmien ja palveluiden kehittämiseen sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen hakupalvelun kehittämiseen ja liittämiseen osaksi Euroopan digitaalista kirjastoa
- 5) kulttuuri- ja kulttuuriperintöaineistojen digitointia, digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä koskevan osaamisen kehittämisestä ja jakamisesta aiheutuviin kustannuksiin
- 6) valtion virastoille ja laitoksille kulttuuriperintöaineistojen digitoinnista ja digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen säilyttämisestä aiheutuviin kustannuksiin
- 7) enintään kymmentä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa:

2017 talousarvio	1 950 000
2016 talousarvio	2 200 000
2015 tilinpäätös	2 200 000

(56.) *Ylimääräinen valtionavustus Pietari-säätiölle Suomen Pietarin Instituutin ja Pietarin suomalaisen koulun toiminnan turvaamiseen* (kiinteä määräraha)

2016 I lisätalousarvio	375 000
------------------------	---------

59. *Eräät avustukset Kansallisgallerialle* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kansallisgallerian säätiön pääoman maksamiseen. Määrärahan käytön edellytyksenä on, että yksityiset rahoittajat osallistuvat pääomittamiseen. Valtion osuus pääomittamiseen on suhteessa (5:2) yksityisiltä rahoittajatahoilta kerättävään pääomaan.

Selvitysosa: Vuoden 2015 talousarviossa myönnetty 10 milj. euron määräraha peruutetaan. Määräraha budjetoidaan uudelleen vuodelle 2017.

Pääomitukseen kohdennettava määräraha on vuoden 2017 osuus Kansallisgallerian perustamisen rahoituksesta. Määräraha on alun perin budjetoitu vuodelle 2015 mutta se on jäänyt käyttämättä. Julkisoikeudellisen säätiön pääomittaminen on tarkoitus toteuttaa vuosina 2016—2017 siten, että valtion osuus on yhteensä enintään 20 000 000 euroa edellyttäen, että yksityisten rahoittajatahojen osuus on vähintään 8 000 000 euroa.

2017 talousarvio	10 000 000
2016 talousarvio	10 000 000
2015 tilinpäätös	11 245 000

(70.) Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)

2015 tilinpäätös	150 000
------------------	---------

72. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 739 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kansallisgallerian taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

2017 talousarvio	739 000
2016 talousarvio	739 000
2015 tilinpäätös	739 000

75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 899 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienehköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen ja museolaivojen korjaustöistä aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Museovirasto	799 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	4 100 000
Yhteensä		4 899 000

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelman kohdan 2. osalta enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Valtuus

1) Käyttösuunnitelman kohdan 1. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2017 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 300 000 euroa.

2) Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2017 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 2 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poisto	-2 000
Yhteensä	-2 000

2017 talousarvio	4 899 000
2016 talousarvio	6 899 000
2015 tilinpäätös	4 099 000

95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen.

2017 talousarvio	50 000
2016 talousarvio	50 000
2015 tilinpäätös	—

90. Liikuntatoimi

Selvitysosa: Liikuntatoimen tehtävänä on liikunnan edistäminen. Valtio ja kunnat luovat edellytyksiä liikunnalle. Liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntajärjestöt. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntapolitiikan yleisestä johdosta, yhteensovittamisesta ja kehittämisestä sekä liikunnan yleisten edellytysten luomisesta valtionhallinnossa. Liikunnan toimialan strateginen johtaminen ja ohjausjärjestelmät perustuvat tiedolla johtamisen periaatteelle sekä liikuntapoliittisten toimenpiteiden vaikutusten jatkuvalle arvioinnille.

Liikuntaa edistetään ja liikunnan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita pyritään saavuttamaan toimenpiteillä, joille on yhteistä tietopohjan ja osaamisen kehittäminen sekä yhdenvertaisuuden, eettisyyden ja rehellisyyden toteutuminen.

Liikuntatoimen toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet ovat:

Toiminnalliset tavoitteet	Keskeisimmät toimenpiteet
Valtakunnallisia ja paikallisia liikuntaolosuhteita kehitetään systemaattisesti	—Liikuntapaikkarakentamisen avustamisessa painotetaan ensisijaisesti laadukkaiden ja laajoille käyttäjäryhmille suunnattujen liikuntapaikkojen rakentamista ja peruskorjaamista.
Liikunnan kansalaistoiminta on aktiivista ja osallistavaa	— Tuetaan liikunnan kansalaisjärjestötoimintaa. — Tuetaan paikallista seuratoimintaa ja matalan kynnyksen liikuntatoimintaa. —Tuetaan liikunnan koulutuskeskusten vapaatavoitteista koulutustoimintaa ja sen laadun kehittämistä. — Vahvistetaan järjestöjen edellytyksiä hakea ja järjestää kansainvälisiä urheilun suur tapahtumia. — Tuetaan liikuntajärjestöjen kansainvälisiä yhteistyö- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Toiminnalliset tavoitteet	Keskeisimmät toimenpiteet
Liikunnan harrastaminen eri väestöryhmissä lisääntyy	— Laajennetaan Liikkuva koulu -ohjelman tuki kaikki perusasteen koulut kattavaksi. — Tuetaan Kunnossa kaiken Ikää -ohjelmaa. — Tuetaan liikunnan valtakunnallisia ja paikallisia edistämishankkeita koko elämänskaarella. — Avustetaan liikunnan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa lisääviä hankkeita. — Tuetaan maahanmuuttajien kotouttamista liikunnan avulla. — Parannetaan eri väestöryhmien osallistumismahdollisuuksia liikunta-alan vapaatavoitteiseen koulutukseen.
Huippu-urheilua kehitetään tuloksellisesti ja vastuullisesti	— Tuetaan eettistä ja yhteiskuntavastuullista huippu-urheilutoimintaa ja urheilijoiden valmentautumismahdollisuuksia. — Vahvistetaan urheilu-uran ja opiskelun tai koulunkäynnin yhdistämisen toimenpiteitä. — Tuetaan liikunnan ja urheilun eettisiä toimenpiteitä ja integriteettiä avustamalla Suomen Urheilun Eettisen Keskuksen (SUEK) toimintaa.
Toimialan osaaminen ja tietopohja vahvistuvat ja tietoa hyödynnetään päätöksenteossa tehokkaasti	— Tuetaan ja kehitetään liikunta-alan tutkimus- ja tiedonvälitystoimintaa liikuntapoliittisen päätöksenteon tarpeiden suunnassa. — Vahvistetaan tiedonhankintaa ja hyödyntämistä toimialan avustusvalmisteluissa. — Tuetaan tiedon tuotantoa liikuntapaikkarakentamisen ja liikuntaa suosivan yhdyskuntasuunnittelun kehittämiseksi. — Kehitetään valtion liikuntaneuvoston liikuntapolitiikan vaikutusten arviointijärjestelmää. — Tuetaan Suomessa järjestettäviä liikunnan toimialan kansainvälisiä tieteellisiä kongresseja.
— Liikunnan asema eri hallinnonalojen päätöksenteossa vahvistuu	— Varmistetaan informaatio-ohjauksella ja vuorovaikutuksen lisäämisellä, että liikunnan edistäminen huomioidaan paremmin kuntien strategioissa ja liikuntapoliittisissa toimenpiteissä. — Toimeenpannaan OKM:n ja STM:n koordinoima valtakunnallinen terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan strategia ja lisätään vuorovaikutusta eri hallinnonalojen kanssa. — Valtion liikuntaneuvosto arvioi valtionhallinnon eri ministeriöiden toimenpiteitten vaikutuksia liikunnan edistämisessä.

Eräitä liikuntatoimen tunnuslukuja

	2014	2015	2017
	toteutuma	toteutuma	arvio
Kuntien liikunnan edistämisaktiivisuus, kuvaa toiminnan suunnittelua ja johtamista/Tea-viisari¹			
— koko maan väestöpainotettu keskiarvo,	68	-	70

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2017 arvio
josta niiden osuus, jotka ovat saaneet koettuun tarpeeseensa nähdén riittävästi liikuntapalveluita (%) ²	87,5	87,6	88,0
OKM:n ja aluehallinnon myöntämät valtionavustukset liikuntapaikkarakentamiseen (peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet)			
— Myöntöjä yhteensä (kpl)	172	159	165
— uimahallit (kpl)	8	7	8
— liikuntahallit tai -salit (kpl)	14	16	22
— palloilu- ja urheilukentät (kpl)	31	34	35
— jäähallit (kpl)	14	3	5
— lähiliikuntapaikat (kpl)	52	61	60
— muut liikuntapaikat	53	38	35
Kunnossa Kaiken Ikää -ohjelma			
Hankkeet	221	222	225
Kunnat	100	104	120
Liikkujat			
— naiset (%)	64	63	60
— miehet (%)	36	37	40
Liikkujat	140 000	140 000	140 000
Liikuntajärjestöjen toiminta			
— Valtionavustusta saavien liikuntajärjestöjen lukumäärä	120	122	127
— Urheilun lajiliittoihin kuuluvien jäsenseurojen lukumäärä	10 711	10 966	10 500
— Urheiluseurojen yhteenlaskettujen jäsenten lukumäärä	1 555 566	1 542 827	1 550 000
— Kilpailulisenssiurheilijoiden lukumäärä	556 000	560 000	580 000
Maahanmuuttajien kotouttamishankkeet kunnissa			
— kotouttaminen liikunnan avulla -tukea saavien kuntien lkm	30	35	59
— kotouttamishankkeiden määrä	31	35	60
Kehittämistuki liikunta- ja urheiluseuroille			
Myönnetyt	378	409	500
Hakemukset	1 162	981	1 000
Lapsia ja nuoria	92 000	92 000	94 000
— tytöt (%)	40	40	42
— pojat (%)	60	60	58
Liikkuva koulu -ohjelma³			
Koulut	800	1 212	2 100
Oppilaat	163 000	318 037	443 373
Urheiluakatemit			
Avustetut urheiluakatemit, kpl	19	19	15
Akatemioihin kiinnittyneiden urheilijoiden määrä, I ja II-taso	2 104	2 336	2 400
Dopingtestit (ADT ry)			
Kansallisen testausohjelman testit, yht	2 770	2 466	3 000
— kilpailun ulkopuoliset	1 460	1 418	1 500
— kilpailutestit	1 310	1 048	1 500
— joista veritestejä	81	264	350
Urheilijaprofiilit, verinäytteet	276	264	300

	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2017 arvio
Vapaan sivistystyön toteutuneet suoritteet liikunnan koulutuskeskuksissa			
Valtakunnalliset	397 300	387 847	436 000
Valtionosuudella rahoitetut vuorokaudet/%	279 900/70,5	279 900/72,2	279 900/64,1
Alueelliset	86 915	86 033	85 000
Valtionosuudella rahoitetut päivät/%	53 000/61,0	53 000/61,6	53 000/62,4

¹⁾ Tea-viisarijärjestelmän tunnusluku kertoo kahden vuoden välein kunnan liikunnan edistämisestä 6 eri näkökulmasta (mm. johtaminen, seuranta ja voimavarat). Koko maan luku on kaikkien vastanneiden keskiarvo, joka on painotettu vastanneen yksikön väestöpohjalla. Vuoden 2017 luku on arvio vuoden 2014 tulosten perusteella.

²⁾ Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus, ATH (THL)

³⁾ Vuoden 2014 Liikkuvien koulujen määrä perustuu OKM:stä suoraan ja aluehallinnon kautta OKM:n määrärahasta avustusta saaneiden hankekouluihin. Vuodesta 2015 eteenpäin Liikkuvien koulujen määrä perustuu Liikkuvan koulun verkkosivujen kautta rekisteröityneihin kouluihin.

30. Avustus Liikkuva koulu -ohjelmaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Liikkuva koulu –ohjelman toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitus käyttää Tunti liikuntaa päivässä -hankkeen toteuttamiseen tavoitteena laajentaa ohjelmaa valtakunnalliseksi koskemaan kaikkia perusopetusikäisiä lapsia ja nuoria.

2017 talousarvio	7 000 000
2016 talousarvio	7 000 000

50. Rahapelitoiminnan voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 154 097 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti

2) kokeilu-, kehittämis-, selvitys- ja ohjelmatoiminnan menoihin

3) enintään 1 700 000 euroa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen

4) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, liikuntatieteellisen toiminnan, liikunnan ja huippu-urheilun eettisen ja dopinginvastaisen toiminnan, testaustoiminnan ja dopingin vastaisen kasvatuksen tehostamisen menoihin sekä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja

tutkijoiden liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden ja näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden rahoittamiseen

5) enintään 400 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle

6) valtion liikuntaneuvoston ja sen jaostojen menoihin

7) ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain (1419/2014) mukaiseen enintään 16 täyttä eläkettä vastaavan ylimääräisen urheilijaeläkkeen myöntämiseen

8) enintään 40 000 euroa Pro Urheilu ja Piikkarit -tunnustusten maksamiseen

9) liikunnan aluehallinnon toiminnan menoihin

10) Olympiastadionin perusparannushankkeeseen

11) enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kunnan liikuntatoimen valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 12,00 euroa asukasta kohden.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on 279 900 ja alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä on 53 000. Mainittujen määrien estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 16,60 euroa opiskelijapäivää kohden.

Ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain mukainen eläkkeen suuruus on 1 3xx,xx euroa kuukaudessa.

Kohtien 3 ja 7 määrärahat budjetoidaan maksuperusteisina.

Kohdassa 11 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa: Momentin nimike on muutettu.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

<i>Liikunnan yhdenvertaiseen saavutettavuuteen</i>	35 171 000
Liikuntapaikkarakentamisen avustamiseen	33 421 000
Liikunnan yhdenvertaisuuteen	1 750 000
<i>Liikuntaan ja urheiluun osallistuminen</i>	63 030 000
Liikunnan kansalaistoimintaan	44 500 000
Huippu-urheiluun	12 650 000
Liikunnan ja urheilun suurtahtumiin	1 900 000
Liikunnan ja urheilun eettiseen toimintaan	3 500 000

Kansainväliseen yhteistyöhön	480 000
<i>Koko väestön liikunnan edistäminen</i>	28 300 000
Valtionosuudet kuntien liikuntatoimintaan	19 500 000
Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen	8 800 000
<i>Liikunnan osaaminen ja tietopohja</i>	27 596 000
Liikunnan koulutuskeskuksille	17 886 000
Liikuntatieteeseen ja tutkimuksiin	3 730 000
Tutkimus- ja kehitysyhteisöille sekä koulutustoimintaan	3 720 000
Liikunnan aluehallinnon toimintaan	350 000
Valtion liikuntaneuvoston toimintaan	480 000
Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	1 430 000
Yhteensä	154 097 000

Määrärahan mitoituksessa käytetty valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten arvonlisäverollinen keskimääräinen yksikköhinta on 98,47 euroa opiskelijavuorokautta kohden. Liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksiin myönnetään 917 000 euroa momentilta 29.90.52.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Avustus Olympiastadionin perusparannushankkeeseen jakamattomista voittovaroista	5 000
Tasomuutos	1 475
Yhteensä	6 475

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2017 talousarvio	154 097 000
2016 II lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	147 622 000
2015 tilinpäätös	147 993 082

52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille ja rahoitus liikuntatieteellisten hankkeiden arviointikustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 997 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille

2) enintään 80 000 euroa Suomen Akatemialle liikuntatieteellisten tutkimusten arvioinnin hallintokustannuksiin enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentin nimike on muutettu.

Momentin 29.90.50 määrärahasta osoitetaan valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksiin yhteensä enintään 16 914 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poisto	-80
Yksikköhintojen tason tarkistus	253
Yhteensä	173
2017 talousarvio	997 000
2016 talousarvio	824 000
2015 tilinpäätös	556 343

(54.) Avustus Helsingin Olympiastadionin perusparannukseen (siirtomääräraha 3 v)

2015 tilinpäätös	40 000 000
------------------	------------

91. Nuorisotyö

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa nuorisotyön ja –politiikan yleisestä kehittämisestä ja nuorisopolitiikan yhteensovittamisesta valtakunnan tasolla. Tukenaan sillä on periaatepäätöksellä nimetyt nuorisotyön palvelu- ja kehittämiskeskukset. Keskeisenä ohjelma-asiakirjana on valtioneuvoston joka neljäs vuosi hyväksymä nuorisopolitiikan kehittämisohjelma. Aluehallintovirastot toimivat sovittujen tulostavoitteiden mukaisesti nuorisotyötä ja –politiikkaa koskevissa asioissa valtion aluehallintoviranomaisena vastaten nuorisopolitiikan yhteensovittamisesta aluetasolla. Kunnat vastaavat paikallistason nuorisotyöstä ja –politiikasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö huolehtii nuorisolain mukaisesta tehtävästään turvaamalla nuorisotoimialan yleiset toimintaedellytykset sekä toimeenpanemalla nuorisopolitiikan kehittämisohjelmaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee yleisavustuksin valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja nuorisokeskusten toimintaa sekä rahoittaa valtionosuuksin kuntien nuorisotoimea. Nuorisotoimialan strateginen rahoitus muodostuu nuorisotyön palvelu- ja kehittämiskeskusten yleisavustuksista sekä erilaisiin kehittämishankkeisiin myönnettävistä erityisavustuksista. Näihin voidaan katsoa sisältyvän myös hallituksen kärkihankkeeseen ”Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan” kytkeytyvät nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön avustukset, joiden kautta vahvistetaan syrjäytymisvaarassa olevien nuorten yhteiskunnallista toimijuutta ja elämänhallintataitoja.

Nuorisotyön tukijärjestelmissä pyritään ensisijaisesti integroimaan sukupuolten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma sekä kestävä kehitys.

Toimialan yleistä kehittämistä suuntaavat kansallisen lainsäädännön ja strategian lisäksi myös nuorisotoiminnan eurooppalaisen yhteistyön uudistetut puitteet (2010—2018) sekä Euroopan neuvoston suositukset.

Nuorisotyön tavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet ovat:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet	Keskeisimmät toimenpiteet
--	---------------------------

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet	Keskeisimmät toimenpiteet
Johdetaan ja kehitetään nuorisotoimialaa	— Huolehditaan uudistetun nuorisolain ja uuden nuorisotyön ja –politiikan ohjelman toimeenpanosta — Kehitetään ja vahvistetaan nuorisotoimialan ohjausta uuden nuorisolain pohjalta. — Avustetaan Nuori2017-tapahtumaa osana Suomi100- juhlavuotta
Edistetään nuorten osallisuutta, toimijuutta ja elämänhallintataitoja	— Huolehditaan nuorisotoimialan perusrahoituksesta (valtakunnallisten nuorisoalan järjestöjen ja nuorisokeskusten yleisavustukset, kuntien nuorisotoimen valtionosuudet) — Tuetaan nuorten työpajatoimintaa ja etsivää nuorisotyötä osana hallituksen kärkihanketta ”Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan” — Tuetaan nuorisotyön ja –politiikan strategisten painopisteiden mukaisesti nuorisotoimialan kehittämishankkeita
Seurataan ja tuetaan nuorten kasvu- ja elinoloja	— Kehitetään kansallista ja eurooppalaista nuorisotoimialan tutkimusta ja tiedontuotantoa nuorisopoliittisen päätöksenteon tarpeiden näkökulmasta —Hyödynnetään Nuorten tulevaisuusbarometrin tuloksia —Seurataan lakisäateisten monialaisten yhteistyöverkostojen toimintaa ja luodaan edellytyksiä verkostojen väliselle yhteistyölle

Eräitä nuorisotoimen tehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja

Toiminnot	2014	2015	2017
Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut, kattavuus kunnista, %	67	71	75
Työpajojen kattavuus kunnista, %	88	93	93
Nuoria (alle 29 v.) työpajoissa	13 885	14 733	15 000
Etsivä nuorisotyö, kattavuus kunnista, %	95	96	96
Etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret	16 848	17 930	18 000
Aluehallinnon kautta tuetut harrastustoimintaryhmät/leirit (lkm)		saadaan	
	5 249	31.10.	5 500
Valtakunnallisten nuorisokeskusten nuorisokäyttöpäivät	346 624	349 765	350 000
Yleisavustusta saavien valtakunnallisten nuorisoalan järjestöjen toimintaan osallistuneiden määrä (ei uniikkikävijöitä: perustuu järjestöjen omaan arvioon)	4 865 011	saadaan 30.4	

50. Rahapelitoiminnan voittovarot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 617 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja nuorisolain (72/2006) perusteella kuntien nuorisotoimen valtionosuuksiin
- 2) nuorisolakiin (72/2006) perustuviin valtionavustuksiin valtakunnallisille nuorisojärjestöille, nuorisotyön valtakunnallisille palvelujärjestöille ja nuorisotyötä tekeville järjestöille
- 3) nuorisolakiin (72/2006) perustuviin avustuksiin valtakunnallisten nuorisokeskusten toimintaan ja rakentamiseen sekä nuorisotilojen rakentamis-, peruskorjaus- ja varustamisavustuksiin
- 4) nuorisotutkimuksen avustamiseen ja apurahojen maksamiseen, nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyvien selvitysten laatimiseen ja nuorten tieto- ja neuvontapalvelujen, nuorten kuulemis- ja osallistumisjärjestelmien sekä nuorten verkkomedioiden ja niiden kehittämistoiminnan menoihin
- 5) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen nuorisotalouden yhteistyön ja EU:n sekä kansainvälisten toimintaohjelmien tukemiseen
- 6) lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan, liikunnallisen, kulttuurisen ja monikulttuurisen nuorisotyön ja -toiminnan sekä nuorten ympäristökasvatuksen tukemiseen
- 7) nuorten työpajatoiminnan valtakunnalliseen tukeen, etsivään nuorisotyöhön, ehkäisevään päihde- ja huumetyöhön, sosiaaliseen nuorisotyöhön sekä muuhun nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen
- 8) valtion nuorisoterveystoiminnan ja sen jaostojen, valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja nuorisotyön palvelujärjestöjen arviointi- ja avustustoimikunnan, saamelaisen nuorisoneuvoston menoihin ja saamenkielisen nuorisokulttuurin vahvistamiseen
- 9) nuorisotyön valtakunnallisten palvelu- ja kehittämiskeskusten tukemiseen
- 10) lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelman toimeenpanoon, arviointiin ja kehittämiseen sekä alueellisen nuorisotoimen menoihin ja nuorisotyön alueelliseen kehittämiseen
- 11) toimialan aluehallinnon ja valtion virastojen määrärahaisten nuorisotoimialan hankkeiden toteuttamiseen
- 12) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen, josta aluehallinnon nuorisotoimet voivat käyttää enintään kolme henkilötyövuotta henkilöstön palkkaamiseen määrärahkaisiin informaatio-ohjauksen tehtäviin.

Kuntien nuorisotoimen valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 15,00 euroa alle 29-vuotiasta asukasta kohden.

Kohdassa 12 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa: Momentin nimike on muutettu.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Nuorten aktiivinen kansalaisuus
Valtakunnalliset nuorisotalouden järjestöt

15 500 000

Lakisääteiset kansalliset toimikunnat	900 000
<i>Nuorten sosiaalinen vahvistaminen</i>	
Etsivä nuorisotyö ja muu nuorten sosiaalinen vahvistaminen	7 127 000
<i>Nuorten kasvu- ja elinolot, paikallinen ja alueellinen nuorisotyö</i>	
Valtionosuus kuntien nuorisotoimeen	8 037 000
Kasvu- ja elinolot paikallisesti ja alueellisesti	5 670 000
<i>Nuorisotyön ja -politiikan kehittäminen</i>	
Nuorisotyön palvelu- ja kehittämiskeskukset	6 180 000
Lasten ja nuorten kehittämisohjelman toimeenpano, kokeilu, kehittäminen, tutkimus	4 283 000
Kansainvälinen yhteistyö	1 000 000
Valtakunnalliset nuorisokeskukset	4 920 000
Yhteensä	53 617 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	517
Yhteensä	517

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2017 talousarvio	53 617 000
2016 talousarvio	53 100 000
2015 tilinpäätös	53 025 013

51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 15 023 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön tukemiseen
- 2) Nuorisotakuusta yhteisötakuun suuntaan -hankkeen toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Etsivän nuorisotyön tukemiseen osoitetaan 7 127 000 euroa momentilta 29.91.50.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Työpajatoiminnan tukemiseen	11 000 000
Etsivän nuorisotyön tukemiseen	2 523 000
Kärkihankkeen Nuorisotakuusta yhteisötakuun suuntaan toteuttamiseen	1 500 000
Yhteensä	15 023 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-4 650
Yhteensä	-4 650

2017 talousarvio	15 023 000
2016 talousarvio	19 673 000
2015 tilinpäätös	21 000 000

52. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) inarinsaamen, koltansaamen ja pohjoissaamen kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen ja
- 2) nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistämiseen.

Selvitysosa: Momentin nimike on muutettu.

Saamelaisalueen ulkopuolella tapahtuvan kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen osoitetaan 200 000 euroa momentilta 29.91.50.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta	700 000
Nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistäminen	800 000
Yhteensä	1 500 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistämisen rahoitus, mistä 400 000 euroa siirtoa momentilta 29.10.20 ja 400 000 euroa siirtoa momentilta 29.20.21	800
Yhteensä	800

2017 talousarvio	1 500 000
2016 talousarvio	700 000
2015 tilinpäätös	400 000